

शास्त्रविशारद-जैनाचार्य-श्रीमद्-
विजयधर्मसूरिभ्यो नमः ।

संस्कृतशब्दरूपावलिः ।

अकारादि अनुक्रम युक्त शब्दकोष सहित.

मूल कर्ता—

आगमोद्धारक श्रीआनन्दसागरसूरीश्वरजीना
शिष्य—

मुनिराज श्री मोतीसागरजी.

मुधारा बधारा साधे छपावी प्रसिद्ध करनार,
सुलोत अमृतलाल अमरचंद,
पालीताणा.

वीर संवत् २४४९.

विक्रम सं. १९७९.

आदर्श प्रिन्टींग प्रेस, पांचकुवा, अमदावाद.

[All rights reserved by the publisher.]

शुद्धि पत्रक.

पृष्ठ.	पंक्ति.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१६	२४	शक्तिः	शक्तेः
३३	१६	मधुनाः	मधुनोः
६५	५	धनवान्	धनवान्
६६	१७	असञ्जि	असञ्जि
६७	१८	अर्धभाज्	अर्धभाज्
८१	३	भूभत्	भूभृत्
८१	१४	अग्निमः	अग्निमध्
८४	१	उद्पाद्	उद्पाद्
८४	१५	सुसमिधौ	सुसमिधी
८८	८	दीर्घाहानः	दीर्घाहानः
९४	५	उद्यधामः	उद्यधामन्
९६	२१	अतिर्युनी	अतियुनी
१०८	१५	प्रशामाम्	प्रशामाम्
११०	१४	सुगिर	सुगिर
११५	५	विप्रप्	विप्रप्
११५	६	यान्ता	यान्तो
११८	छेद्री	अनेहसः	अनेहस्
१२०	१३	दोपि	दोषि
१२१	९	प्रियपुमांसि	प्रियपुमांसि

प्रष्ठ.	पंक्ति.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१२२	१	प्रियनुषस्	प्रियधनुस्
१२३	१	लघीयस्	लघीयस्
१२३	२	द्राघीयस्	द्राघीयस्
१२३	१७	उखस्रत्सु	उखास्रत्सु
१२७	४	पेचिवस्	पेचिवस्
१२८	२	दाश्वांसिः	दाश्वांसि
१२८	२०	इत्यादि	इत्पादि
१३२	३	अनडु	अनडुह
१४७	३	लि	लिङ्गेषु
१४७	९	श दो	शन्दो
१५२	१७	डाडा	डाडां (कालम पीठु)
१६१	छेछी	तरा	तरी
१६३	२०	दुमुवस्	दुमुवस्
१६३	१७	देवेज	देवेज (कालम पीठु)
१६६	८	परिक्रामः	परिक्राम्
१६६	२३	पशुहनः	पशुहन
१७३	२१	मूर्धन	मूर्धन
१८२	२३	कुलो	कुलो (कालम पीठु)

संस्कृत. पत्र. चार, पाठ्यशास्त्रा श्री महाद्वारसिंह. श्री-टी. ग. प्रेसमां
शा. अमरवर्ग. अलेखरदासे छाया.

व्याख्यानने माटे एके श्रवाजे वखणाएला.

प्रत आकारना सरल अने शुद्ध ग्रन्थो.

गद्यबद्ध—श्री धन्य चरित्र ८-०-०

गद्यबद्ध—श्री जयानन्द केवलि चरित्र ७-०-०

गद्यबद्ध—श्री नेमिनाथ चरित्र ६-०-०

गद्यबद्ध—श्री यशोधर चरित्र १-४-०

गद्यबद्ध—श्री मलयसुंदरी कथा ०-१०-०

उपदेश पद, जापांतर सह, प्रथम जाग २-०-०

उपदेश रत्नाकर " " १-१२-०

समराश्च कहा, संस्कृत ठाया सह.

त्रण जाग २-०-०

चैत्यवंदन—गुरुवंदन विधि, जापांतर सह १-०-०

—दरेक पुस्तको मळवानुं ठेकारुं—

सलोत अमृतलाल अमरचंद.

पालीताणा, काठियावाड.

ॐ नमोऽर्हद्भ्यः ।

एँ नमः ।

संस्कृतशब्दरूपावलिः ।

स्वरान्ताः शब्दाः ।

अकारान्तः पुंलिङ्गो—

‘जिन’ शब्दः ।

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
जिनः	जिनो	जिनाः	प्रथमा.
जिनम्	जिनौ	जिनान्	द्वितीया.
जिनेन	जिनाभ्याम्	जिनैः	तृतीया.
जिनाय	जिनाभ्याम्	जिनेभ्यः	चतुर्थी.
जिनात्	जिनाभ्याम्	जिनेभ्यः	पञ्चमी.
जिनस्य	जिनयोः	जिनानाम्	षष्ठी.
जिने	जिनयोः	जिनेषु	सप्तमी.
हे जिन	हे जिनौ	हे जिनाः	संबोधनम्

१ अर्हदी आपवाभा अ.प.ता दरेक शब्दनां श्पो कसिडाल सपर्वत.
श्री हेमचन्द्राचार्य प्रणीत “ सिद्धहेम शब्दानुशासन ” नामना व्याकरणे
अनुसारे समलया.

एवम्-देव कृष्ण घट पट राम ऋषभ इत्यादयो अकारान्ताः
पुंलिङ्गाः ।

‘सायाह’ शब्दः ।

सायाहः सायाहौ सायाहूनाः प्र०

सायाहम् सायाहौ सायाहान् द्वि०

सायाहि सायाहनि सायाहे,सायाहयोः, सायाहेषु स०

शेषं ‘जिन’ शब्दवत्, एवं व्यह, द्वयह त्रयह आदयः ।

‘मास’ शब्दः ।

मासः मासौ मासाः प्र०

मासम् मासौ मासः, मासान् द्वि०

मासा,मासेन माद्भ्याम्, } माद्भिः,मास्भिः } तृ०
मास्भ्याम्, } मासैः }

मासे,मासाय ” माद्भ्यः मास्भ्यः, } च०
मासेभ्यः }

मासः,मासात् ” ” पं०

मासःमासस्य,मासोःमासयोः, मासाम् मासानाम् प०

मासि मासे, मासोःमासयोः, मासु मासु. } स०
मासु मासेषु }

૧ ‘રામ ઋષભ વિગેરે શબ્દોમાં તૃતીયા વિભક્તિના એકવચનમાં અને પછીના બહુવચનમાં ‘ન’ નો ‘ય’ થાય છે, જેમકે-રામેણ રા-માણામ્, ઋષભેણ ઋષભાણામ્ ।

૨ દ્વિતીયાના બહુવચનથી સર્વ વિભક્તિ પર રહેતાં ‘માસ’ શબ્દના અધારનો લોપ થઈ ‘માસ્’ શબ્દ વિકલ્પે બને છે.

૩ કેટલાએકના મતમાં “ માધ્યામ-માસાધ્યામ્, માભિઃ-માસૈઃ, માભ્યઃ-માસેભ્યઃ, માસુ-માસેષુ” એ પ્રમાણે બહુએ રૂપ થાય છે.

हे मासः हे मासौ हे मासाः सं०
'दन्त' शब्दः ।

दन्तः दन्तौ दन्ताः प्र०
दन्तम् दन्तौ दन्तः, दन्तान् द्वि०
दन्ता दन्तेन, दन्तध्याम् दन्ताभ्याम्, दन्तिः दन्तैः, तृ०
दन्ति दन्ते, दन्तोः दन्तयोः, दन्तसु दन्तेषु, सं०
इत्यादि ।

'पाद' शब्दः ।

पादः पादौ पादाः प्र०
पादम् पादौ पदः, पादान् द्वि०
पदा पादेन, पदाभ्याम् पादाभ्याम्, पदाभिः पादैः तृ०
पदि पादे, पदोः पादयोः, पदसु, पादेषु सं०
इत्यादि ।

'यूप' शब्दः ।

यूपः यूपौ यूपाः प्र०
यूपम् यूपौ यूप्णः यूपान् द्वि०
यूपणा यूपेण, यूपभ्याम् यूपाभ्याम्, यूपभिः यूपैः तृ०
यूपिण यूपणि यूपे, यूप्णोः यूपयोः, यूपसु यूपेषु सं०
इत्यादि ।

१ द्वितीयानां अङ्गव्ययनयी सर्वं विभक्ति परं शब्दां 'दन्त' श-
ब्देना 'दन्त' 'पाद' शब्देना 'पद' अने 'यूप' शब्देना यूपान्'
आदेश विक्षेपे यायुं छे.

‘भार्गव’ शब्दः ।

भार्गवः	भार्गवौ	भृगवः	प्र०
भार्गवम्	भार्गवौ	भृगून्	द्वि०
भार्गवेण	भार्गवाभ्याम्	भृगुभिः	तृ०

इत्यादि एकवचन-द्विवचनयोः ‘जिन’ शब्दवत्, बहुवचने तु सर्वत्र ‘भानु’ शब्दवत् ।

‘आङ्गिरस’ शब्दः ।

आङ्गिरसः	आङ्गिरसौ	अङ्गिरसः	प्र०
आङ्गिरसम्	आङ्गिरसौ	अङ्गिरसः	द्वि०
आङ्गिरसेन	आङ्गिरसाभ्याम्	अङ्गिरोभिः	तृ०

एवम् एकवचन-द्विवचनयोः ‘जिन’ शब्दवत्, बहुवचने तु सर्वत्र ‘चन्द्रमस्’ शब्दवत् ।

अकारान्तो नपुंसकलिङ्गो-

‘ज्ञान’ शब्दः ।

ज्ञानम्	ज्ञाने	ज्ञानानि	प्र०
ज्ञानम्	ज्ञाने	ज्ञानानि	द्वि०

१ भार्गव शब्द बहुवचनभां भृगु यर्ध् नम्ये ।

२ आङ्गिरस शब्द बहुवचनभां अङ्गिरसू यर्ध् नम्ये ।

३ आ शब्दरूपावलीना इम प्रभाषे अकारान्त पुंलिंग पक्षी अकारान्त स्त्रीलिंग आपवा न्नेष्ये, पञ्च अकारान्त शब्दोने स्त्रीलिंगभां ‘आप्’ अथवा ‘ञी’ प्रत्यय आवी नतो होवाथी आकारान्त अथवा ईकारान्त यर्ध् नम्ये, अकारान्त रहेता नथी. तेथी अकारान्त पुंलिंग पक्षी स्त्रीलिंग नडी आपतां नपुंसकलिंग शब्दोनां श्यो आपवाभां आव्या ।

જ્ઞાનેન	જ્ઞાનાભ્યામ્	જ્ઞાને:	તૃ૦
જ્ઞાનાય	જ્ઞાનાભ્યામ્	જ્ઞાનેભ્ય:	ચ૦
જ્ઞાનાત્	જ્ઞાનાભ્યામ્	જ્ઞાનેભ્ય:	પં૦
જ્ઞાનસ્ય	જ્ઞાનયો:	જ્ઞાનાનામ્	પ૦
જ્ઞાને	જ્ઞાનયો:	જ્ઞાનેપુ	સ૦
હે જ્ઞાન	હે જ્ઞાને	હે જ્ઞાનાનિ	સં૦

एवम्-धन वन फल पुष्प प्रतिक्रमणं तोय वन्दन रजोहरण
 चैत्य आयतन आस्य^१ मांस^२ आदयो अकारान्ता नपुंसकलिङ्गाः ।

‘आसन’ शब्दः॥

આસનમ્	આસને	આસનાનિ	પ્ર૦	
આસનમ્	આસને,	આસાનિ	આસનાનિ	દ્વિ૦

૧ કેટલાએકના મતમાં ‘આસ્ય’ શબ્દનું દ્વિતીયાના અદુવચનથી સર્વ વિભક્તિ પર રહેતાં વિકલ્પે ‘આસન્’ રૂપ થાય છે, તેથી તેઓના મતમાં “આસ્યાનિ આસાનિ, આસ્યેન આસ્ના, આસ્યાભ્યામ્ આસ્યામ્, આસ્યૈઃ આસભિઃ” એ પ્રમાણે અષ્ટમે રૂપ થાય છે. તથા સમ્પ્રદાયના એકવચનમાં “આસ્યે આસિ આસનિ” એ પ્રમાણે ત્રણ રૂપ થાય છે.

૨ કેટલાએકના મતમાં માંસ શબ્દનું દ્વિતીયાના અદુવચનથી સર્વ વિભક્તિ પર રહેતાં વિકલ્પે માંસ્ રૂપ થાય છે, તેથી તેઓના મતમાં “માંસાનિ માંસિ, માંસેન માંસા, માંસાભ્યામ્ માંસ્યામ્, માંસૈઃ માંસિભઃ, માંસેપુ માંસુ” એ પ્રમાણે અષ્ટમે રૂપ થાય છે.

૩ દ્વિતીયાના અદુવચનથી સર્વ વિભક્તિ પર રહેતાં ‘આસન’ શબ્દનો આસન્ વિકલ્પે બની જાય છે. ‘આસન્’ શબ્દનો રૂપો નામન્ શબ્દ જેવો, અને આસન શબ્દનો રૂપો જ્ઞાન શબ્દ જેવો સમજવાં, તેથી જ રીતે ઉદક શબ્દનો ઉદન્ આદિ અને હૃદય શબ્દનો હૃદ્ આદિ વિકલ્પે થાય છે.

आस्ना, आसनेन आसभ्याम्, { आसभिः आसनैः तृ०
आसनाभ्याम् }

आस्नि, आसनि, { आसनोः, आसनयोः } आससु, स०
आसने { आसनेषु

‘उदक’ शब्दः ।

उदकम् उदके उदकानि प्र०

उदकम् उदके उदानि, उदकानि द्वि०

उदनां, उदकेन उदभ्याम्, { उदभिः, उदकैः तृ०
उदकाभ्याम् }

उदानि उदानि उदके, उदनोः उदकयोः, उदसु, उदकेषु स०

‘हृदय’ शब्दः ।

हृदयम् हृदये हृदयानि प्र०

हृदयम् हृदये हृन्दि, हृदयानि द्वि०

अकारान्तो विशेषणरूपः—

‘शुक्ल’ शब्दः ।

शुक्लः शुक्लौ शुक्लाः प्र०

शुक्लम् शुक्लौ शुक्लान् द्वि०

इत्यादिः पुंलिङ्गे ‘जिन’ शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गे ‘माला’ शब्दवत् ।
नपुंसके ‘ज्ञान’ शब्दवत् ।

एवम्—भेत विरक्त मियमाल बहुज्ञान आदयो अकारान्ता वि-
शेषणरूपाः शब्दाः ।

‘प्रथम’ शब्दः । (पुंलिङ्गः)

प्रथमः	प्रथमो	प्रथमे, प्रथमाः	प्र०
प्रथमम्	प्रथमौ	प्रथमान्	द्वि०
हे प्रथम	हे प्रथमौ	हे प्रथमे, हे प्रथमाः	सं०

शेषं पुंलिङ्गे ‘जिन’ शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गे ‘माला’वत् । नपुंसके
तु ‘ज्ञान’ शब्दवत् ।

एवम्—चरम अर्धे अल्प कतिपय ॥

द्वय त्रय द्वितय त्रितय चतुष्टय पञ्चतय इति अयद्-तयद् प्रत्य-
यान्तानां तु पुंलिङ्ग-नपुंसकलिङ्गयोः ‘प्रथम’ शब्दवत्, परं
स्त्रीलिङ्गे ‘नदी’ शब्दवत् ।

आकारान्तः पुंलिङ्गो—

‘हाहा’ शब्दः ।

हाहाः	हाहौ	हाहाः	प्र०
हाहाम्	हाहौ	हाहः	द्वि०
हाहा	हाहाभ्याम्	हाहाभिः	तृ०

१ अर्धे द्वितीयाणां लघुवयनयोः स्वरसि विभक्ति पर रश्देतां आ-
कारनेो सोप याप छे.

३६८लाञ्छेना भंतर्भा आकारनेो सोप यतो नथी, तेओना भंतर्भा
“ हाहान् (द्वि० षडुप०) हाहौ (च० एकव०) हाहाः (सं० ष०
एकव०) हाहौः (पण्डी-सप्तमी द्विव०) अे प्रभाञ्छे श्पो याप छे.

हाहे	हाहाभ्याम्	हाहोभ्यः	च०
हाहः	हाहोभ्याम्	हाहाभ्यः	प०
हाहं:	हाहोः	हाहाम्	प०
हाहि	हाहोः	हाहासु	स०
हे हाहाः	हे हाहौ	हे हाहाः	स०

एवम्—क्वा^१टा श्वा आद्य आकारान्ताः पुंलिङ्गाः ।

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गो—

‘माला’ शब्दः ।

माला	माले	मालाः	प्र०
मालाम्	माले	मालाः	द्वि०
मालया	मालाभ्याम्	मालाभिः	तृ०
मालाये	मालाभ्याम्	मालाभ्यः	च०
मालायाः	मालाभ्याम्	मालाभ्यः	प०
मालायाः	मालयोः	मालानाम्	प०
मालायाम्	मालयोः	मालासु	स०
हे माले	हे माले	हे मालाः	स०

एवम्—गङ्गा कृपा रमा मञ्जा पृतना श्रद्धा शाला अम्बाडा

१ इट्वाभ्येक क्त्वा अने टा प्रत्ययने स्त्रीलिङ्ग माने छे, तेथी तेजोना भतभा माला शब्द लेया शो थाय छे.

२. इट्वाभ्येकना भतभा पृतना शब्दने द्वितीयाविभक्तिना षड्-व्ययनथी सर्व विभक्ति पर र्हेतां विक्षये पृम् आदेश थाय छे. लेभडे—

“पृतः-पृतनाः, पृता-पृतनया, पृत्तयाम्-पृतनाभ्याम्” धत्वादि.

अम्बाला अम्बिका इत्यादय आकारान्ताः श्रौतिकाः ।

‘अम्बा’ शब्दः ।

अम्बा	अम्बे	अम्बाः	प्र०
हे अम्ब	हे अम्बे	हे अम्बाः	सं०

शेषं ‘पाला’ शब्दवत् । परम्—अत्ता अत्ता अत्ता आदयः ।

‘निशा’ शब्दः ।

निशा	निशे	निशाः	प्र०
निशाम्	निशे	निशः-निशाः	दि०
निशा,	निज्भ्याम्,	निज्भिः,	} तृ०
निशाया	निशाभ्याम्	निशाभिः	
निशे,	निज्भ्याम्,	निज्भ्यः,	} द्व०
निशाये	निशाभ्याम्	निशाभ्यः	
निशः,	निज्भ्याम्,	निज्भ्यः,	} पं०
निशायाः	निशाभ्याम्	निशाभ्यः	
निशः,	निशोः,	निशाम्,	} ष०
निशायाः	निशयोः	निशानाम्	
निशि,	निशोः,	निच्छु-निच्छु,	} स०
निशायाम्	निशयोः	निशासु	
हे निशे	हे निशे	हे निशाः	सं०

१ इत्यादिभ्यो भवतां—“ निज्भ्याम्-निज्भ्याम्-निशाभ्याम्, नि-
ज्भ्यः-निज्भ्यः-निशाभ्यः, निच्छु-निच्छु-निशासु ” इत्यादि इषो याप्ये ।

‘नासिका’ शब्दः ।

नासिका	नासिके	नासिकाः	प्र०
नासिकाम्	नासिके	नसः-नासिकाः	द्वि०
नसा,	नोभ्याम्,	नोभिः,	} तृ०
नासिकया	नासिकाभ्याम्	नासिकाभिः	
नसे,	नोभ्याम्,	नोभ्यः,	} च०
नासिकायै	नासिकाभ्याम्	नासिकाभ्यः	
नासि,	नसोः,	नत्सु-नत्सु,	} स०
नासिकायाम्	नासिकयोः	नासिकासु	

‘जरा’ शब्दः ।

जरा	जरसौ-जरे	जरसः-जराः	प्र०
जरसम्-जराम्-जरसौ-जरे		जरसः-जराः	द्वि०
जरसा-जरया	जराभ्याम्	जराभिः	तृ०
जरसे-जरायै,	जराभ्याम्	जराभ्यः	च०
जरसः-जरायाः,	जराभ्याम्	जराभ्यः	पं०
जरसः-जरायाः,जरसोः-जरयोः,जरसाम्-जराणाम्			प०
जरासि-जरायाम्,	जरसोः-जरयोः,	जरासु	स०
हे जरे, हे जरसौ-हे जरे, हे जरसः-हे जराः			सं०

१ इटलाञ्छेना मतंभा 'नत्सु' इय याप्ये.

२ स्वरादि प्रत्यय पर खेतां जरा शब्दो जरास् आदेश विकल्पे याप्ये, तेन स्वरादि प्रत्ययो भेदोपे इयो कर्त्वा. न्यारे जरा शब्द रहे छे त्तारे तेनां इय 'मात्वा' शब्दोपे याप्ये.

યદા ગૌણત્વે સતિ 'જરા' શબ્દો વિશેષણરૂપસ્તદા પુંલિંગે—

અજરઃ અજરસૌ—અજરૌ અજરસઃ—અજરાઃ પ્ર૦

અજરસમ્, અજરસૌ, અજરસઃ } દ્વિ૦
અજરમ્ અજરૌ અજરાન્

અજરસા—અજરેણ, અજરાભ્યામ્, અજરસૈઃ—અજરેઃ તૃ૦

અજરસે—અજરાય, અજરાભ્યામ્, અજરેભ્યઃ ચ૦

અજરસઃ—અજરાત્, અજરાભ્યામ્, અજરેભ્યઃ પં૦

ઇત્યાદિ । સ્ત્રિલિંગે તુ 'આપ્' પ્રત્યયવ્યવધાનાદ્ ન 'જરસ્' આદેશઃ, તેન સર્વરૂપાણિ 'માલા' શબ્દવત્ । યથા—અજરા અજરે અજરાઃ પ્ર૦ । અજરામ્ અજરે અજરાઃ દ્વિ૦ । ઇત્યાદિ ।

નપુંસકે

અજરૈઃ—અજરસમ્, } અજરસી, અજરાંસિ, } પ્ર૦ દ્વિ૦
અજરમ્ } અજરે અજરાણિ }

હે અજરઃ—હે અજરસમ્ } ,, ,, સં૦
હે અજર }

શેષમ્—પુંલિંગ 'અજર' શબ્દવત્ ।

૧ કેટલાએક અજરસિન એવું ૩૫ પલ્લુ ઇચ્છે છે.

૨ કેટલાએકના મતમાં અજરૈઃ એવું એકજ ૩૫ થાય છે.

૩ કેટલાએક અજરસાત્ એવું ૩૫ પલ્લુ ઇચ્છે છે.

૪ કેટલાએકના મતમાં પ્રથમાના એકવચનમાં 'અજરમ્' એવું એકજ ૩૫ થાય છે, અને દ્વિતીયાના એકવચનમાં અજરમ્, અજરસમ્ એવાં બે ૩૫ થાય છે. તથા સંબોધનના એકવચનમાં હે અજર એવું એકજ ૩૫ થાય છે.

आकारान्तो विशेषणरूपः—

‘सोमपा’ शब्दः ।

सोमपाः	सोमपौ	सोमपाः	प्र०
सोमपाम्	सोमपो	सोमपः	द्वि०

इत्थं पुंलिङ्गे सर्वरूपाणि ‘हाहा’ शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गेऽध्येवम् ।
नपुंसके तु “कलीवै” । २ । ४ । ९७ । इत्यनेन ह्रस्वत्वे ‘ज्ञान’
शब्दवत् ।

एवम्—कीलालपा धूम्रपा क्षीरपा घर्मत्रा शङ्खध्मा अग्रेगा
विश्वपा आदय आकारान्ता विशेषणरूपाः ।

इकारान्तः पुंलिङ्गो—

‘मुनि’ शब्दः ।

मुनिः	मुनी	मुनयः	प्र०
मुनिम्	मुनी	मुनीन्	द्वि०
मुनिना	मुनिभ्याम्	मुनिभिः	तृ०
मुनये	मुनिभ्याम्	मुनिभ्यः	च०
मुनेः	मुनिभ्याम्	मुनिभ्यः	पं०
मुनेः	मुन्योः	मुनीनाम्	प०
मुनी	मुन्योः	मुनिषु	स०
हे मुने	हे मुनी	हे मुनयः	सं०

एवम्—ऋषि रवि अग्नि नेमि भूपति. कवि विधि, आदय
शकारान्ताः पुंलिङ्गाः ।

‘सखि’ शब्दः ।

सखा	सखायौ	सखायः	प्र०
सखायम्	सखायौ	सखीन्	द्वि०
सख्या	सखिभ्याम्	सखिभिः	तृ०
सख्ये	सखिभ्याम्	सखिभ्यः	च०
सख्युः	सखिभ्याम्	सखिभ्यः	पं०
सख्युः	सख्योः	सखीनाम्	प०
सख्यौ	सख्योः	सखिषु	स०
हे सखे	हे सखायौ	हे सखायः	सं०

‘पति’ शब्दः ।

पतिः	पती	पतयः	प्र०
पतिम्	पती	पतीन्	द्वि०
पत्या	पतिभ्याम्	पतिभिः	तृ०
पत्ये	पतिभ्याम्	पतिभ्यः	च०
पत्युः	पतिभ्याम्	पतिभ्यः	पं०
पत्युः	पत्योः	पतीनाम्	प०

१. ऋषि रवि विधेरे शब्देना पतीया विभक्तिना कोऽन्यनभां तथा पतीना बहुवचनभां. ‘त’ नो ‘ण’-श्चरे, जेभके ऋषिणा करीणाम्, रविणा र्वीणाम् ।

पत्यौ	पत्योः	पतिषु	स०
हे पते	हे पती	हे पतयः	सं०

भूपति गृहपति ग्रामपति इत्यादयस्तु 'मुनि' शब्दवत्, न तु पतिशब्दवत् ।

'औडुलोमि' शब्दः ।

औडुलोमिः	औडुलोमी	उडुलोमाः	प्र०
औडुलोमिम्	औडुलोमी	उडुलोमान्	द्वि०

इत्यादि ।

इकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

'मति' शब्दः ।

मतिः	मती	मतयः	प्र०
मतिम्	मती	मतीः	द्वि०
मत्या	मतिभ्याम्	मतिभिः	तृ०
मत्यै, मतये	मतिभ्याम्	मतिभ्यः	च०
मत्याः, मतेः	मतिभ्याम्	मतिभ्यः	पं०
मत्याः, मतेः	मत्योः	मतीनाम्	प०
मत्याम्, मती	मत्योः	मतिषु	स०
हे मते	हे मती	हे मतयः	सं०

१ औडुलोमि शब्दनां शेषे इरेक विभक्तिना ओडुवचन तथा द्विवचनभां मुनि शब्द जेवां समजायां, पञ्च अडुवचनभां ते शब्द व्याकरणना नियमानी उडुलोमि ओ प्रभाषे उकारान्त दध जाय छे, तेथी अडुवचनभां जिन शब्द जेवां शेषे समजायां.

एषम्-बुद्धि कृति हति अकारणि अजननि ज्यानि भ्यानि हानि इत्यादयः क्यर्थप्रत्ययान्ता इकारान्ताः स्त्रीलिङ्गाः ।

‘भूमि भूलि श्रोणि राजि आवलि रजनि रात्रि धरणि प-
‘दिति ‘शक्ति इत्यादीनां विकल्पेन ईकारान्तत्वम् । यथा भूमि भूमिः,
भूली भूलिः, आंली आलिः । तेषां हि ईकारान्तत्वे ‘नदी’ शब्दवद्
रूपाणि, इकारान्तत्वे च ‘मति’ शब्दवद् रूपाणि ज्ञेयानि.

૧ इकारान्त श्रोणिंग शब्देने “ इतोऽक्यथांत ” । २ । ४ । ३२ ।
એ સૂત્રથી વિદ્યે જી (ઈ) પ્રત્યય લાગે છે, પણ તે સૂત્રમાં ક્તિ પ્રત્યય
અને ક્તિ પ્રત્યયના અર્થવાળા પ્રત્યયો જોખને અંતે હોય તેમને જી (ઈ)
પ્રત્યય વિદ્યે ન શાય તેમ જ્યાવેષુ’ હોવાથી મતિ બુદ્ધિ વિગેરે ક્તિ
પ્રત્યયાત શબ્દોને તથા અકરણિ અજનનિ વિગેરે ક્તિ પ્રત્યયના અર્થવાળા
પ્રત્યયાંત શબ્દોને વિદ્યે જી (ઈ) પ્રત્યય થતો નથી.

૨ કેટલાએક ક્તિ પ્રત્યયાન્તનેજ વિદ્યે જી (ઈ) પ્રત્યયનો નિરેધ
હય છે, તેથી અકરણિ અજનનિ વિગેરે શબ્દો ક્તિ પ્રત્યયાંત નદી
હોવાથી તે શબ્દોને તેમના મતમાં વિદ્યે જી (ઈ) પ્રત્યય લાય છે.

૩ મૂમિ ધૂલિ વિગેરે શબ્દો ક્યર્થપ્રત્યયાન્ત નદી હોવાથી તેમને
“ इतोऽक्यथांत ” । २ । ४ । ३२ । એ સૂત્રથી વિદ્યે જી (ઈ)
પ્રત્યય લાગે છે.

૪ જે કે “ इतोऽक्यथांत ” । २ । ४ । ३२ । એ સૂત્રમાં ક્તિ
પ્રત્યયાંતને વળેલા હોવાથી પઠતિ શબ્દ વિદ્યે ઈકારાન્ત ન થવો જોઈએ.
પણ “ પઠને: ” । ૨ । ૪ । ૩૩ । એ સૂત્ર ખાસ અલગ ધરેલું હોવાથી
પઠતિ શબ્દ વિદ્યે ઈકારાન્ત બને છે.

૫ શક્તિ શબ્દ પણ ક્તિ પ્રત્યયાન્ત હોવાથી તે વિદ્યે ઈકારાન્ત
ન થવો જોઈએ, પણ “ શક્તિઃ શસ્ત્રે ” । ૨ । ૪ । ૩૪ । એ સૂત્ર ખાસ
અલગ ધરેલું હોવાથી શસ્ત્ર અર્થમાં વિદ્યે ઈકારાન્ત બને છે. શસ્ત્ર અર્થ
માં હોય ત્યારે ‘મતિ’ શબ્દ જોવાંજ રૂપો થાય છે.

इकारान्तो नपुंसकलिङ्गो—

‘वारि’शब्दः ।

वारि	वारिणी	वारीणि	प्र०
वारि	वारिणी	वारीणि	द्वि०
वारिणा	वारिभ्याम्	वारिभिः	तृ०
वारिणे	वारिभ्याम्	वारिभ्यः	च०
वारिणः	वारिभ्याम्	वारिभ्यः	पं०
वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्	प०
वारिणि	वारिणोः	वारिपु	स०
हे वारे—हे वारि	हे वारिणी	हे वारीणि	सं०

एवम्—^१भूरि प्रभृतय इकारान्ता नपुंसकलिङ्गाः ।

‘दधि’ शब्दः ।

दधि	दधिनी	दधीनि	प्र०
दधि	दधिनी	दधीनि	द्वि०
दध्ना	दधिभ्याम्	दधिभिः	तृ०
दध्ने	दधिभ्याम्	दधिभ्यः	च०
दध्नः	दधिभ्याम्	दधिभ्यः	पं०
दध्नः	दध्नोः	दध्नाम्	प०
दध्नि—दधनि	दध्नोः	दधिपु	स०

^१ २५५ अर्थवत्ता भूरि शब्द नपुंसकलिङ्गं छे, पुष्पणा अर्थवत्ता विशेषणं छे.

हे दधे-हे दधि हे दधिनी हे दधीनि सं०

एवम्-अस्थि सक्थि अक्षि ।

इकारान्तो विशेषणरूपः

'शुचि' शब्दः (पुंलिङ्गः)

शुचिः	शुची	शुचयः	प्र०
शुचिम	शुची	शुचीन्	द्वि०

इत्थं पुंलिङ्गे 'मुनि' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे 'मति' शब्दवत् । यदा तु "इतोऽवत्यर्थात्" । २

१४ । ३२ । इत्यनेन ही (ई) प्रत्ययस्तदा 'नदी' शब्दवत् ।

नपुंसके

शुचि	शुचिनी	शुचीनि	प्र०
शुचि	शुचिनी	शुचीनि	द्वि०
शुचिना	शुचिभ्याम्	शुचिभिः	तृ०
शुचये-शुचिने	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः	च०
शुचेः-शुचिनः	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः	पं०
शुचेः-शुचिनः	शुच्योः-शुचिनोः	शुचीनाम्	प०
शुचौ-शुचिनि	शुच्योः-शुचिनोः	शुचिषु	स०
हे शुचे-हे शुचि	हे शुचिनी	हे शुचीनि	सं०

एवम्-सुरभि भूरि दीर्घाद्गुलि सुगन्धि आदय इकारान्ता विशेषणरूपाः ।

‘प्रियदधि’ शब्दः (पुंलिङ्गे)

प्रियदधिः	प्रियदधीः	प्रियदधयः	प्र०
प्रियदधिम्	प्रियदधीम्	प्रियदधीन्	द्वि०
हे प्रियदधे	हे प्रियदधी	हे प्रियदधयः	सं०

तृतीयादौ ‘दधि’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियदधिः	प्रियदधी	प्रियदधयः	प्र०
प्रियदधिम्	प्रियदधीम्	प्रियदधीः	द्वि०
प्रियदध्या	प्रियदधिभ्याम्	प्रियदधिभिः	तृ०
प्रियदध्न्यै	प्रियदधिभ्याम्	प्रियदधिभ्यः	च०
प्रियदध्याः	प्रियदधिभ्याम्	प्रियदधिभ्यः	पं०
प्रियदध्याः	प्रियदध्न्योः	प्रियदध्नीनाम्	प०
प्रियदध्याम्	प्रियदध्न्योः	प्रियदधिषु	स०
हे प्रियदधे	हे प्रियदधी	हे प्रियदधयः	सं०

यदा तु “इतोऽकृत्यथात्” । २।४।३२। इत्यनेन इकारान्तत्वम् तदा ‘प्रियदधी’ शब्दस्य सर्वरूपाणि ‘नदी’ शब्दवद् ज्ञेयानि । नपुंसके तु ‘प्रियदधि’ शब्दो ‘दधि’ शब्दवद् बोध्यः ।

एवम्—अत्यस्य ददसस्य स्थूलाक्षि आदयो विशेषणरूपाः ।

‘सुसखि’ शब्दः (पुंलिङ्गे)

सुसखा	सुसखौ	सुसखायः	प्र०
हे सुसखे	हे सुसखायौ	हे सुसखायः	सं०

स्वरोन्तशब्देषु.

सुसखायम्   सुसखार्यौ   सुसखीन्   द्वि०
 तृतीयादौ 'मृनि' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

सुसखा   सुसखार्यौ   सुसखायः   प्र०
 हे सुसखे   हे सुसखार्यौ   हे सुसखायः   सं०
 सुसखायम्   सुसखार्यौ   सुसखीः   द्वि०
 सुसख्या   सुसखिभ्याम्   सुसखिभिः   तृ०

इत्यादीनि तृतीयादिषु 'मति' शब्दवत् सर्वरूपाणि ।

यदा तु "इतोऽन्त्यर्थात्" । १।४।३२। इत्यनेन हीमत्यये ईका-
 न्तः 'सुसखी' शब्दस्तदा—

सुसखी   सुसख्यौ   ससख्यः   प्र०
 सुसखीम्   ससख्यौ   सुसखीः   द्वि०

इत्थं सर्वरूपाणि 'नदा' शब्दवत् कार्याणि ।

नपुंसके—

नपुंसक 'शुनि' शब्दवत् ।

त्रिषु लिङ्गेषु समानो नित्यं बहुवचनान्तः

'कति' शब्दः ।

कति, प्र० कति, द्वि० कतिभिः, तृ० कतिभ्यः, च०
 कतिभ्यः, पं० । कतीनाम्, प० । कतिषु, सं०

ईकारान्तः पुंलिङ्गः—

‘पपी’ शब्दः ।

पपीः	पप्यौ	पप्यः	प्र०
पपीम्	पप्यौ	पपीन्	द्वि०
पप्या	पपीभ्याम्	पपीभिः	तृ०
पप्ये	पपीभ्याम्	पपीभ्यः	च०
पप्यः	पपीभ्याम्	पपीभ्यः	पं०
पप्यः	पप्योः	पप्याम्	प०
पपी	पप्योः	पपीषु	स०
हे पपीः	ह पप्यौ	हे पप्यः	सं०

एवम्—यस्मिं वातप्रमी^१ आदय ईकारान्ताः पुंलिङ्गाः ।

ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गो—

‘नदी’ शब्दः ।

नदी	नद्यौ	नद्यः	प्र०
नदीम्	नद्यौ	नदीः	द्वि०
नद्या	नदीभ्याम्	नदीभिः	तृ०
नद्यै	नदीभ्याम्	नदीभ्यः	च०
नद्याः	नदीभ्याम्	नदीभ्यः	पं०
नद्याः	नद्योः	नदीनाम्	प०

१ आ वातप्रमी शब्द अध्यात्मन्त समन्तयो, धात्वन्त वातप्रमी
समन्तानां ह्य प्रथी शब्द वृत्तं समन्तयो.

सुसखायम्	सुसखायौ	सुसखीन्	द्वि०
तृतीयादौ 'मृनि' शब्दवत् ।			

स्त्रीलिङ्गे—

सुसखा	सुसखायो	सुसखायः	प्र०
हे सुसखे	हे सुसखायौ	हे सुसखायः	सं०
सुसखायम्	सुसखायौ	सुसखीः	द्वि०
सुसख्या	सुसखिभ्याम्	सुसखिभिः	तृ०

इत्यादीनि तृतीयादिषु 'मृति' शब्दवत् सर्वरूपाणि ।

यदा तु "इतोऽन्त्यर्थात्" । २।४।३। इत्यनेन हीप्रत्यये ईकारान्तः 'सुसखी' शब्दस्तदा—

सुसखी	सुसख्यौ	ससख्यः	प्र०
सुसखीम्	ससख्यौ	सुसखीः	द्वि०

इत्थं सर्वरूपाणि 'नदी' शब्दवत् कार्याणि ।

नपुंसके—

नपुंसक 'शुचि' शब्दवत् ।

त्रिषु लिङ्गेषु समानो नित्यं बहुवचनान्तः

'कति' शब्दः ।

कति, प्र० कति, द्वि० कतिभिः, तृ० कतिभ्यः, च० कतिभ्यः, पं० । कतीनाम्, ष० । कतिषु, स०

नद्याम्	नद्योः	नदीषु	स०
हे नदि	हे नद्योः	हे नद्यः	सं०

एवम्—गौरी कुमारी सरस्वती मही वाणी सरस्वती दासी प्रहिणी
अयन्ती, आदय ईकारान्ताः स्त्रीलिङ्गाः ।

‘ लक्ष्मी ’ शब्दः ।

लक्ष्मीः	लक्ष्म्यौ	लक्ष्म्यः	प्र०
----------	-----------	-----------	------

शेषं ‘नदी’ शब्दवत् । एवम्—अवी त्री तन्त्री स्तरी ।

‘ स्त्री ’ शब्दः ।

स्त्री	स्त्रियौ	स्त्रियः	प्र०
स्त्रियम्—स्त्रीम्	स्त्रियौ	स्त्रियः—स्त्रीः	द्वि०
स्त्रिया	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभिः	तृ०
स्त्रियै	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः	च०
स्त्रियाः	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः	पं०
स्त्रियाः	स्त्रियोः	स्त्रीणाम्	ष०
स्त्रियाम्	स्त्रियोः	स्त्रीषु	स०
हे स्त्रि	हे स्त्रियौ	हे स्त्रियः	सं०

‘ धी ’ शब्दः ।

धीः	धियौ	धियः	त्रि०
धियम्	धियौ	धियः	द्वि०
धिया	धीभ्याम्	धीभिः	तृ०

धियै-धिये	धीभ्याम्	धीभ्यः	च०
धियाः-धियः	धीभ्याम्	धीभ्यः	पं०
धियाः-धियः	धियोः	धियाम्-धीनाम्	प०
धियाम्-धियि	धियोः	धीषु	स०
हे धीः	हे धियौ	हे धियः	सं०

एवम्—भी-श्री, द्वी आदयः ।

ईकारान्तो विशेषणरूपः—

‘सुपपी’ शब्दः । (पुंलिङ्गे—)

सुपपीः	सुपप्यौ	सुपप्यः	प्र०
सुपपीम्	सुपप्यौ	सुपपीन्	द्वि०

इत्यादि ‘प्यौ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

सुपपीः	सुपप्यौ	सुपप्यः	प्र०
सुपपीम्	सुपप्यौ	सुपपीः	द्वि०

शेषं ‘प्यौ’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

सुपपि	सुपपिनी	सुपपीनि	प्र०
सुपपि	सुपपिनी	सुपपीनि	द्वि०
सुपप्या-सुपपिना	सुपपिभ्याम्	सुपपिभिः	तृ०

नद्याम्	नद्योः	नदीपु	स०
हे नदि	हे नद्यौः	हे नद्यः	सं०

एवम्—गौरी कुमारी सर्वा मही वाणी सरस्यनी दासी महिषी
अवन्ती, आदय ईकारान्ताः स्त्रीलिङ्गाः ।

‘लक्ष्मी’ शब्दः ।

लक्ष्मीः	लक्ष्म्यौ	लक्ष्म्यः	प्र०
शेषं ‘नदी’ शब्दवत् । एवम्—अवी तरो तन्त्री सारी ।			

‘स्त्री’ शब्दः ।

स्त्री	स्त्रियौ	स्त्रियः	प्र०
स्त्रियम्—स्त्रीम्	स्त्रियौ	स्त्रियः—स्त्रीः	द्वि०
स्त्रिया	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभिः	तृ०
स्त्रिये	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः	च०
स्त्रियाः	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः	पं०
स्त्रियाः	स्त्रियोः	स्त्रीणाम्	प०
स्त्रियाम्	स्त्रियोः	स्त्रीपु	स०
हे स्त्रि	हे स्त्रियौ	हे स्त्रियः	सं०

‘धी’ शब्दः ।

धीः	धियौ	धियः	तृ०
धियम्	धियौ	धियः	द्वि०
धिया	धीभ्याम्	धीभिः	तृ०

धियै-धिये	धीभ्याम्	धीभ्यः	च०
धियाः-धियः	धीभ्याम्	धीभ्यः	पं०
धियाः-धियः	धियोः	धियाम्-धीनाम्	प०
धियाम्-धियि	धियोः	धीषु	स०
हे धीः	हे धियौ	हे धियः	सं०

एवम्—भी-श्री-ही आदयः ।

ईकारान्तो विशेषणरूपः—

‘सुपपी’ शब्दः । (पुंलिङ्गे—)

सुपपीः	सुपप्यौ	सुपप्यः	प्र०
सुपपीम्	सुपप्यौ	सुपपीन्	द्वि०

इत्यादि ‘पपी’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

सुपपीः	सुपप्यौ	सुपप्यः	प्र०
सुपपीम्	सुपप्यौ	सुपपीः	द्वि०

शेषं ‘पपी’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

सुपपि	सुपपिनी	सुपपीनि	प्र०
सुपपि	सुपपिनी	सुपपीनि	द्वि०
सुपप्या-सुपपिना	सुपपिभ्याम्	सुपपिभिः	तृ०

१ नपुंसकलिङ्गमां द्वेक शब्दे “पलीचे” । २ । ४ । ९७ ।
 अथ सुपपी इत्यत्र कश्चिन्नम्येति ।

नद्याम्	नद्योः	नदीषु	स०
हे नदि	हे नद्यौ	हे नद्यः	सं०

एवम्—गौरीकुमारी सखी मही वार्णा सरस्वती दासी प्रहिणी
अवन्ती, आदय ईकारान्ताः स्त्रीलिङ्गाः ।

‘ लक्ष्मी ’ शब्दः ।

लक्ष्मीः	लक्ष्म्यौ	लक्ष्म्यः	प्र०
शेषं ‘ नदी ’ शब्दवत् । एवम्—अवी तरो तन्त्री स्तरी ।			

‘ स्त्री ’ शब्दः ।

स्त्री	स्त्रियौ	स्त्रियः	प्र०
स्त्रियम्—स्त्रीम्	स्त्रियौ	स्त्रियः—स्त्रीः	द्वि०
स्त्रिया	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभिः	तृ०
स्त्रियै	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः	च०
स्त्रियाः	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः	पं०
स्त्रियाः	स्त्रियोः	स्त्रीणाम्	प०
स्त्रियाम्	स्त्रियोः	स्त्रीषु	स०
हे स्त्रि	हे स्त्रियौ	हे स्त्रियः	सं०

‘ धी ’ शब्दः ।

धीः	धियौ	धियः	तृ०
धियम्	धियौ	धियः	द्वि०
धिया	धीभ्याम्	धीभिः	तृ०

सुलक्ष्म्याः,	सुलक्ष्म्योः,	सुलक्ष्मी-	} ५०
सुलक्ष्मिणः	सुलक्ष्मिणोः	णाम्	
सुलक्ष्म्याम्	सुलक्ष्म्योः,	सुलक्ष्मिपु	} ६०
सुलक्ष्मिणि	सुलक्ष्मिणोः		

हे सुलक्ष्मे—हे सुलक्ष्मि हे सुलक्ष्मिणी हे सुलक्ष्मीणि सं०
एवम्—अतितन्त्री, अत्यवी, प्रियस्तरा, सुतरा आदयः ।

‘ प्रियास्त्रि ’ शब्दः । पुंलिङ्गे—

प्रियास्त्रिः	प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रयः	प्र०
प्रियास्त्रियम्,	} प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रियः	} द्वि०
प्रियास्त्रिम्		प्रियास्त्रीन्	
प्रियास्त्रिणा	प्रियास्त्रिभ्याम्	प्रियास्त्रिभिः	तृ०
प्रियास्त्रये	प्रियास्त्रिभ्याम्	प्रियास्त्रिभ्यः	च०
प्रियास्त्रेः	प्रियास्त्रिभ्याम्	प्रियास्त्रिभ्यः	पं०
प्रियास्त्रेः	प्रियास्त्रियोः	प्रियास्त्रीणाम्	५०
प्रियास्त्रौ	प्रियास्त्रियोः	प्रियास्त्रिपु	स०
हे प्रियास्त्रे	हे प्रियास्त्रियौ	हे प्रियास्त्रयः	सं०

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियास्त्रिः	प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रयः	प्र०
प्रियास्त्रियम्,	} प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रियः	} द्वि०
प्रियास्त्रिम्		प्रियास्त्रीः	

सुपप्ये—सुपपिने सुपपिभ्याम् सुपपिभ्यः च०

इत्यादि । तृतीयादिविभक्तिषु स्वरादिप्रत्यये परे सति पुं-
स्त्रायपक्षे 'पपी' शब्दवत्, पुंस्त्रायाऽभावपक्षे तु 'वारि' शब्दवत्
रूपाणि ॥

‘ प्रियनादि ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्रियनादिः प्रियनदी प्रियनदयः प्र०

प्रियनादिम् प्रियनदी प्रियनदीन् द्वि०

इत्यादीनि पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे नपुंसकलिङ्गे च विशेषणरूप 'शुचि'
शब्दवत् सर्वरूपाणि ।

‘ सुलक्ष्मी ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे—)

सुलक्ष्मीः सुलक्ष्म्यौ सुलक्ष्म्यः प्र०

सुलक्ष्मीम् सुलक्ष्म्यौ सुलक्ष्मीन् द्वि०

शेषं 'लक्ष्मी' शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गे सर्वरूपाणि लक्ष्मीवत् ।

नपुंसके तु

सुलक्षिम सुलक्षिमणी सुलक्ष्मीणि प्र० द्वि०

सुलक्ष्म्यां—सुलक्षिमणा सुलक्षिमभ्याम् सुलक्षिमभिः तृ०

सुलक्ष्म्यै—सुलक्षिमणे सुलक्षिमभ्याम् सुलक्षिमभ्यः च०

सुलक्ष्म्याः—सुलक्षिमणः सुलक्षिमभ्याम् सुलक्षिमभ्यःपुं०

१ “ वाऽन्यतः पुमांश्चार्द्धो स्वरः ” । १ । ४ । ६२ । ज्ञे सत्रथी.
२ शुभ्रौ ५४. १८ भुं.

सुलक्ष्म्याः,	सुलक्ष्म्योः,	सुलक्ष्मी-	}	५०
सुलक्ष्मिणः	सुलक्ष्मिणोः	णाम्		
सुलक्ष्म्याम्	सुलक्ष्म्योः,	सुलक्ष्मिषु	}	स०
सुलक्ष्मिणि	सुलक्ष्मिणोः			

हे सुलक्ष्मे—हे सुलक्ष्मि हे सुलक्ष्मिणी हे सुलक्ष्मीणि सं०
एवम्—अतितन्त्री, अत्यवी, प्रियस्तरा, सुतरा आदयः ।

‘ प्रियास्त्रि ’ शब्दः । पुलिङ्गे—

प्रियास्त्रिः	प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रयः	प्र०
प्रियास्त्रियम्,	} प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रियः	} द्वि०
प्रियास्त्रिम्		प्रियास्त्रीन्	
प्रियास्त्रिणा	प्रियास्त्रिभ्याम्	प्रियास्त्रिभिः	तृ०
प्रियास्त्रये	प्रियास्त्रिभ्याम्	प्रियास्त्रिभ्यः	च०
प्रियास्त्रेः	प्रियास्त्रिभ्याम्	प्रियास्त्रिभ्यः	पं०
प्रियास्त्रेः	प्रियास्त्रियोः	प्रियास्त्रीणाम्	५०
प्रियास्त्रौ	प्रियास्त्रियोः	प्रियास्त्रिषु	स०
हे प्रियास्त्रे	हे प्रियास्त्रियौ	हे प्रियास्त्रयः	सं०

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियास्त्रिः	प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रयः	प्र०
प्रियास्त्रियम्,	} प्रियास्त्रियौ	प्रियास्त्रियः	} द्वि०
प्रियास्त्रिम्		प्रियास्त्रीः	

सुपप्ये-सुपपिने सुपपिभ्याम् सुपपिभ्यः च०

इत्यादि । हृत्पीयादिविभक्तिषु स्वरादिमन्त्रये परे सति पुंश-
च्चावपक्षे 'पपी' शब्दवत्, पुंशच्चावाज्भावपक्षे तु 'वारि' शब्दवत्
रूपाणि ॥

‘प्रियनादि’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्रियनादिः प्रियनदी प्रियनदयः प्र०

प्रियनादिम् प्रियनदी प्रियनदीन् द्वि०

इत्यादीनि पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे नपुंसकलिङ्गे च विशेषणरूपे 'शुचि'
शब्दवत् सर्वरूपाणि ।

‘सुलक्ष्मी’ शब्दः । (पुंलिङ्गे—)

सुलक्ष्मीः सुलक्ष्म्यौ सुलक्ष्म्यः प्र०

सुलक्ष्मीम् सुलक्ष्म्यौ सुलक्ष्मीन् द्वि०

शेषे 'लक्ष्मी' शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गे सर्वरूपाणि लक्ष्मीवत् ।

नपुंसके तु

सुलक्ष्मि सुलक्ष्मिणी सुलक्ष्मीणि प्र० द्वि०

सुलक्ष्म्या-सुलक्ष्मिणा सुलक्ष्मिभ्याम् सुलक्ष्मिभिः तृ०

सुलक्ष्म्य-सुलक्ष्मिणे सुलक्ष्मिभ्याम् सुलक्ष्मिभ्यः च०

सुलक्ष्म्याः-सुलक्ष्मिणः सुलक्ष्मिभ्याम् सुलक्ष्मिभ्यःपं०

१ " वाङ्मयतः पुमांश्चार्थो म्यर " । १ । ४ । ६२ । ३ अथथी.

२ शुभो ५४ १८ भुं.

सुलक्ष्म्याः,	सुलक्ष्म्योः,	सुलक्ष्मीः	} ५०
सुलक्ष्मिणः	सुलक्ष्मिणोः	णाम्	
सुलक्ष्म्याम्	सुलक्ष्म्योः,	सुलक्ष्मिषु	} ६०
सुलक्ष्मिणि	सुलक्ष्मिणोः		

हे सुलक्ष्मे—हे सुलक्ष्मि हे सुलक्ष्मिणी हे सुलक्ष्मीणि सं०

एवम्—अतितन्त्री, अत्यर्वा, प्रियस्तरा, सुतरा आदयः ।

‘ प्रियस्त्रि ’ शब्दः । पुल्लिङ्गे—

प्रियस्त्रिः	प्रियस्त्रियौ	प्रियस्त्रयः	प्र०
प्रियस्त्रियम्,	} प्रियस्त्रियौ	प्रियस्त्रियः	} द्वि०
प्रियस्त्रिम्		प्रियस्त्रीन्	
प्रियस्त्रिणा	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभिः	तृ०
प्रियस्त्रये	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभ्यः	च०
प्रियस्त्रेः	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभ्यः	पं०
प्रियस्त्रेः	प्रियस्त्रियोः	प्रियस्त्रीणाम्	५०
प्रियस्त्रौ	प्रियस्त्रियोः	प्रियस्त्रिषु	स०
हे प्रियस्त्रे	हे प्रियस्त्रियौ	हे प्रियस्त्रयः	सं०

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियस्त्रिः	प्रियस्त्रियौ	प्रियस्त्रयः	प्र०
प्रियस्त्रियम्,	} प्रियस्त्रियौ	प्रियस्त्रियः	} द्वि०
प्रियस्त्रिम्		प्रियस्त्रीः	

प्रियस्त्रिया	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभिः	तृ०	
प्रियस्त्रियै,	}	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभ्यः	च०
प्रियस्त्रये				

प्रियस्त्रियाः—प्रियस्त्रेः प्रियस्त्रिभ्याम् प्रियस्त्रिभ्यः पं०

प्रियस्त्रियाः—प्रियस्त्रेः प्रियस्त्रियोः प्रियस्त्रीणाम् प०

प्रियस्त्रियाम्—प्रियस्त्रौ प्रियस्त्रियोः प्रियस्त्रिषु स०

हे प्रियस्त्रे हे प्रियस्त्रियौ हे प्रियस्त्रयः सं०

“ इतोऽकृत्यर्थात् ” १२ । ४। ३२ । इत्यनेन ईदन्तत्वे ‘प्रियस्त्री’ शब्दस्य सर्वरूपाणि ‘स्त्री’शब्दवत् ।

नपुंसके—

प्रियस्त्रि	प्रियस्त्रिणी	प्रियस्त्रीणि	प्र० द्वि०
-------------	---------------	---------------	------------

प्रियस्त्रिणा	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभिः	तृ०
---------------	-------------------	----------------	-----

प्रियस्त्रये—प्रियस्त्रिणे	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभ्यः	च०
----------------------------	-------------------	-----------------	----

प्रियस्त्रेः—प्रियस्त्रिणः	प्रियस्त्रिभ्याम्	प्रियस्त्रिभ्यः	पं०
----------------------------	-------------------	-----------------	-----

प्रियस्त्रेः,	}	प्रियस्त्रियोः,	}	प्रियस्त्रीणाम्	प०
प्रियस्त्रिणः		प्रियस्त्रिणोः			

प्रियस्त्रौ,	}	प्रियस्त्रियोः	}	प्रियस्त्रिषु	स०
प्रियस्त्रिणि		प्रियस्त्रिणोः			

हे प्रियस्त्रे—हे प्रियस्त्रि	हे प्रियस्त्रिणी	हे प्रियस्त्रीणि	सं०
-------------------------------	------------------	------------------	-----

‘सुश्री’ शब्दः ।

७ ।:	सुश्रियो	सुश्रियः	प्र०
------	----------	----------	------

सुश्रियम् सुश्रियौ सुश्रियः द्वि०

इत्यादि पुंलिङ्गे 'श्री' शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गेऽप्येवम् ।

नपुंसके तु—

सुश्रि सुश्रिणी सुश्रीणि प्र०द्वि०

सुश्रिया—सुश्रिणा सुश्रिभ्याम् सुश्रिभिः तृ०

सुश्रियै—सुश्रिये, सुश्रिभ्याम् सुश्रिभ्यः च०
सुश्रिणे

सुश्रियाः—सुश्रियः—सुश्रिणः सुश्रिभ्याम् सुश्रिभ्यः पं०

सुश्रियाः—सुश्रियः, सुश्रियोः, सुश्रियाम्, } प०
सुश्रिणः सुश्रिणोः सुश्रीणाम् }

सुश्रियाम्—सुश्रियि, सुश्रियोः, सुश्रिषु सं०
सुश्रिणि सुश्रिणोः }

हे सुश्रे—हे सुश्रि हे सुश्रिणी हे सुश्रीणि सं०

एवम्—त्यक्तर्ही गतभी सुधी प्रधी आदयः ।

'देवप्री' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

देवप्रीः देवप्रियौ देवप्रियः प्र०सं०

देवप्रियम् देवप्रियौ देवप्रियः द्वि०

देवप्रिया देवप्रीभ्याम् देवप्रीभिः तृ०

देवप्रिये देवप्रीभ्याम् देवप्रीभ्यः च०

१ शोभना धीर्यस्य पुण्यस्य, यस्याः स्त्रियाः, यस्य कुलस्य वा, तथा प्रकृष्टा यस्याः वा स्त्री प्रभावे सभास विग्रह इत्येव ।

देवप्रियः	देवप्रीभ्याम्	देवप्रीभ्यः	पं०
देवप्रियः	देवप्रियोः	देवप्रियाम्	प०
देवप्रियि	देवप्रियोः	देवप्रीपु	स०

नपुंसके—

देवप्रि	देवप्रिणी	देवप्रीणि	प्र०द्वि०
देवप्रिया—देवप्रिणा	देवप्रिभ्याम्	देवप्रिभिः	तृ०
देवप्रिये—देवप्रिणे	देवप्रिभ्याम्	देवप्रिभ्यः	च०
देवप्रियः—देवप्रिणः	देवप्रिभ्याम्	देवप्रिभ्यः	पं०
देवप्रियः, } देवप्रियोः	} देवप्रियाम्,	} देवप्रीणाम्	प०
देवप्रिणः } देवप्रिणोः			
देवप्रियि—देवप्रिणि	देवप्रियोः—देवप्रिणोः	देवप्रिपु	स०
हे देवप्रे—हे देवप्रि	हे देवप्रिणी	हे देवप्रीणि	सं०

एवम्—यवकी मी पी ली सुधी आदयः ।

‘नी’ शब्दस्य पुलिङ्ग—स्त्रीलिङ्गयोः सप्तम्येकवचने ‘नियाम्’ इति रूपं भवति । नपुंसके तु ‘नियाम्’, ‘निनि’ इत्येव कार्यम् । शेषं सर्वं ‘देवप्री’ शब्दवत् ।

(धात्वन्तः) ‘प्रधी’ शब्दः । (पुलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

प्रधीः	प्रध्याी	प्रध्यः	प्र०सं०
प्रध्यम्	प्रध्याी	प्रध्यः	द्वि०

.१ प्रकृष्टे ध्यायति दधाति वा प्रधीः, ओ प्रभाञ्चि विशद इति, पथु प्रकृष्टा धीर्यस्य यस्या वा ओवा विशद होम तो ‘सुधी’ शब्दे नेवा इति इति, एतन्मो पृथ २५-२७.

नपुंसके सप्तम्येकवचने 'ग्रामण्याम्-ग्रामणिनि' इति रूपद्वयम्,
शेषं सर्वं नपुंसकलिङ्गे 'प्रधि' शब्दवत् ।

एवम्—सेनानी उन्नी आदयः ।

'सुखी' शब्दः । (धातुरूपः)

पुलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च पञ्चमी-पष्ठधोरेकवचने 'मुख्युः' इति
रूपं भवति । नपुंसकलिङ्गे पञ्चमी-पष्ठधोरेकवचने 'मुख्युः-
मुखिनः' । शेषं सर्वं लिङ्गत्रयेऽपि 'प्रधि' शब्दवत् ।

एवम्—सखी पती सुती लूनी पूर्णा क्षामी आदयः ।

धातुरूपः (पुलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च—)

'कुमारी' शब्दः ।

कुमारी	कुमार्यौ	कुमार्यः	प्र०
कुमार्यम्	कुमार्यौ	कुमार्यः	द्वि०
कुमार्या	कुमारीभ्याम्	कुमारीभिः	तृ०
कुमार्यै	कुमारीभ्याम्	कुमारीभ्यः	च०
कुमार्याः	कुमारीभ्याम्	कुमारीभ्यः	पं०
कुमार्याः	कुमार्योः	कुमारीणाम्	प०
कुमार्याम्	कुमार्योः	कुमारीषु	स०
हे कुमारि	हे कुमार्यौ	हे कुमार्यः	सं०

१ मुखम् इच्छतीति सुखीयति, सुखीयतीति 'क्विप्' सुखीः ।

२ सखायम् इच्छतीति सखीः ।

३ कुमारीमिच्छतीति 'क्यन्, क्विप्' कुमारी ।

नपुंसके—

कुमारि	कुमारिणी	कुमारीणि	प्र० द्वि०
कुमार्या, कुमारिणा	} कुमारिभ्याम्	कुमारिभिः	तृ०
कुमार्यै—कुमारिणे	कुमारिभ्याम्	कुमारिभ्यः	च०
कुमार्याः, कुमारिणः	} कुमारिभ्याम्	कुमारिभ्यः	पं०
कुमार्याः, कुमारिणः	} कुमार्योः, कुमारिणोः	} कुमारीणाम्	प०
कुमार्याम्, कुमारिणि	} कुमार्योः, कुमारिणोः	कुमारिषु	स०
हे कुमारे—हे कुमारि हे कुमारिणी हे कुमारीणि			सं०

एवम्—धातुरूपा नदी गौरी वाणी प्रभृतयोऽपि ज्ञेयाः ।

उकारान्तः पुंलिङ्गो—

‘भानु’शब्दः ।

भानुः	भानू	भानवः	प्र०
भानुम्	भानू	भानून्	द्वि०
भानुना	भानुभ्याम्	भानुभिः	तृ०
भानवे	भानुभ्याम्	भानुभ्यः	च०
भानोः	भानुभ्याम्	भानुभ्यः	पं०

भानोः	भान्वोः	भानूनाम्	प०
भानौ	भान्वोः	भानुषु	स०
हे भानो	हे भानू	हे भानवः	सं०

एवम्—मनु विश्व शम्भु विष्णु वायु मिथु जायु इत्यादयः
उकारान्ताः पुल्लिङ्गाः ।

‘क्रोष्टु’ शब्दः ।

क्रोष्टा	क्रोष्टारो	क्रोष्टारः	प्र०
क्रोष्टारम्	क्रोष्टारो	क्रोष्टून्	द्वि०
क्रोष्ट्रा-क्रोष्टुना	क्रोष्टुभ्याम्	क्रोष्टुभिः	तृ०
क्रोष्ट्रे-क्रोष्टवे	”	क्रोष्टुभ्यः	च०
क्रोष्टुः-क्रोष्टोः	”	”	पं०
क्रोष्टुः-क्रोष्टोः	क्रोष्टोः-क्रोष्टोः	क्रोष्टूनाम्	प०
क्रोष्टरि-क्रोष्टौ	क्रोष्टोः-क्रोष्टोः	क्रोष्टुषु	स०
हे क्रोष्टो	हे क्रोष्टारो	हे क्रोष्टारः	सं०

उकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘धेनु’ शब्दः ।

धेनुः	धेनू	धेनवः	प्र०
धेनुम्	धेनू	धेनूः	द्वि०

धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः	तृ०
धेन्वै-धेनवे	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः	च०
धेन्वाः-धेनोः	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः	पं०
धेन्वाः-धेनोः	धेन्वोः	धेनूनाम्	प०
धेन्वाम्-धेनौ	धेन्वोः	धेनुषु	स०
हे धेनो	हे धेनू	हे धेनवः	सं०

एवम्-रञ्जु हनु तनु मियङ्गु इत्यादयं उकारान्ताः स्त्रीलिङ्गाः ।

उकारान्तो नपुंसकलिङ्गो—

‘मधु’ शब्दः ।

मधु	मधुनी	मधूनि	प्र०
मधु	मधुनी	मधूनि	द्वि०
मधुना	मधुभ्याम्	मधुभिः	तृ०
मधुने	मधुभ्याम्	मधुभ्यः	च०
मधुनः	मधुभ्याम्	मधुभ्यः	पं०
मधुनः	मधुनोः	मधूनाम्	प०
मधुनि	मधुनाः	मधुषु	स०
हे मधो-हे मधु	हे मधुनी	हे मधूनि	सं०

एवम्-वस्तु वसु जतु अश्रु सानु इत्यादय उकारान्ता नपुंसकलिङ्गाः ।

१ इटसाञ्जेना भनभां सानु शब्देना द्वितीयाचिभङ्गिना अङ्गवय-
नपी सर्वविभक्ति पर र्हेतां स्तु आदेश विङ्गिपे ... श्रुषु छे, जेभई-मन्नि
-सानूनि द्वि० व० । स्तुना-सानुना, स्तुभ्याम्-सानुभ्याम्, स्तुभिः-
सानुभिः इत्यादि.

उकारान्तो विशेषणरूपो—

‘लघु’ शब्दः (पुंलिङ्गे)

पुंसि सर्वरूपाणि ‘भानु’ शब्दवद् हेयानि ।

स्त्रीलिङ्गे—

“स्वरादुतो गुणादखरोः” ।२।४।३५। इत्यनेन यदा ङी (ई) प्रत्ययस्तदा ‘लघ्वी’ शब्दस्य सर्वरूपाणि ‘नदी’ शब्दवत् । यथा—

लघ्वी लघ्वी लघ्व्यः प्र०

परं ङी (ई) प्रत्ययस्य वैकल्पिकत्वाद् यदा ‘लघु’ शब्दस्तदा सर्वरूपाणि ‘धेनु’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

लघु	लघुनी	लघूनि	प्र०
लघु	लघुनी	लघूनि	द्वि०
लघुना	लघुभ्याम्	लघुभिः	तृ०
लघवे—लघुने	लघुभ्याम्	लघुभ्यः	च०
लघोः—लघुनः	लघुभ्याम्	लघुभ्यः	पं०
लघोः—लघुनः	लघ्वोः—लघुनोः	लघूनाम्	प०
लघौ—लघुनि	लघ्वोः—लघुनोः	लघुषु	स०
हे लघो—हे लघु	हे लघुनी	हे लघूनि	सं०

एवम्—पृथु ऋजु गुरु पटु मृदु बहु साधु तनु विभु इत्यादय उकारान्ता विशेषणरूपाः ।

‘खरु’ शब्दस्य, ‘पाण्डु’ प्रभृतीनां च संयोगोपान्त्योकारान्तानां

पुंसि नपुंसके च सर्वरूपाणि 'लघु' शब्दवत् । परं स्त्रीलिङ्गे तु
 "स्वरादुतो गुणादखरोः" ।२।४।३५। इत्यनेने ङी (ई) प्रत्ययाऽ-
 भावाद् 'धेनु' शब्दवदेव सर्वरूपाणि, न तु 'नदी' शब्दवत् ।

'सुक्रोष्टु' शब्दः (पुंलिङ्गे—)

सुक्रोष्टा सुक्रोष्टारौ सुक्रोष्टारः प्र०

स्त्रीलिङ्गे—

सुक्रोष्टी सुक्रोष्ट्र्यौ सुक्रोष्ट्र्यः प्र० ।
 सुक्रोष्ट्रीम् सुक्रोष्ट्र्यौ सुक्रोष्ट्रीः द्वि० ।

इत्यादि 'नदी' शब्दवत् ।

नपुंसके—

सुक्रोष्टु सुक्रोष्टुनी सुक्रोष्टुनि प्र० द्वि० ।

सुक्रोष्ट्रा, सुक्रोष्टुना } सुक्रोष्टुभ्याम् सुक्रोष्टुभिः तृ० ।

सुक्रोष्ट्रे, सुक्रोष्ट्रवे, सुक्रोष्टुने } सुक्रोष्टुभ्याम् सुक्रोष्टुभ्यः च० ।

एवम्—सुक्रोष्टुः—सुक्रोष्टोः—सुक्रोष्टुनः पञ्चमी—पष्ठयेकवचनम् ।
 सुक्रोष्टोः—सुक्रोष्टोः—सुक्रोष्टुनोः प० स० द्विव० । सुक्रोष्टरि—सु-
 क्रोष्टौ—सुक्रोष्टुनि सप्तम्येकवचनम् । हे सुक्रोष्टो—सुक्रोष्टु हे सुक्रोष्टुनी
 हे सुक्रोष्टुनि. संबोधनम् । शेषं 'क्रोष्टु' शब्दवत् ।

ऊकारान्तः पुलिङ्गो-

‘ ह्रह्र ’ शब्दः ।

ह्रह्रः	ह्रह्रौ	ह्रह्रः	प्र० सं० ।
ह्रह्रम्	ह्रह्रौ	ह्रह्रन्	द्वि० ।
ह्रह्रा	ह्रह्रभ्याम्	ह्रह्रभिः	तृ० ।
ह्रह्रे	ह्रह्रभ्याम्	ह्रह्रभ्यः	च० ।
ह्रह्रः	ह्रह्रभ्याम्	ह्रह्रभ्यः	पं० ।
ह्रह्रः	ह्रह्रोः	ह्रह्राम्	प० ।
ह्रह्रि	”	ह्रह्रपु	स० ।

एवम्—नग्रह आदय ऊकारान्ताः पुलिङ्गाः ।

‘ स्वयम्भू ’ शब्दः ।

स्वयम्भूः	स्वयम्भुवौ	स्वयम्भुवः	प्र० सं० ।
स्वयम्भुवम्	स्वयम्भुवौ	स्वयम्भुवः	द्वि० ।
स्वयम्भुवा	स्वयम्भूभ्याम्	स्वयम्भूभिः	तृ०
स्वयम्भुवे	”	स्वयम्भूभ्यः	च०
स्वयम्भुवः	स्वयम्भूभ्याम्	स्वयम्भूभ्यः	पं०
स्वयम्भुवः	स्वयम्भुवोः	स्वयम्भुवाम्	प० ।
स्वयम्भुवि	स्वयम्भुवोः	स्वयम्भूपु	स० ।

एवम्—स्वभू आत्मभू मनोभू आदयः ।

ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘ वधू ’ शब्दः ।

वधूः	वध्वौ	वध्वः	प्र० ।
वधूम्	वध्वौ	वधूः	द्वि० ।
वध्वा	वधूभ्याम्	वधूभिः	तृ० ।
वध्वै	वधूभ्याम्	वधूभ्यः	च० ।
वध्वाः	वधूभ्याम्	वधूभ्यः	पं० ।
वध्वाः	वध्वोः	वधूनाम्	ष० ।
वध्वाम्	वध्वोः	वधूपु	स० ।
हे वधु	हे वध्वौ	हे वध्वः	सं ।

एवम्-वध्रू चम्पू जम्बू, कर्कन्ध्रू कट्टू करभोरू वामोरू पर्णू भीरू आदयः ।

‘ भू ’ शब्दः ।

भूः	भुवौ	भुवः	प्र० सं० ।
भुवम्	भुवौ	भुवः	द्वि० ।
भुवा	भूभ्याम्	भूभिः	तृ० ।

१ भीरु शब्द स्त्रीलिंगात् ५थ्य होवायी तेने “ उतोऽप्राणि-
क्षाऽयुरज्ज्वादिभ्य ऊङ् ” । २ । ४ । ७३ । ये सूत्रेण ऊङ् आवे छे,
अने तेथी प्रभाषे ऊकारान्त वध्वी वधू शब्दनी नेम हे
भीरु शब्द । ५थ्य न्यारे भीरु शब्द विशेषणरूप
शर्माणे । ५थ्य न्यारे भीरु शब्द विशेषणरूप
५थ्य न्यारे भीरु शब्द विशेषणरूप

भुवै-भुवे	भूभ्याम्	भूभ्यः	चि० ।
भुवाः-भुवः	भूभ्याम्	भूभ्यः	पं० ।
भुवाः-भुवः	भुवोः	भुवाम्-भूनाम्	प० ।
भुवाम्-भुवि	भुवोः	भूपु	स० ।

एवम्—भू सू सुभू आदयः ।

‘पुनर्भू’ शब्दः ।

पुनर्भूः	पुनर्भूँ	पुनर्भूः	प्र० ।
पुनर्भूम्	पुनर्भूँ	पुनर्भूः	दि० ।
पुनर्भूँ	पुनर्भूभ्याम्	पुनर्भूभिः	तु० ।
पुनर्भूँ	पुनर्भूभ्याम्	पुनर्भूभ्यः	च० ।
पुनर्भूः	पुनर्भूभ्याम्	पुनर्भूभ्यः	पं० ।
पुनर्भूः	पुनर्भूँ	पुनर्भूणाम्	प० ।
पुनर्भूम्	पुनर्भूँ	पुनर्भूपु	स० ।
हे पुनर्भू	हे पुनर्भूँ	हे पुनर्भूः	स० ।

एवम्—वर्षाभू वीरसू प्रसू आदयः ।

१ सुसू शब्दं संशोधनना ओऽवयवभां हे सुसू अर्धुं श्पं संभत्तं छे.

ऊकारान्तो विशेषणरूपः—

‘अतिवधू’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

अतिवधूः अतिवध्वौ अतिवध्वः प्र०

अतिवधूम् अतिवध्वौ अतिवधून् द्वि०

शेषं सर्वं ‘वधू’ वत् । स्त्रीलिङ्गे सर्वरूपाणि वधूवत् ।

नपुंसके—

अतिवधु अतिवधुनी अतिवधूनि प्र०द्वि०

अतिवध्वा— } अतिवधुभ्याम् अतिवधुभिः तृ०

अतिवधुना }

अतिवध्वै— } अतिवधुभ्याम् अतिवधुभ्यः च०

अतिवधुने }

अतिवध्वाः— } अतिवधुभ्याम् अतिवधुभ्यः पं०

अतिवधुनः }

अतिवध्वाः— } अतिवध्वोः— } अतिवधूनाम् ष०

अतिवधुनः } अतिवधुनोः }

अतिवध्वाम्— } ” } अतिवधुषु स०

अतिवधुनि }

हे अतिवधो— } हे अतिवधुनी हे अतिवधूनि सं०

हे अतिवधु }

प्रिया वामोरूपस्य यस्या वा इति विग्रहे ‘वामोरू’शब्दो द्रुम्वो भवति । तथा च—

१ वधू शब्द ऊङ् प्रत्ययान्त नदी होवाथी गाणु यत्र धृता वामोरू शब्द विगरे शब्दानी नम द्रुम्वे यतो नथी.

‘प्रियवामोरु’ शब्दस्य पुंलिङ्गे—

‘भानु’ शब्दवत्, स्त्रीलिङ्गे ‘धेनु’ शब्दवत्, नपुंसके च नपुंसक ‘लघु’ शब्दवद् रूपाणि भवन्ति ।

एवम्—प्रि गुरु सुवह्मवन्धु अत्यलाघु द्विपद्म प्रियश्चश्रु आ-
दय उक्तान्ता विशेषणरूपाः ।

‘लृ’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे ‘स्वयम्भू’ शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गेऽप्येवम् ।

नपुंसके—

लृ	लृनी	लृनि	प्र० द्वि०
लृवा-लृना	लृभ्याम्	लृभिः	तृ०
लृवः-लृनः	लृवोः-लृनोः	लृवाम्-लृनाम्	प०

इत्यादि । एवम्—प्राप्तलृ महाप्र अक्षयू हम्भू करभू काराभू
आदयः ।

‘सुलृ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

सुलृः	सुलृवौ	सुलृवः	प्र०
सुलृवम्	सुलृवौ	सुलृवः	द्वि०

वृत्तीयादिषु ‘हृहृ’ शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गेऽप्येवम् ।

नपुंसके—

सुल	सुलनी	सुलानि	प्र० द्वि०
सुल्वा-सुलनां	सुलभ्याम्	सुलभिः	तृ०
सुल्वः, } सुलनः }	सुल्वोः, सुलनोः }	सुल्वाम्, सुलानाम् }	प०

इत्यादि । एवम्-दन्भू पुनर्भू वर्षाभू कारभू खलपू सकल्लू आदयः ।

ऋकारान्तः पुलिङ्गः-

‘पितृ’ शब्दः ।

पिता	पितरौ	पितरः	प्र०
पितरम्	पितरौ	पितृन्	द्वि०
पित्रा	पितृभ्याम्	पितृभिः	तृ०
पित्रे	पितृभ्याम्	पितृभ्यः	च०
पितुः	पितृभ्याम्	पितृभ्यः	पं०
पितुः	पित्रोः	पितृणाम्	प०
पितरि	पित्रोः	पितृषु	स०
हे पितः	हे पितरौ	हे पितरः	सं०

एवम्-भ्रातृ जामातृ देहृ सव्येष्टृ आदयः ।

‘तृ’ शब्दस्य पष्ठीबहुवचने ‘तृणाम्-तृणाम्’ इति रूपद्वयम्; शेषैर्ह्येषाणि ‘पितृ’ शब्दवत् ।

‘ होतृ ’ शब्दः ।

होता	होतारौ	होतारः	प्र०
होतारम्	होतारौ	होतृन्	द्वि०
हे होतः	हे होतारौ	हे होतारः	सं०

शेषं ‘ पितृ ’ शब्दवत् ।

एवम्-नष्टृ नेष्टृ त्वष्टृ क्षत्तृ पोष्टृ प्रशास्त्रृ शास्त्रृ आदयः ।

ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘ मातृ ’ शब्दः ।

माता	मातरौ	मातरः	प्र०
मातरम्	मातरौ	मातृः	द्वि०

शेषं ‘ पितृ ’ शब्दवत् ।

एवम्-यातृ दुहितृ ननान्तृ ननन्तृ ।

‘ स्वसृ ’ शब्दः ।

स्वसा	स्वसारौ	स्वसारः	प्र०
स्वसारम्	स्वसारौ	स्वसृः	द्वि०
हे स्वसः	हे स्वसारौ	हे स्वसारः	सं०

शेषं ‘ पितृ ’ शब्दवत् ।

‘ नष्टृ ’ शब्दस्य स्त्रीलिङ्गो-

नष्ट्री	नष्ट्र्यौ	नष्ट्र्यः	प्र०
---------	-----------	-----------	------

इत्यादीनि ‘ नदी ’ शब्दवद् रूपानि भवन्ति ।

ऋकारान्तविशेषणरूपाः, ऋकारान्तपुंलिङ्ग-विशेषणरूपाः ४

ऋकारान्तो विशेषणरूपः—

‘कर्तृ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

कर्ता	कर्तारौ	कर्तारः	प्र०
कर्तारम्	कर्तारौ	कर्तृन्	द्वि०

इत्यादि पुंलिङ्गे ‘होवृ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

कर्त्री	कर्त्र्यौ	कर्त्र्यः	प्र०
कर्त्रीम्	कर्त्र्यौ	कर्त्रीः	द्वि०

इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

कर्तृ	कर्तृणी	कर्तृणि	प्र०	द्वि०
कर्त्रा-कर्तृणा	कर्तृभ्याम्	कर्तृभिः		तृ०
कर्त्रे-कर्तृणे	”	कर्तृभ्यः		च०
कर्तुः-कर्तृणः	”	”		पं०
कर्तुः-कर्तृणः	कर्त्रोः-कर्तृणोः	कर्तृणाम्		प०
कर्तरि-कर्तृणि	”	कर्तृषु		स०
हे कर्तः-हे कर्तृ	हे कर्तृणी	हे कर्तृणि		सं०

एवम्-नेवृ झ्वावृ गन्वृ गावृ घावृ श्शस्वृ शास्वृ भोवृ मावृ यावृ
आदय ऋकारान्ता विशेषणरूपाः ।

ऋकारान्तः पुंलिङ्गः—

‘कृ’ शब्दः ।

कृः	क्री	क्रः	प्र० सं०
कृम्	क्री	कृन्	द्वि०
क्रा	कृभ्याम्	कृभिः	तृ०
क्रे	”	कृभ्यः	च०

इत्यादि । सर्वत्र स्वरादौ सन्धिः ।

एवम् ऋ आदयः । यथा—ऋः रौ रः प्र० सं० इत्यादि ।

ऋकारान्तो विशेषणरूपः—

‘प्रियकृ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्रियकृः	प्रियक्री	प्रियक्रः	प्र० सं०
प्रियकृम्	प्रियक्री	प्रियकृन्	द्वि०
प्रियक्रा	प्रियकृभ्याम्	प्रियकृभिः	तृ०

इत्यादि ‘कृ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियकृः	प्रियक्री	प्रियक्रः	प्र० सं०
प्रियकृम्	प्रियक्री	प्रियकृः	द्वि०
प्रियक्रा	प्रियकृभ्याम्	प्रियकृभिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ पुंलिङ्ग ‘कृ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

प्रियकृ	प्रियकृणी	प्रियकृणि	प्र० द्वि०
प्रियक्रा-प्रियकृणा	प्रियकृभ्याम्	प्रियकृभिः	तृ०
प्रियक्रः,	} प्रियक्रोः,	प्रियक्राम्,	} ष०
प्रियकृणः		प्रियकृणोः	

इत्यादि । इत्थम् ऋकारान्ता विशेषणरूपा बोध्याः ।

लृकारान्तो विशेषणरूपः-

‘ प्रियगम्लृ ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्रियगम्लृः	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लः	प्र०
प्रियगम्लृम्	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लृन्	द्वि०
हे प्रियगम्लृ	हे प्रियगम्लौ	हे प्रियगम्लः	सं०

इत्यादि ।

स्त्रीलिङ्गे-

प्रियगम्लृः	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लः	प्र०
प्रियगम्लृम्	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लृः	द्वि०

इत्यादि ।

नपुंसके

प्रियगम्लृ	प्रियगम्लृनी	प्रियगम्लृनि	प्र० द्वि०
प्रियगम्ला-	} प्रियगम्लृभ्याम्	प्रियगम्लृभिः	} तृ०
प्रियगम्लृना			

इत्यादि । एवम्-अतिवृत् आदय लृकारान्ता विशेषणरूपाः ।

१ इत्थमेवना भतभं " प्रियगमा प्रियगम्लौ प्रियगम्लः प्र० । प्रियगम्लम् प्रियगम्लौ प्रियगम्लृन् द्वि० । " अे प्रभाणे २५० २५५ छे.

ऋकारान्तः पुंलिङ्गः—

‘कृ’ शब्दः ।

कृः	क्रौ	क्रः	प्र० सं०
कृम्	क्रौ	कृन्	द्वि०
क्रा	कृभ्याम्	कृभिः	तृ०
के	”	कृभ्यः	च०

इत्यादि । सर्वत्र स्वरादौ सन्धिः ।

एवम् ऋ आदयः । यथा—ऋः रौ रः प्र० सं० इत्यादि ।

ऋकारान्तो विशेषणरूपः—

‘प्रियकृ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्रियकृः	प्रियक्रौ	प्रियक्रः	प्र० सं०
प्रियकृम्	प्रियक्रौ	प्रियकृन्	द्वि०
प्रियक्रा	प्रियकृभ्याम्	प्रियकृभिः	तृ०

इत्यादि ‘कृ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियकृः	प्रियक्रौ	प्रियक्रः	प्र० सं०
प्रियकृम्	प्रियक्रौ	प्रियकृः	द्वि०
प्रियक्रा	प्रियकृभ्याम्	प्रियकृभिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ पुंलिङ्ग ‘कृ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

प्रियकृ	प्रियकृणी	प्रियकृणि	प्र० द्वि०
प्रियका-प्रियकृणा	प्रियकृभ्याम्	प्रियकृभिः	तृ०
प्रियकः,	} प्रियक्रोः,	} प्रियक्राम्,	} ष०
प्रियकृणः			

इत्यादि । इत्यम् ऋकारान्ता विशेषणरूपा बोध्याः ।

लृकारान्तो विशेषणरूपः-

‘ प्रियगम्लृ ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्रियगम्लृः	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लः	प्र०
प्रियगम्लृम्	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लृन्	द्वि०
हे प्रियगम्लृ	हे प्रियगम्लौ	हे प्रियगम्लः	सं०

इत्यादि ।

स्त्रीलिङ्गे-

प्रियगम्लृः	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लः	प्र०
प्रियगम्लृम्	प्रियगम्लौ	प्रियगम्लृः	द्वि०

इत्यादि ।

नपुंसके

प्रियगम्लृ	प्रियगम्लृनी	प्रियगम्लृनि	प्र० द्वि०
प्रियगम्ला-	} प्रियगम्लृभ्याम्	} प्रियगम्लृभिः	} तृ०
प्रियगम्लृना			

इत्यादि । एवम्-अतिक्लृ आदय लृकारान्ता विशेषणरूपाः ।

१ इट्छाब्जेना भतभां “ प्रियगमा प्रियगम्लौ प्रियगम्लः प्र० । प्रियगमलम् प्रियगम्लौ प्रियगम्लृन् द्वि० । ” अे प्रभाञ्जे श्पो थाय छे.

एकारान्तः पुंलिङ्गः—

‘से’ शब्दः ।

सेः	सयौ	सयः	प्र०
सयम्	सयौ	सयः	द्वि०
सया	सेभ्याम्	सेभिः	तृ०
सये	सेभ्याम्	सेभ्यः	च०
सेः ^१	सेभ्याम्	सेभ्यः	पं०
सेः ^१	सयोः	सयाम्	प०
सयि	सयोः	सेषु	स०
हे से	हे सयौ	हे सयः	सं०

एवम्—ए परमे आदय एकारान्ताः पुंलिङ्गाः ।

एकारान्तः स्त्रीलिङ्गः—

‘से’ शब्दः ।

सेः सयौ प्र०

एवं सर्वरूपाणि पुंलिङ्ग ‘से’ शब्दवद् भवन्ति

एकारान्तो विशेषणरूपः

प्रियसया, } प्रियसिना }	प्रियसिभ्याम्	प्रियसिभिः	तृ०
प्रियसये, } प्रियसिने }	”	प्रियसिभ्यः	च०
प्रियसेः, } प्रियसिनः }	”	”	पं०
प्रियसेः, } प्रियसिनः }	प्रियसयोः } प्रियसिनोः }	प्रियसयाम्, } प्रियसीनाम् }	प०
प्रियसायि, } प्रियासिनि }	”	प्रियसिषु	स०
हे प्रियसे, } हे प्रियसि }	हे प्रियांसिनी	हे प्रियसीनि	सं०

ऐकारान्तः पुंलिङ्गो

‘ रे ’ शब्दः ।

राः	रायौ	रायः प्र० सं०
रायम्	रायौ	रायः द्वि०
राया	राभ्याम्	राभिः तृ०
राये	राभ्याम्	राभ्यः च०
रायः	राभ्याम्	राभ्यः पं०
रायः	रायोः	रायाम् प०
रायि	रायोः	रासु सं०

स्त्रीलिङ्गेषु—

‘रै’ शब्दस्य पुलिङ्ग ‘रै’ शब्दवद् रूपाणि भवन्ति ।

ऐकारान्तो विशेषणरूपो—

‘वहुरै’ शब्दः ।

पुलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च मुख्य ‘रै’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

वहुरि	वहुरिणी	वहुरीणि	प्र० द्वि०
वहुरायां—वहुरिणा	वहुराभ्याम्	वहुराभिः	तृ०
वहुराये—वहुरिणे	वहुराभ्याम्	वहुराभ्यः	ष०
वहुरायः—वहुरिणः	वहुराभ्याम्	वहुराभ्यः	पं०
वहुरायः	} वहुरायोः	} वहुरायाम्	} पं०
वहुरिणः			
वहुरायि	} वहुरायोः	} वहुरासु	} त०
वहुरिणि			
हे वहुरे—हे वहुरि	हे वहुरिणी	हे वहुरीणि	सं०
एषम्—प्रियरै सुरै प्ररै आदयः ।			

ओकारान्तः पुलिङ्गो—

‘गो’ शब्दः ।

गौः	गावौ	गावः	प्र० सं०
गाम्	गावौ	गाः	द्वि०
गवां	गोभ्याम्	गोभिः	तृ०

गवे	गोभ्याम्	गोभ्यः	च०
गोः	गोभ्याम्	गोभ्यः	पं०
गोः	गवोः	गवाम्	प०
गवि	गवोः	गोषु	स०

ओकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘द्यो’ शब्दः ।

द्यौः	द्यावौ	द्यावः	प्र० सं०
-------	--------	--------	----------

इत्यम्—सर्वरूपाणि ‘गो’ शब्दवत् । एवम्-स्त्रीलिङ्गो ‘गो’ शब्दः ।

ओकारान्तो विशेषणरूपः-

‘सुद्यो’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘गो’ शब्दवद् रूपाणि भवन्ति ।

नपुंसके-

सुद्यु	सुद्युनी	सुद्यूनि	प्र० द्वि०
सुद्यवा-सुद्युना	सुद्युभ्याम्	सुद्युभिः	तृ०
सुद्यवे-सुद्युने	सुद्युभ्याम्	सुद्युभ्यः	च०
सुद्योः-सुद्युनः	सुद्युभ्याम्	सुद्युभ्यः	पं०
सुद्योः, } सुद्युनः }	सुद्यंवोः, } सुद्युनोः }	सुद्यवाम् } सुद्यूनाम् }	प०
सद्यवि-सुद्युनि	”	सुद्युषु	स०

१ इतिभना भतगं द्यो शब्दना पंथगी तथा पशुविभक्तिना ओक वयनभां विशेपे द्यवः ओषुं इप पञ्च याम छे.

स्त्रीलिङ्गेषु—

‘रै’ शब्दस्य पुलिङ्ग ‘रै’ शब्दवद् रूपाणि भवन्ति ।

ऐकारान्तो विशेषणरूपो—

‘वहुरै’ शब्दः ।

पुलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च मुख्य ‘रै’ शब्दवद् ।

नपुंसके—

वहुरि	वहुरिणी	वहुरीणि	प्र० द्वि०
वहुराया—वहुरिणा	वहुराभ्याम्	वहुराभिः	तृ०
वहुराये—वहुरिणे	वहुराभ्याम्	वहुराभ्यः	ष०
वहुरायः—वहुरिणः	वहुराभ्याम्	वहुराभ्यः	पं०
वहुरायः	} वहुरायोः	} वहुरायाम्	} प०
वहुरिणः			
वहुरायि	} वहुरायोः	} वहुरासु	} स०
वहुरिणि			
हे वहुरे—हे वहुरि	हे वहुरिणी	हे वहुरीणि	सं०
एषम्—प्रियरै सुरै भरै आदयः ।			

ओकारान्तः पुलिङ्गो—

‘गो’ शब्दः ।

गौः	गावौ	गावः	प्र० सं०
गाम्	गावौ	गाः	द्वि०
गवा	गोभ्याम्	गोभिः	तृ०

गवे	गोभ्याम्	गोभ्यः	च०
गोः	गोभ्याम्	गोभ्यः	पं०
गोः	गवोः	गवाम्	ष०
गवि	गवोः	गोषु	स०

ओकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘द्यो’ शब्दः ।

द्यौः	द्यावी	द्यावः	प्र० सं०
-------	--------	--------	----------

इत्यम्—सर्वरूपाणि ‘गो’ शब्दवत् । एवम्—स्त्रीलिङ्गो ‘गो’ शब्दः ।

ओकारान्तो विशेषणरूपः—

‘सुद्यो’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘गो’ शब्दवद् रूपाणि भवन्ति ।

नपुंसके—

सुद्यु	सुद्युनी	सुद्यूनि	प्र० द्वि०
सुद्यवा—सुद्युना	सुद्युभ्याम्	सुद्युभिः	तृ०
सुद्यवे—सुद्युने	सुद्युभ्याम्	सुद्युभ्यः	च०
सुद्योः—सुद्युनः	सुद्युभ्याम्	सुद्युभ्यः	पं०
सुद्योः, } सुद्युनः }	सुद्यंवोः, } सुद्युनोः }	सुद्यवाम् } सुद्यूनाम् }	ष०
सद्यवि—सुद्युनि	”	सुद्युषु	स०

१ ङाङ्गना मतमां द्यौ शब्दना पञ्चमी तथा पक्षीविभक्तिना ञ्छे वचनमां विकल्पे द्यवः ञ्छेत्वं ३५ पक्ष दाय ७.

हेसुद्यो-हेसुद्यु हे सुद्युनी हे सुद्युनि सं०

एवम्-प्रियद्यो लो पो आदय ओदन्ता विशेषणरूपाः ।
चित्रा गावो यस्येति 'गो'शब्दस्य गौणत्वे-

'चित्रगु'शब्दः ।

पुंलिङ्गे 'भानु'शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गे 'धेनु'शब्दवत् ।

नपुंसके-

चित्रगु	चित्रगुणी	चित्रगूणि	प्र० द्वि०
चित्रगुणा	चित्रगुभ्याम्	चित्रगुभिः	तृ०
चित्रगवे-चित्रगुणे	चित्रगुभ्याम्	चित्रगुभ्यः	च०
चित्रगोः-चित्रगुणः	चित्रगुभ्याम्	चित्रगुभ्यः	पं०
चित्रगोः, } चित्रगुणः }	चित्रग्वोः, } चित्रगुणोः }	चित्रगूणाम् }	प०
चित्रगौ-चित्रगुणि	”	चित्रगुपु	स०
हे चित्रगो-हे चित्रगु	हे चित्रगुणी	हे चित्रगूणि	सं०

एवम्-बहुगु प्रियगु सुगु आदयः ।

औकारान्तः पुंलिङ्गो-

'ग्लौ'शब्दः ।

ग्लौः	ग्लौवौ	ग्लौवः	प्र० सं०
ग्लौवम्	ग्लौवौ	ग्लौवः	द्वि०
ग्लौवा	ग्लौभ्याम्	ग्लौभिः	तृ०
ग्लौवे	ग्लौभ्याम्	ग्लौभ्यः	च०

ग्लवः	ग्लौभ्याम्	ग्लौभ्यः	पं०
ग्लवः	ग्लावोः	ग्लावाम्	प०
ग्लावि	ग्लावोः	ग्लौपु	स०

औकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘ नौ ’ शब्दः ।

नौः	नावौ	नावः	प्र० सं०
-----	------	------	----------

इत्थं सर्वरूपाणि ‘ ग्लौ ’ शब्दवत् ।

औकारान्तो विशेषणरूपः-

‘ प्रियनौ ’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘ ग्लौ ’ शब्दवत् सर्वरूपाणि ।

नपुंसके-

प्रियनु प्रियनुनी प्रियनूनि प्र० द्वि०

प्रियनावा-प्रियनुना प्रियनुभ्याम् प्रियनुभिः तृ०

प्रियनावे-प्रियनुने प्रियनुभ्याम् प्रियनुभ्यः च०

प्रियनावः-प्रियनुनः प्रियनुभ्याम् प्रियनुभ्यः पं०

प्रियनावः, } प्रियनावोः, } प्रियनावाम्, }
 प्रियनुनः } प्रियनुनोः } प्रियनूनाम् } प०

प्रियनावि-प्रियनुनि ,, प्रियनुपु स०

हे प्रियनो-हे प्रियनु हे प्रियनुनी हे प्रियनूनि सं०

एवम्-सुग्लौ प्रियग्लौ सुनौ आदय औकारान्ता विशेषणरूपाः ।

इति स्वरान्ताः शब्दाः ।

हेसुद्यो-हेसुद्यु हेसुद्युनी हेसुद्यूनि सं०

एवम्-प्रियद्यो लो पो आदय ओदन्ता विशेषणरूपाः ।
चित्रा गावो यस्येति 'गो' शब्दस्य गौणत्वे-

'चित्रगु' शब्दः ।

पुंलिङ्गे 'भानु' शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गे 'धेनु' शब्दवत् ।

नपुंसके-

चित्रगु	चित्रगुणी	चित्रगूणि	प्र० द्वि०
चित्रगुणा	चित्रगुभ्याम्	चित्रगुभिः	तृ०
चित्रगवे-चित्रगुणे	चित्रगुभ्याम्	चित्रगुभ्यः	च०
चित्रगोः-चित्रगुणः	चित्रगुभ्याम्	चित्रगुभ्यः	पं०
चित्रगोः, } चित्रगुणः }	चित्रग्वोः, } चित्रगुणोः }	चित्रगूणाम् }	प०
चित्रगौ-चित्रगुणि	”	चित्रगुपु	स०
हेचित्रगो-हेचित्रगु	हेचित्रगुणी	हेचित्रगूणि	सं०

एवम्-बहुगु प्रियगु सुगु आदयः ।

औकारान्तः पुंलिङ्गे-

'ग्लौ' शब्दः ।

ग्लौः	ग्लावौ	ग्लावः	प्र० सं०
ग्लावम्	ग्लावौ	ग्लावः	द्वि०
ग्लावा	ग्लौभ्याम्	ग्लौभिः	तृ०
ग्लावे	ग्लौभ्याम्	ग्लौभ्यः	च०

ग्लवः	ग्लौभ्याम्	ग्लौभ्यः	पं०
ग्लवः	ग्लवोः	ग्लवाम्	प०
ग्लवि	ग्लवोः	ग्लौषु	स०

औकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘ नौ ’ शब्दः ।

नौः	नावौ	नावः	प्र० सं०
-----	------	------	----------

इत्थं सर्वरूपाणि ‘ ग्लौ ’ शब्दवत् ।

औकारान्तो विशेषणरूपः-

‘ प्रियनौ ’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘ ग्लौ ’ शब्दवत् सर्वरूपाणि ।

नपुंसके-

प्रियनु	प्रियनुनी	प्रियनूनि	प्र० द्वि०
प्रियनावा-प्रियनुना	प्रियनुभ्याम्	प्रियनुभिः	तृ०
प्रियनावे-प्रियनुने	प्रियनुभ्याम्	प्रियनुभ्यः	च०
प्रियनावः-प्रियनुनः	प्रियनुभ्याम्	प्रियनुभ्यः	पं०
प्रियनावः, {	प्रियनावोः, {	प्रियनावाम्, {	प०
प्रियनुनः }	प्रियनुनोः }	प्रियनूनाम् }	
प्रियनावि-प्रियनुनि	”	प्रियनुषु	स०
हे प्रियनो-हे प्रियनु	हे प्रियनुनी	हे प्रियनूनि	सं०

एवम्-सुग्लौ प्रियग्लौ सुनौ आदय औकारान्ता विशेषणरूपाः ।

इति स्वरान्ताः शब्दाः ।

हेसुद्यो-हेसुद्यु हेसुद्युनी हेसुद्युनि सं०

एवम्-मियद्यो लो पो आदय ओदन्ता विशेषणरूपाः ।
चित्रा गावो यस्येति 'गो' शब्दस्य गौणत्वे-

'चित्रगु' शब्दः ।

पुलिङ्गे 'भानु' शब्दवत् । स्त्रीलिङ्गे 'धेनु' शब्दवत् ।

नपुंसके-

चित्रगु चित्रगुणी चित्रगूणि प्र० द्वि०

चित्रगुणा चित्रगुभ्याम् चित्रगुभिः तृ०

चित्रगवे-चित्रगुणे चित्रगुभ्याम् चित्रगुभ्यः च०

चित्रगोः-चित्रगुणः चित्रगुभ्याम् चित्रगुभ्यः पं०

चित्रगोः, } चित्रग्वोः, } चित्रगूणाम् } प०
चित्रगुणः } चित्रगुणोः }

चित्रगौ-चित्रगुणि " चित्रगुपु स०

हेचित्रगो-हेचित्रगु हेचित्रगुणी हेचित्रगूणि सं०

एवम्-बहुगु मियगु सुगु आदयः ।

औकारान्तः पुलिङ्गो-

'ग्लौ' शब्दः ।

ग्लौः ग्लौवौ ग्लौवः प्र० सं०

ग्लौवम् ग्लौवौ ग्लौवः द्वि०

ग्लौवा ग्लौभ्याम् ग्लौभिः तृ०

ग्लौवे ग्लौभ्याम् ग्लौभ्यः च०

ग्लवः	ग्लौभ्याम्	ग्लौभ्यः	पं०
ग्लवः	ग्लावोः	ग्लावाम्	प०
ग्लावि	ग्लावोः	ग्लौपु	स०

औकारान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘ नौ ’ शब्दः ।

नौः	नावौ	नावः	प्र० सं०
-----	------	------	----------

इत्थं सर्वरूपाणि ‘ ग्लौ ’ शब्दवत् ।

औकारान्तो विशेषणरूपः-

‘ प्रियनौ ’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘ ग्लौ ’ शब्दवत् सर्वरूपाणि ।

नपुंसके-

प्रियनु	प्रियनुनी	प्रियनूनि	प्र० द्वि०
---------	-----------	-----------	------------

प्रियनावा-प्रियनुना	प्रियनुभ्याम्	प्रियनुभिः	तृ०
---------------------	---------------	------------	-----

प्रियनावे-प्रियनुने	प्रियनुभ्याम्	प्रियनुभ्यः	च०
---------------------	---------------	-------------	----

प्रियनावः-प्रियनुनः	प्रियनुभ्याम्	प्रियनुभ्यः	पं०
---------------------	---------------	-------------	-----

प्रियनावः, } प्रियनुनः }	प्रियनावोः, } प्रियनुनोः }	प्रियनावाम्, } प्रियनूनाम् }	प०
-----------------------------	-------------------------------	---------------------------------	----

प्रियनावि-प्रियनुनि	”	प्रियनुपु	स०
---------------------	---	-----------	----

हे प्रियनो-हे प्रियनु	हे प्रियनुनी	हे प्रियनूनि	सं०
-----------------------	--------------	--------------	-----

एवम्-सुग्लौ प्रियग्लौ सुनौ आदय औकारान्ता विशेषणरूपाः ।

इति स्वरान्ताः शब्दाः ।

अथ व्यञ्जनान्ताः शब्दाः ।

कान्तो विशेषणरूपः—

'सर्वशक्' शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सर्वशक्-ग्	सर्वशकौ	सर्वशकः	प्र० सं०
सर्वशकम्	सर्वशकौ	सर्वशकः	द्वि०
सर्वशका	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भिः	तृ०
सर्वशके	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भ्यः	च०
सर्वशकः	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भ्यः	पं०
सर्वशकः	सर्वशकोः	सर्वशकाम्	प०
सर्वशकि	सर्वशकोः	सर्वशक्षु-रूपु	सं०

नपुंसके—

सर्वशक्-ग्	सर्वशकी	सर्वशङ्कि	प्र० द्वि० सं०
सर्वशका	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भिः	तृ०

इत्यादि वृत्तीयादौ पुंलिङ्गं 'सर्वशक्' शब्दवद् भवति ।

एवम्—सुचक् सर्वलोक अतिरेक् अशक् आदयः ।

१. इरेक स्थले 'श' प अने 'स' पर रहतां क्, च्, इ, त्, अने 'प' ना अनुक्रमे ख्, छ्, झ्, ज्, अने 'फ्' विकल्पे थाय छे. अे नियम प्रभावे अर्द्धो क् ना ख् यथा छे. अगाडी आपवाभां आवेला शेषाभां न्यां आ नियम लागतो होय त्यां पीळुं इप पोतानी भेजे समज् देवुं.

‘अतिवङ्क्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अतिवन्	अतिवङ्कौ	अतिवङ्कः	प्र० सं०
अतिवङ्कम्	अतिवङ्कौ	अतिवङ्कः	द्वि०
अतिवङ्का	अतिवन्भ्याम्	अतिवन्भिः	तृ०
अतिवङ्के	अतिवन्भ्याम्	अतिवन्भ्यः	च०
अतिवङ्कि	अतिवङ्कोः	} अतिवन्सु, अतिवन्त्सु	स०

नपुंसके-

अतिवन्	अतिवङ्की	अतिवङ्कि	प्र०द्वि०सं०
--------	----------	----------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् ।

एवम्-सुकङ्क् अवङ्क् आदयः ।

खान्तो विशेषणरूपः-

‘चित्रलिख्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

चित्रलिक्-ग्	चित्रलिखौ	चित्रलिखः	प्र० सं०
चित्रलिखम्	चित्रलिखौ	चित्रलिखः	द्वि०
चित्रलिखा	चित्रलिग्भ्याम्	चित्रलिग्भिः	तृ०

इत्यादि ।

नपुंसके-

चित्रलिक्-ग्	चित्रलिखी	चित्रलिहि	प्र०द्वि०सं०
--------------	-----------	-----------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् । एवम्-अतिकख् सुलिख् आदयः ।

अथ व्यञ्जनान्ताः शब्दाः ।

कान्तो विशेषणरूपः—

'सर्वशक्' शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सर्वशक्-गू	सर्वशक्तौ	सर्वशक्तः	प्र० सं०
सर्वशकम्	सर्वशक्ती	सर्वशक्तः	द्वि०
सर्वशका	सर्वशक्त्याम्	सर्वशक्तिः	तृ०
सर्वशके	सर्वशक्त्याम्	सर्वशक्त्यः	च०
सर्वशकः	सर्वशक्त्याम्	सर्वशक्त्यः	पं०
सर्वशकः	सर्वशक्तोः	सर्वशकाम्	प०
सर्वशक्ति	सर्वशक्तोः	सर्वशक्तु-रूपं	स०

नपुंसके—

सर्वशक्-गू	सर्वशक्ती	सर्वशक्तिः	प्र० द्वि० सं०
सर्वशका	सर्वशक्त्याम्	सर्वशक्तिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ पुंलिङ्गं 'सर्वशक्' शब्दवद् भवति ।

एवम्—सुचक् सर्वलोक् अतिरेक् अशक् आदयः ।

१ दरेक स्थले दा प अने स पर रहेता क् छ् द् ह् अने पू ने
अनुक्रमे स् इ द् य् अने क् विक्षेपे वाप छे. अे नियम प्रभावे अदी
क् ने स् थये छे. अगादी आपराभा आवेसा इषोभा न्यां आ नियम
लागता होय त्यां पीलुं इप पोतानी मेजे समञ्च वेवुं.

‘अतिवङ्क्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अतिवन्	अतिवङ्कौ	अतिवङ्कः	प्र० सं०
अतिवङ्कम्	अतिवङ्कौ	अतिवङ्कः	द्वि०
अतिवङ्का	अतिवन्भ्याम्	अतिवन्भिः	तृ०
अतिवङ्के	अतिवन्भ्याम्	अतिवन्भ्यः	च०
अतिवङ्कि	अतिवङ्कोः	} अतिवन्सु, अतिवन्सु	स०

नपुंसके—

आतिवन्	अतिवङ्की	अतिवङ्कि	प्र०द्वि०सं०
--------	----------	----------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् ।

एवम्—सुकङ्क् अवङ्क् आदयः ।

खान्तो विशेषणरूपः—

‘चित्रलिक्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

चित्रलिक्—ग्	चित्रलिखौ	चित्रलिखः	प्र० सं०
चित्रलिखम्	चित्रलिखौ	चित्रलिखः	द्वि०
चित्रलिखा	चित्रलिग्भ्याम्	चित्रलिग्भिः	तृ०

इत्यादि ।

नपुंसके—

चित्रलिक्—ग्	चित्रलिखी	चित्रलिहि	प्र०द्वि०सं०
--------------	-----------	-----------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् । एवम्—अतिकक् सुलिक् आदयः ।

अथ व्यञ्जनान्ताः शब्दाः ।

कान्तो विशेषणरूपः—

‘ सर्वशक् ’ शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सर्वशक्-ग्	सर्वशकौ	सर्वशकः	प्र० सं०
सर्वशकम्	सर्वशकौ	सर्वशकः	द्वि०
सर्वशका	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भिः	तृ०
सर्वशके	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भ्यः	च०
सर्वशकः	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भ्यः	पं०
सर्वशकः	सर्वशकोः	सर्वशकाम्	प०
सर्वशकि	सर्वशकोः	सर्वशक्तु-रूपु	स०

नपुंसके—

सर्वशक्-ग्	सर्वशकी	सर्वशक्ति	प्र० द्वि० सं०
सर्वशका	सर्वशग्भ्याम्	सर्वशग्भिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ पुंलिङ्गं सर्वशक् शब्दवद् भवति ।

एवम्—सुचक् सर्वलोक अतिरेक् अशक् आदयः ।

१ इरेके स्थाने ह्य ष अने स परे रहेतां क् च द् स् अने ए ने
अनुभवे ख् छ् झ् न्य अने फ् विक्षेपे वाय छे. अे नियम प्रभाषे अही
क् ने ख् थये छे. अगाडी आपवाभां आवेला इषोभां न्यां आ नियम
सागता होय तां थीञ्चु इप पोतानी भेजे सभञ्च वेजुं.

‘अतिवङ्क्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अतिवन्	अतिवङ्क्	अतिवङ्क्	प्र० सं०
अतिवङ्क्म्	अतिवङ्क्	अतिवङ्क्	द्वि०
अतिवङ्क्वा	अतिवन्भ्याम्	अतिवन्भिः	तृ०
अतिवङ्क्वे	अतिवन्भ्याम्	अतिवन्भ्यः	च०
अतिवङ्क्वि	अतिवङ्क्वोः	} अतिवन्सु, अतिवन्सु	स०

नपुंसके-

अतिवन्	अतिवङ्क्	अतिवङ्क्	प्र०द्वि०सं०
--------	----------	----------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् ।

एवम्-सुकङ्क् अवङ्क् आदयः ।

खान्तो विशेषणरूपः-

‘चित्रलिख्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

चित्रलिक्-ग्	चित्रलिखौ	चित्रलिखः	प्र० सं०
चित्रलिखम्	चित्रलिखौ	चित्रलिखः	द्वि०
चित्रलिखा	चित्रलिग्भ्याम्	चित्रलिग्भिः	तृ०

इत्यादि ।

नपुंसके-

चित्रलिक्-ग्	चित्रलिखी	चित्रलिहि	प्र०द्वि०सं०
--------------	-----------	-----------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् । एवम्-अतिकख् सुलिख् आदयः ।

‘सुमङ्ग’ शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुमन्	सुमङ्खो	सुमङ्खः	प्र०सं०
सुमङ्खम्	सुमङ्खौ	सुमङ्खः	द्वि०
सुमङ्गा	सुमन्भ्याम्	सुमन्भिः	तृ०
सुमङ्गि	सुमङ्गोः समन्सु-सुमन्सु		स०

नपुंसके-

सुमन्	सुमङ्गी	सुमङ्गि	प्र०द्वि०सं०
-------	---------	---------	--------------

तृतीयादौ पुंषत् । एवम्-अतिरङ् अरिङ् आदयः ।

गान्तो विशेषणरूपः-

‘सुकर्’ शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुकर्-ग्	सुकर्गो	सुकर्गः	प्र० सं०
सुकर्गम्	सुकर्गौ	सुकर्गः	द्वि०
सुकर्गा	सुकर्भ्याम्	सुकर्भिः	तृ०

नपुंसके-

सुकर्-ग्	सुकर्गी	सुकर्ङ्गि	प्र०द्वि०सं०
----------	---------	-----------	--------------

तृतीयादौ पुंषत् । एवम्-अतिरङ् अलङ् आदयः ।

‘सुवल्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुवल्	सुवल्गौ	सुवल्गः	प्र०सं०
सुवल्गम्	सुवल्गौ	सुवल्गः	द्वि०

सुवल्गा	सुवलभ्याम्	सुवल्भिः	तृ०
सुवल्गि	सुवल्लोः	सुवल्लु	स०

नपुंसके-

सुवल्	सुवल्गी	सुवल्ङ्गि-सुवल्गि	प्र०द्वि०सं०
-------	---------	-------------------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् ।

‘अतिमङ्ग’ शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अतिमन्	अतिमङ्गौ	अतिमङ्गः	प्र०सं०
अतिमङ्गम्	अतिमङ्गौ	अतिमङ्गः	द्वि०
अतिमङ्गा	अतिमङ्ग्याम्	अतिमङ्ग्भिः	तृ०
अतिमङ्गि	अतिमङ्गोः	अतिमङ्गु-न्त्सु	स०

नपुंसके-

अतिमन्	अतिमङ्गी	अतिमङ्गि	प्र०द्वि०सं०
--------	----------	----------	--------------

तृतीयादौ पुंवत् । एवम्-सुरङ्ग अतितङ्ग अवङ्ग आदयः ।

घान्तो विशेषणरूपो-

‘देवश्लाघ’ शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

देवश्लाक्-ग्	देवश्लाघौ	देवश्लाघः	प्र०सं०
देवश्लाघम्	देवश्लाघौ	देवश्लाघः	द्वि०
देवश्लाघा	देवश्लाग्याम्	देवश्लाग्भिः	तृ०
देवश्लाघि	देवश्लाघोः	देवश्लाघु	स०

नपुंसके-

देवश्लाक्-ग् देवश्लाघी देवश्लाङ्घि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंवत् । एवम्-सुराष् अतिलाष् आत्मश्लाष् आदयः ।

‘ अतिगग्घ् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अतिघक्-ग् अतिगग्घौ अतिगग्घः प्र० सं०

अतिगग्घम् अतिगग्घौ अतिगग्घः द्वि०

अतिगग्घा अतिगग्घ्याम् अतिगग्घिभिः तृ०

अतिगग्घि अतिगग्घोः अतिगग्घि सु०

नपुंसके-

अतिघक्-ग् अतिगग्घी अतिगग्घि-ङ्घि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंवत् ।

‘ अतिशिङ्घ् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अतिशिन् अतिशिङ्घौ अतिशिङ्घः प्र० सं०

अतिशिङ्घम् अतिशिङ्घौ अतिशिङ्घः द्वि०

अतिशिङ्घा अतिशिङ्घ्याम् अतिशिङ्घिभिः तृ०

अतिशिङ्घि अतिशिङ्घोः अतिशिङ्घि-सु-अतिशिङ्घि-सु स०

नपुंसके-

अतिशिन् अतिशिङ्घी अतिशिङ्घि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंवत् । एवम्-सुलङ्घ् अतिरङ्घ् आदयः ।

(पठितो ङ् येन इति विग्रहे-) ङान्तो विशेषणरूपः-

‘ पठितङ् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

पठितङ्	पठितङौ	पठितङः	प्र० सं०
पठितङम्	पठितङौ	पठितङः	द्वि०
पठितङा	पठितङ्भ्याम्	पठितङ्भिः	तृ०
पठितङि	पठितङोः	पठितङ्भु-पठितङ्पु	स०

नपुंसके-

पठितङ्	पठितङी	पठितङि	प्र० द्वि० सं०
--------	--------	--------	----------------

तृतीयादौ पुंवत् । एवम्-भणितङ् उदितङ् चित्रितङ् आदयः ।

चान्तः पुंलिङ्गो-

‘ जलमुच् ’ शब्दः ।

जलमुक्-ग्	जलमुचौ	जलमुचः	प्र० सं०
जलमुचम्	जलमुचौ	जलमुचः	द्वि०
जलमुचा	जलमुग्भ्याम्	जलमुग्भिः	तृ०
जलमुचे	जलमुग्भ्याम्	जलमुग्भ्यः	च०
जलमुचः	जलमुग्भ्याम्	जलमुग्भ्यः	पं०
जलमुचः	जलमुचोः	जलमुचाम्	प०
जलमुचि	जलमुचोः	जलमुकु	स०

एवम्-पयोमुच् अम्मुमुच् आदयः ।

‘ कुञ्च् ’ शब्दः ।

कुङ्	कुञ्चौ	कुञ्चः	प्र० सं०
कुञ्चम्	”	”	द्वि०
कुञ्चा	कुङ्भ्याम्	कुङ्भिः	तृ०
कुञ्चि	कुञ्चोः	कुङ्क्षु-कुङ्क्षु	स०

चान्तः स्त्रीलिङ्गे-

‘ वाच् ’ शब्दः ।

वाक्-ग्	वाचौ	वाचः	प्र० सं०
वाचम्	वाचौ	वाचः	द्वि०
वाचा	वाग्भ्याम्	वाग्भिः	तृ०

इत्थं स्त्रीलिङ्गे सर्वरूपाणि ‘ जलमुच् ’ शब्दवद् भवन्ति ।
ण्वम्-त्वेच् ऋच् सिक्श् शुच् रुच् आदयः ।

चान्तो विशेषणरूपः-

‘ सत्यवाच् ’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘ जलमुच् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

सत्यवाक्-ग् सत्यवाची सत्यवाञ्चि प्र०द्वि०सं०

तृतीयादौ ‘ जलमुच् ’ शब्दवत् ।

एवम्-भियप्रयोमुच् स्निग्धत्वच् व्यक्तवाच् अतिशुच् भियरुच्
आदयः ।

‘सुकुञ्च्’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘कुञ्च्’ शब्दवद् रूपाणि ।

नपुंसके-

सुकुङ्क् इ सुकुञ्ची सुकुञ्चि प्र० द्वि० सं०
तृतीयादौ ‘कुञ्च्’ शब्दवत् ।

‘मूलवृश्च्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

मूलवृद्-इ	मूलवृश्चौ	मूलवृश्चः प्र० सं०
मूलवृश्चम्	मूलवृश्चौ	मूलवृश्चः द्वि०
मूलवृश्चा	मूलवृद्भ्याम्	मूलवृद्भिः तृ०
मूलवृश्चे	मूलवृद्भ्याम्	मूलवृद्भ्यः च०
मूलवृश्चि	मूलवृश्चोः	मूलवृद्सु स०

नपुंसके-

मूलवृद्-इ मूलवृश्ची मूलवृश्चि प्र०द्वि०सं०
तृतीयादौ पुंवत् । एवम्-मुष्टश्च् वृक्षवृश्च् आदयः ।

‘प्राच्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्राङ् प्राञ्ची प्राञ्चः प्र० सं०

१ अर्द्धी प्र उपसर्गः पूर्विक अञ्च् धातु छे. अकारे अञ्च् धातुना
अर्धं पूजा करवी अथवा न होय त्त्यारे तेना उपान्त्य ‘न’ नेा होय
याग छे. निगन्तयमां ने अ् छे ते नूनो यतो छे.

પ્રાશ્ચમ્	પ્રાશ્ચૌ	પ્રાચઃ	દ્વિં
પ્રાચા	પ્રાગ્મ્યામ્	પ્રાગ્મિઃ	ત્વં

ઇત્યાદિ તૃતીયાદૌ 'જલમુચ્' શબ્દવત્ ।

છ્રીલિઙ્ગે—

પ્રાચી	પ્રાચ્યૌ	પ્રાચ્યઃ	પ્રં
ઇત્યાદિ 'નદી' શબ્દવત્ ।			

નપુંસકે—

પ્રાક્-ગ્	પ્રાચી	પ્રાશ્ચિ	પ્રંદ્વિંસં
પ્રાચા	પ્રાગ્મ્યામ્	પ્રાગ્મિઃ	ત્વં

ઇત્યાદિ તૃતીયાદૌ 'જલમુચ્' શબ્દવત્ ।

एवम्-अवाच् अपाच् पराच् ।

'પ્રત્યચ્' શબ્દઃ (પુંલિઙ્ગે)

પ્રત્યહ્	પ્રત્યશ્ચૌ	પ્રત્યશ્ચઃ	પ્રં સં
પ્રત્યશ્ચમ્	”	પ્રતીચઃ	દ્વિં
પ્રતીચા	પ્રત્યગ્મ્યામ્	પ્રત્યગ્મિઃ	ત્વં
પ્રતીચે	પ્રત્યગ્મ્યામ્	પ્રત્યગ્મ્યઃ	ચં
પ્રતીચઃ	પ્રત્યગ્મ્યામ્	પ્રત્યગ્મ્યઃ	પં

૧. ધુલિંગમાં દ્વિતીયાના અહુવચનથી માંડીને સ્વશકિ વિભક્તિ પર રૂઝેનાં પ્રત્યને પ્રતી યામ છે.

પ્રતીચઃ	પ્રતીચોઃ	પ્રતીચામ્	૫૦
પ્રતીચિ-	પ્રતીચોઃ	પ્રત્યક્ષુ	૬૦

સ્ત્રીલિङ્ગે-

પ્રતીચી	પ્રતીચ્યૌ	પ્રતીચ્યઃ	૫૦
---------	-----------	-----------	----

इत्यादि ' नदी ' शब्दवत् ।

નપુંસકે-

પ્રત્યક્-ગ્	પ્રતીચી	પ્રત્યશ્ચિ	પ્ર૦દ્વિ૦સં૦
-------------	---------	------------	--------------

તૃતીયાદૌ પુંલિङ્ગ ' પ્રત્યચ્ ' શબ્દવત્ ।

एवम्-^१सम्यच् ^२सध्यच् ^३उदच् ^४तिर्यच् ^५सर्वश्रच् विष्वश्रच्

૧ સ્ત્રીલિંગમાં સર્વશ્યજે મૂળરૂપમાં ઉપર પ્રમાણે દેશ્કાર ઠરી છે. લગાડવો, તેનાં રૂપ નદી શબ્દ જેવાં કરવાં.

૨ નપુંસક લિંગમાં પ્રથમા દ્વિતીયા અને સંબોધનના દિવચનમાં પ્રત્યનો પ્રતી યાય છે. તૃતીયા વિભક્તિથી સર્વરૂપ પુંલિંગ પ્રમાણે સમજવાં.

૩ પ્રત્યચ્ શબ્દમાં જે પ્રત્ય પર રહેતાં પ્રત્યનો પ્રતી યાય છે તે દેશ્કાર શ્યજે સમ્યચ્ શબ્દમાં સમ્યનો સમી કરવો, જેમ કે-પુંલિંગમાં-સમીચઃ દ્વિ૦ ૫૦ । સ્ત્રીલિંગમાં-સમીચી પ્ર૦ ૫૦ । નપુંસકલિંગમાં-સમીચી પ્રથમા-દ્વિતીયા સંબોધનતું દ્વિ૦ ૫૦ । ઇત્યાદિ.

૪ ઉપર પ્રમાણે સધ્યનો સધી યાય છે. જેમ કે-સધીચઃ, પુંલિङ્ગ દ્વિ૦ ૫૦ । સધીચી, સ્ત્રીલિङ્ગ પ્ર૦ ૫૦. ઇત્યાદિ.

૫ ઉદ નો ઉદી યાય છે, ઉદીચઃ પુંલિङ્ગ દ્વિ૦ ૫૦ ઇત્યાદિ.

૬ તિર્યનો તિરશ્ યાય છે, જેમ કે-તિરશ્ઃ દ્વિ૦ ૫૦ । તિરશ્ચી સ્ત્રીલિંગ પ્ર૦ ૫૦ । ઇત્યાદિ.

૭ સર્વશ્યનો સર્વશ્રી યાય છે, જેમ કે સર્વશ્રીચઃ, પુંલિङ્ગ દ્વિ૦ ૫૦ । ઇત્યાદિ. એવી રીતે વિષ્વશ્ર દેવશ્ર અવશ્ર અગુશ્ર પણ સમજવા.

देवस्य च अदस्य च अमुस्य च अदमुस्य च अमुमुस्य च गवाञ् गोञ् च गोच आदयः ।

यदा तु पूजार्थको 'अञ्च्' धातुस्तदा-

'प्राञ्च्' शब्दः (पुंलिङ्गे)

प्राङ्	प्राञ्चौ	प्राञ्चः	प्र० सं०
प्राञ्चम्	"	"	द्वि०
प्राञ्चा	प्राङ्भ्याम्	प्राङ्भिः	तृ०
प्राञ्चे	"	प्राङ्भ्यः	च०
प्राञ्चि	प्राञ्चोः	प्राङ्क्षु, प्राङ्क्षु	स०

इत्यादि 'कुञ्च्' शब्दवत्

स्त्रीलिङ्गे-

प्राञ्ची	प्राञ्च्यौ	प्राञ्च्यः	प्र०
प्राञ्चीम्	"	प्राञ्चीः	द्वि०

इत्यादि 'नदी' शब्दवत् ।

नपुंसके-

प्राङ्	प्राञ्ची	प्राञ्चि	प्र० द्वि० सं०
--------	----------	----------	----------------

१ अदमुय अने अमुमुयने। अंतुङ्गे अदमुई अने अमुमुई धातु-
छे. अने अदमुईचः, अमुमुईचः पुंलिङ्ग द्वि० व० । धत्वादि.

२ गवा अने गोअने। गो धातु छे, अने के गोचः पुंलिङ्ग द्वि०
व० । गोची स्त्रीलिङ्ग-प्रथमा एकवचन ।

३ अन्धारे अञ्च् धातु पूजा करची अथवा अर्थभालो होय त्तारे तेना
उपात्य नदी होय अने नदी.

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एवम्-अवाञ्च् अपाञ्च् पराञ्च् आदयः ।

‘ प्रत्यञ्च् ’ शब्दः (पुंलिङ्गे)

प्रत्यङ्	प्रत्यञ्चौ	प्रत्यञ्चः	प्र० सं०
प्रत्यञ्चम्	”	प्रत्यञ्चः	द्वि०
प्रत्यञ्चा	प्रत्यङ्भ्याम्	प्रत्यङ्भिः	तृ०
प्रत्यञ्चे	”	प्रत्यङ्भ्यः	च०
प्रत्यञ्चि	प्रत्यञ्चोः	प्रत्यङ्पु, प्रत्यङ्क्षु	स०

इत्यादि ‘ ऋञ्च्, शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

प्रत्यञ्ची	प्रत्यञ्च्यौ	प्रत्यञ्च्यः	प्र०
प्रत्यञ्चीम्	”	प्रत्यञ्चीः	द्वि०

इत्यादि ‘ नदी ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

प्रत्यङ्	प्रत्यञ्ची	प्रत्यञ्चि	प्र० द्वि० सं०
----------	------------	------------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

१ प्रत्यञ्च् शब्दभां जे जे स्थले प्रत्य नो प्रती थाय-छे तेग प्रत्य-
ञ्च् शब्दभां थतो नथी. आ प्रभाणे-सम्यञ्च् तिर्यञ्च् विगेरे शब्दभां
पथु समथ सेवुं.

एवम्-सम्यञ्च सद्यञ्च उदञ्च तिर्यञ्च सर्वस्यञ्च विष्वस्यञ्च
 देवस्यञ्च अदस्यञ्च अमुस्यञ्च अदमुपञ्च अमुमुपञ्च गवाञ्च गोअञ्च
 गोञ्च आदयः ।

छान्तो विशेषणरूपः-

‘ तत्त्वप्राच्छ ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

तत्त्वप्राद्-इ	तत्त्वप्राशौ	तत्त्वप्राशः	प्र० सं०
तत्त्वप्राशम्	”	”	द्वि०
तत्त्वप्राशा	तत्त्वप्राद्भ्याम्	तत्त्वप्राद्भिः	तृ०
तत्त्वप्राशे	”	तत्त्वप्राद्भ्यः	च०
तत्त्वप्राशः	”	”	पं०
”	तत्त्वप्राशोः	तत्त्वप्राशाम्	प०
तत्त्वप्राशि	”	तत्त्वप्रादसु	स०

नपुंसके-

तत्त्वप्राद्-इ तत्त्वप्राशी तत्त्वप्रांशि प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-ग्रामविच्छ बहुषुच्छ आदयः ।

‘ धनवाञ्छ ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

धनवान्	धनवांशौ	धनवांशः	प्र० सं०
--------	---------	---------	----------

१ इत्येवमेतन्ना भतमां स्वरादि प्रत्यय पर शब्दां च्छ ल श्छे, छे.
 ल्छे, के तत्त्वप्राच्छौ, तत्त्वप्राच्छः, तत्त्वप्राच्छम्, इत्यादि.
 आत्-न आत्तरलुभार लन्ते इय छ्छे छे.

धनवांशम्	धनवांशौ	धनवांशः	द्वि०
धनवांशा	धनवान्भ्याम्	धनवान्भिः	तृ०
धनवांशि	धनवांशोः	धनवान्सु-धनवान्सु	स०

नपुंसके-

धनवान्	धनवांशी	धनवांशि	प्र० द्वि० सं०
तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।			

एवम्-अत्याञ्छ् विपयवाञ्छ् कणोञ्छ् आदयः ।

जान्तः पुंलिङ्गो-

‘वाणिज्’ शब्दः ।

वाणिक्-ग्	वाणिजौ	वाणिजः	प्र० सं०
वाणिजम्	वाणिजौ	वाणिजः	द्वि०
वाणिजा	वाणिग्भ्याम्	वाणिग्भिः	तृ०
वाणिजे	वाणिग्भ्याम्	वाणिग्भ्यः	च०
वाणिजः	वाणिग्भ्याम्	वाणिग्भ्यः	पं०
वाणिजः	वाणिजोः	वाणिजाम्	प०
वाणिजि	वाणिजोः	वाणिज्भ्यु	स०

एवम्-भिपज् ऋत्विज् क्षमाधुज् आदयः ।

‘सम्राज्’ शब्दः ।

सम्राट्-इ	सम्राजौ	सम्राजः	प्र० सं०
सम्राजम्	सम्राजौ	सम्राजः	द्वि०

सम्राजा	सम्राड्भ्याम्	सम्राड्भिः	तृ०
सम्राजि	सम्राजोः	सम्रादसु	स०

‘ विश्वराज् ’ शब्दः ।

विश्वाराद्-इ	विश्वराजौ	विश्वराजः	प्र० सं०
विश्वराजम्	विश्वराजौ	विश्वराजः	द्वि०
विश्वराजा	विश्वाराड्भ्याम्	विश्वाराड्भिः	तृ०
विश्वराजि	विश्वराजोः	विश्वारादसु	स०

जान्तः स्त्रीलिङ्गः—

‘ स्रज् ’ शब्दः ।

स्रक्-ग्	स्रजौ	स्रजः	प्र० सं०
स्रजम्	स्रजौ	स्रजः	द्वि०
स्रजा	स्रग्भ्याम्	स्रग्भिः	तृ०

इत्यादि ‘ वणिग् ’ शब्दवत् । एवम्-रुज् आदयः ।

जान्तो नपुंसकलिङ्गो—

‘ अस्तृज् ’ शब्दः ।

अस्तृक्-ग्	अस्तृजी	अस्तृज्जि	प्र० सं०
अस्तृक्-ग्	अस्तृजी	अस्तृज्जि	द्वि०
अस्ना, } अस्तृजा }	असभ्याम्, } अस्तृग्भ्याम् }	असभिः, } अस्तृग्भिः }	तृ०

१. ००यां राज् नो राद् अथवा राद् थाय त्वां विश्वनेो विश्वा थाय छे.

अस्ने,	}	असभ्याम्,	}	असभ्यः,	}	च०
असृजे		असृग्भ्याम्		असृग्भ्यः		
अस्नः,	}	असभ्याम्,	}	असभ्यः,	}	पं०
असृजः		असृग्भ्याम्		असृग्भ्यः		
अस्नः,	}	अस्नोः,	}	अस्नाम्,	}	प०
असृजः		असृजोः		असृजाम्		
अस्नि-असनि,	}	अस्नोः,	}	अससु,	}	स०
असृजि		असृजोः		असृक्षु		

जान्तो विशेषणरूपो-

‘निरुज्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

निरुक्-ग्	निरुजौ	निरुजः	प्र० सं०
निरुजम्	निरुजौ	निरुजः	द्वि०
निरुजा	निरुग्भ्याम्	निरुग्भिः	तृ०

इत्यादि ‘वणिज्’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

निरुक्-ग्	निरुजी	निरुज्जि	प्र० द्वि० सं०
-----------	--------	----------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-तृष्णञ् धृष्णञ् स्वप्नञ् अश्वयुञ्
धभाञ् विश्राञ् युञ् आदयः ।

१ श्वादि (पठेसां गञ्चते) आत्मने पदी भ्राज् भावः ।

२ दिवादि (श्रीयागञ्चते) ‘समाधि’ अर्थवाजो युञ् भावः ।

सम्राजा	सम्राड्भ्याम्	सम्राड्भिः	तृ०
सम्राजि	सम्राजोः	सम्रादसु	स०

‘ विश्वराज् ’ शब्दः ।

विश्वाराट्-इ	विश्वराजौ	विश्वराजः	प्र० सं०
विश्वराजम्	विश्वराजौ	विश्वराजः	द्वि०
विश्वराजा	विश्वाराड्भ्याम्	विश्वाराड्भिः	तृ०
विश्वराजि	विश्वराजोः	विश्वारादसु	स०

जान्तः स्त्रीलिङ्गः—

‘ स्रज् ’ शब्दः ।

स्रक्-ग्	स्रजौ	स्रजः	प्र० सं०
स्रजम्	स्रजौ	स्रजः	द्वि०
स्रजा	स्रग्भ्याम्	स्रग्भिः	तृ०

इत्यादि ‘ वणिम् ’ शब्दवत् । एवम्-रुज् आदयः ।

जान्तो नपुंसकलिङ्गो—

‘ असृज् ’ शब्दः ।

असृक्-ग्	असृजी	असृज्जि	प्र० सं०
असृक्-ग्	असृजी	असानि-असृज्जि	द्वि०
अस्ना, } असृजा }	असभ्याम्, } असृग्भ्याम् }	असभिः, } असृग्भिः }	तृ०

१ न्यां राज् तो राट् अथवा राड् थाय त्वां विश्वतो विश्वा थाय छे.

अस्ने,	{	असभ्याम्,	{	असभ्यः,	{	च०
असृजे		असृग्भ्याम्		असृग्भ्यः		
अस्नः,	{	असभ्याम्,	{	असभ्यः,	{	पं०
असृजः		असृग्भ्याम्		असृग्भ्यः		
अस्नः,	{	असनोः,	{	अस्नाम्,	{	ष०
असृजः		असृजोः		असृजाम्		
अस्नि-असनि,	{	असनोः,	{	अससु,	{	स०
असृजि		असृजोः		असृक्षु		

जान्तो विशेषणरूपो-

‘निरुज्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

निरुक्-ग्	निरुजौ	निरुजः	प्र० सं०
निरुजम्	निरुजौ	निरुजः	द्वि०
निरुजा	निरुग्भ्याम्	निरुग्भिः	तृ०

इत्यादि वणिज् शब्दवत् ।

नपुंसके-

निरुक्-ग्	निरुजी	निरुज्जि	प्र० द्वि० सं०
-----------	--------	----------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-तृणञ् घृणञ् स्वप्नञ् अभयुञ्
धभाञ् विभ्राञ् युञ् आदयः ।

१ भ्यादि (पहेला गृहते) आत्मने पदी भ्राज् भाव्.

२ दिवादि (मिथागृहते) ‘समाधि’ अर्थवाया युञ् भाव्.

‘वहूर्ज्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

वहूर्क-र्ग	वहूर्जौ	वहूर्जः	प्र० सं०
वहूर्जम्	वहूर्जौ	वहूर्जः	द्वि०
वहूर्जा	वहूर्गभ्याम्	वहूर्गिभः	तृ०
वहूर्जि	वहूर्जोः	वहूर्क्षु	स०

नपुंसके-

वहूर्क-र्ग	वहूर्जी	वहूर्जिज्-वहूर्जि	प्र० द्वि० सं०
------------	---------	-------------------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-ऊर्ज धनार्ज आदयः ।

‘युज्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

युङ्	युञ्जौ	युञ्जः	प्र० सं०
युञ्जम्	युञ्जौ	युजः	द्वि०

तृतीयादौ ‘वणिज्’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

युक्-र्ग	युजी	युञ्जि	प्र० द्वि० सं०
----------	------	--------	----------------

तृतीयादौ: ‘वणिज्’ शब्दवत् ।

‘वहुमस्ज्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

वहुमक्-र्ग	वहुमज्जौ	वहुमज्जः	प्र० सं०
वहुमज्जम्	वहुमज्जौ	वहुमज्जः	द्वि०
वहुमज्जा	वहुमग्भ्याम्	वहुमग्भिः	तृ०

रुधादि (आइभा गङ्गना) . ‘नेऽपु-येऽपु’ अत्र अर्थवागे
युज् धातु.

नपुंसके-

बहुमक्-ग् बहुमज्जी बहुमञ्जि-बहुमञ्जिज
प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ खञ्ज् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

खन्	खञ्जौ	खञ्जः	प्र० सं०
खञ्जम्	खञ्जौ	खञ्जः	द्वि०
खञ्जा	खन्भ्याम्	खन्भिः	तृ०
खञ्जि	खञ्जोः	खन्सु-खन्त्सु	स०

नपुंसके-

खन् खञ्जी खञ्जि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ देवेज् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

देवेद्-इ	देवेजौ	देवेजः	प्र० सं०
देवेजम्	देवेजौ	देवेजः	द्वि०
देवेजा	देवेद्भ्याम्	देवेद्भिः	तृ०

इत्यादि ‘सम्राज्’शब्दवत् ।

नपुंसके-

देवेद्-इ देवेजी देवेञ्जि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एवम्-घटसृज् केशपरिमृज् गिरिराज् राज् विभ्राज् परिभ्राज्
आदयः ।

‘ धानाभृस्ज् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

धानाभृट्-ड्	धानाभृज्जौ	धानाभृज्जः	प्र० सं०
धानाभृज्जम्	धानाभृज्जौ	धानाभृज्जः	द्वि०
धानाभृज्जा	धानाभृड्भ्याम्	धानाभृड्भिः	तृ०
धानाभृज्जि	धानाभृज्जोः	धानाभृट्सु	स०

नपुंसके-

धानाभृट्-ड्	धानाभृज्जी	} धानाभृज्जि }	} प्र० द्वि० सं० }

तृतीयादौ पुंलिङ्गत्वं ।

ज्ञान्तो विशेषणरूपो-

‘ लिखितस्ज् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

लिखितक्-ग्	लिखितज्ञौ	लिखितज्ञः	प्र० सं०
लिखितज्ञम्	लिखितज्ञौ	लिखितज्ञः	द्वि०

नपुंसके-

लिखितक्-ग् लिखितज्ञी लिखितज्ञि प्र० द्वि० सं०

एवम्-उदितस्ज् चित्रितस्ज् आदयो ज्ञान्ताः ।

१ भ्यादि (पठेता गङ्गुनी) उभयपदी भ्राज् धातु । आत्मनेपदी भ्राज्
धातुयी अनेका विभ्राज् शब्दानां रूपे निरुज् शब्द के चांसभ्रवां-

जान्तो विशेषणरूपः—

‘चित्रितञ्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

चित्रितञ् चित्रितञौ चित्रितञः प्र० सं०

नपुंसके—

चित्रितञ् चित्रितञी चित्रितञि प्र० द्वि० सं०

इत्यादि । एवम्—लिखितञ् उदितञ् आदयो वान्ताः ।

टान्तो विशेषणरूपो—

‘नाट्यनट्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

नाट्यनट्—इ नाट्यनटौ नाट्यनटः प्र० सं०

नाट्यनटम् नाट्यनटौ नाट्यनटः द्वि०

नपुंसके—

नाट्यनट्—इ नाट्यनटी नाट्यनटि प्र० द्वि० सं०

ठान्तो विशेषणरूपः—

‘शास्त्रपठ्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

शास्त्रपठ्—इ शास्त्रपठौ शास्त्रपठः प्र० सं०

शास्त्रपठा शास्त्रपठ्भ्याम् शास्त्रपठ्भिः तृ०

शास्त्रपठि शास्त्रपठोः शास्त्रपठ्सु स०

नपुंसके—

शास्त्रपठ्—इ शास्त्रपठी शास्त्रपठि प्र० द्वि० सं०

इत्यादि । एवम्—व्याकरणपठ् न्यायपठ् साहित्यपठ् आगमपठ्
वेदपठ् आदयः ठान्ताः ।

ढान्तो विशेषणरूपो-

‘ लिखितद् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

लिखितद्-इ लिखितढी लिखितढः प्र०
लिखितढम् लिखितढौ लिखितढः द्वि०
लिखितढि लिखितढोः लिखितढत्सु-लिखितढसु

नपुंसके-

लिखितद्-इ लिखितढी लिखितढिड प्र० द्वि०
इत्यादी पुंलिङ्गत्वा एवम्-चित्रितद् उदितद् आदयो ढान्तो

ढान्तो विशेषणरूपः-

‘ कथितद् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

कथितद्-इ कथितढी कथितढः प्र०
कथितढि कथितढोः कथितढसु

नपुंसके-

कथितद्-इ कथितढी कथितढिड प्र० द्वि०
इत्यादि । एवम्-लिखितद् चित्रितद् आदयो ढान्तोः ।

णान्तो विशेषणरूपः-

‘ सुगण् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुगण् सुगणौ सुगणः प्र०
सुगणम् सुगणौ सुगणः द्वि०
सुगणा सुगणभ्याम् सुगणिभः त्रि०
सुगणि सुगणोः सुगणदसु-सुगणसु

नपुंसके-

सुगण् सुगणी सुगणि प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-प्रगुण् संराण् संवाण् विष्वाण्
 आदयो णान्ताः ।

तान्तः पुंलिङ्गो-

‘ भूभृत् ’ शब्दः ।

भूभृत्-इ	भूभृतौ	भूभृतः	प्र० सं०
भूभृतम्	भूभृतौ	भूभृतः	द्वि०
भूभृता	भूभृद्भ्याम्	भूभृद्भिः	तृ०
भूभृते	भूभृद्भ्याम्	भूभृद्भ्यः	च०
भूभृतः	भूभृद्भ्याम्	भूभृद्भ्यः	पं०
भूभृतः	भूभृतोः	भूभृताम्	प०
भूभृति	भूभृतोः	भूभृत्सु	स०

एवम्-भरुत् विपश्चित् परभृत् मुरजित् हरित् आदयः ।

‘ भास्वत् ’ शब्दः ।

भास्वान्	भास्वन्तौ	भास्वन्तः	प्र०
हे भास्वन्	हे भास्वन्तौ	हे भास्वन्तः	सं०
भास्वन्तम्	भास्वन्तौ	भास्वतः	द्वि०
भास्वता	भास्वद्भ्याम्	भास्वद्भिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘ भूभृत् ’ शब्दवत् । एवम् हिमवत् विद्युत्वत्
 विष्वत् उदन्वत् नभस्वत् जाम्बवत् हनुमत् अष्टीवत् चक्रीवत् कक्षी-
 वत् रुमण्वत् आदयः ।

तान्तः स्त्रीलिङ्गः—

‘सरित्’ शब्दः ।

सरित्—इ   सरितो   सरितः   प्र० सं०
 इत्यादि ‘भृष्ट्’ शब्दवत् । एवम्—तदित् विद्युत् योषित्
 हरित् आदयः ।

तान्तो नपुंसकलिङ्गे—

‘जगत्’ शब्दः ।

जगत्—इ   जगती   जगन्ति   प्र० द्वि० सं०
 जगता   जगद्भ्याम्   जगद्भिः   तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘भृष्ट्’ शब्दवत् । एवम्—पृषत्
 उदभित् आदयः ।

‘शकृत्’ शब्दः ।

शकृत्—इ	शकृती	शकृन्ति	प्र० सं०
शकृत्—इ	शकृती	शकानि—शकृन्ति	द्वि०
शकृता,	} शकभ्याम्,	} शकभिः,	} तृ०
शकृता			
शकृते,	} शकभ्याम्,	} शकभ्यः	} च०
शकृते			
शकृत्,	} शकभ्याम्;	} शकभ्यः,	} पं०
शकृत्तः			

शक्नः, } शकृतः }	शक्नोः, } शकृतोः }	शक्नाम्, } शकृताम् }	} ५०
शक्नि-शक्नि, } शकृति }	शक्नोः, } शकृतोः }	शकसु, } शकृत्सु }	

एवम्-यकृत् शब्दः ।

तान्तो विशेषणरूपः-

‘ शत्रुजित् ’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘ भृशृत् ’ शब्दवत् । नपुंसके ‘ जगत् ’ शब्दवत् ।

‘ धीमत् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

धीमान्	धीमन्तौ	धीमन्तः	प्र०
हे धीमन्	हे धीमन्तौ	हे धीमन्तः	सं०
धीमन्तम्	धीमन्तौ	धीमतः	द्वि०
धीमता	धीमद्भ्याम्	धीमद्भिः	तृ०

इत्यादि वृत्तीयादौ ‘ भृशृत् ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

धीमती	धीमत्यौ	धीमत्यः	प्र०
धीमतीम्	धीमत्यौ	धीमतीः	द्वि०

इत्यादि ‘ नदी ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

धीमत्-द्	धीमती	धीमन्ति	प्र० द्वि० सं०
----------	-------	---------	----------------

इत्यादि ‘ जगत् ’ शब्दवत् ।

एषम-भापुष्पत् अमिमत् गोमत् हिमवत् विद्युत्वत् भास्वत् उद-
न्वत् मालावत् मरुत्वत् श्रीमत् भगवत् मघवत् भवत् यावत् तावत्
पतावत् कियत् इयत् कृतवत् धृतवत् आदयः ।

‘ महत् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

महान्	महान्तो	महान्तः	प्र०
हे महन्	हे महान्तो	हे महान्तः	सं०
महान्तम्	महान्तौ	महतः	द्वि०
महता	महद्भ्याम्	महद्भिः	च०

इत्यादि वृत्तीपादौ ‘ भृष्ट् ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

महती	महत्यौ	महत्यः	प्र०
इत्यादि ‘ नदी ’ शब्दवत् ।			

नपुंसके-

महत्-द्	महती	महान्ति	प्र०	द्वि०	सं०
वृत्तीपादौ ‘ भृष्ट् ’ शब्दवत् ।					

‘ बृहत् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

बृहन्	बृहन्तो	बृहन्तः	प्र०	सं०
-------	---------	---------	------	-----

१ सर्वादि गणने भवत् शब्दः सम्भवते। घटमानं कृत्वा ‘ भवत् ’
शब्दो ३५ पद्यत् शब्दः ज्ञेया सम्भवति।

२ भूतकृदन्त तवत् (पतयत्) प्रत्ययात् यथा कृत्वा ३५
धीमत् शब्दो ३५ ज्ञेया सम्भवति।

वृहन्तम्	वृहन्तौ	वृहतः	द्वि०
वृहता	वृहद्भ्याम्	वृहद्भिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ' भृष्ट् ' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

वृहती	वृहत्यौ	वृहत्यः	प्र०
-------	---------	---------	------

इत्यादि ' नदी ' शब्दवत् ।

नपुंसके

वृहत्-द्	वृहती	वृहन्ति	प्र० द्वि० सं०
----------	-------	---------	----------------

तृतीयादौ ' भृष्ट् ' शब्दवत् । एवम्-जरत् सुदत् दिदत् आदयः ।

वर्तमानकृदन्तः (' शत् ' प्रत्ययान्तः)

' पचत् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पचन्	पचन्तौ	पचन्तः	प्र० सं०
पचन्तम्	पचन्तौ	पचतः	द्वि०
पचता	पचद्भ्याम्	पचद्भिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ' भृष्ट् ' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

पचन्ती	पचन्त्यौ	पचन्त्यः	प्र०
--------	----------	----------	------

पचन्तीम्	पचन्त्यौ	पचन्तीः	द्वि०
पचन्त्या	पचन्तीभ्याम्	पचन्तीभिः	तृ०

इत्यादि ' नदी ' शब्दवत् ।

नपुंसके—

पचत्—इ	पचन्ती	पचन्ति	प्र० द्वि० सं०
--------	--------	--------	----------------

तृतीयादौ ' भृष्ट् ' शब्दवत् ।

एवम्—^१भवत् पिवत्, ^२दीव्यत् सीव्यत्, ^३चोरयत् दण्डयत्
कारयत् पाययत्, ^४चिकीर्षत् पिपासत् आदयः

' तुदत् ' शब्दः (पुंलिङ्गे)

तुदन्	तुदन्तौ	तुदन्तः	प्र० सं०
तुदन्तम्	तुदन्तौ	तुदतः	द्वि०
तुदता	तुदद्भ्याम्	तुदाद्भिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ' भृष्ट् ' शब्दवत् ।

१ षड्धा गणना (भ्रादि गणना) द्वरेक धातुभ्यो न्यारे वर्तमान रुदन्त (शतृ प्रत्ययान्त) होय त्तारे तेभ्योनां ३५ पचत् शब्द नेवां सभन्वां ।

२ योधा गणना (दिघादि गणना) द्वरेक धातुभ्यो न्यारे वर्तमान रुदन्त (शतृ प्रत्ययान्त) होय त्तारे तेभ्योनां ३५ पचत् शब्द नेवां सभन्वां ।

३ षड्धा गणना (चुंरादि गणना) द्वरेक धातुभ्यो न्यारे वर्तमान रुदन्त (शतृ प्रत्ययान्त) होय त्तारे तेभ्योनां ३५ पचत् शब्द नेवां सभन्वां, अथैवी रीते त्रेरक अर्थभां आवेक्ष 'णि'प्रत्ययान्त पथु सभन्वां देवा ।

४ षड्धा अर्थभां आवेक्ष स (सन्) प्रत्यय नेभ्योनी अते होय अथैवी द्वरेक धातुभ्यो न्यारे वर्तमान रुदन्त (शतृ प्रत्ययान्त) होय त्तारे तेभ्योनां ३५ पचत् शब्द नेवां सभन्वां ।

स्त्रीलिङ्गे-

तुदन्ती, } तुदती } तुदन्तीम्, } तुदतीम् }	तुदन्त्यौ, } तुदत्यौ }	तुदन्त्यः, } तुदत्यः }	प्र०
तुदन्तीम्, } तुदतीम् }	तुदन्त्यौ, } तुदत्यौ }	तुदन्तीः, } तुदतीः }	द्वि०
तुदन्त्या, } तुदत्या }	तुदन्तीभ्याम्, } तुदतीभ्याम् }	तुदन्तीभिः, } तुदतीभिः }	तृ०

इत्याद ' नदी ' शब्दवत् ।

नपुंसके-

तुदत्-इ तुदन्ती-तुदती तुदन्ति प्र० द्वि० सं०
तृतीयादौ ' भूभृत् ' शब्दवत् ।

एवम्-^१क्षिपत् कृपत् लिखत्, ^२भात् यात् वात् स्नात्, ^४करि-
ष्यत् भविष्यत् आदयः

' विदत् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

विदन् विदन्तौ विदन्तः प्र० सं०

१ स्त्रीलिङ्गेना ई (डी) प्रत्यय लागता उपात्त्यभां विकल्पे न् लागे छे. जेनी रीते नपुंसकलिङ्गभां प्रथमा द्वितीया अने संबोधनना द्विवचनमां पक्ष सभश सेवुं.

२ छ्वा गत्युना (तुदादि गणना) घर्तमान रुदन्त (शतृ प्रत्ययान्त) धातुओ.

३ धीन् गत्युना (अदादि गणना) घर्तमान रुदन्त (शतृ प्रत्ययान्त) आकारान्त धातुओ.

४ भविष्य क्षणभां नेभने अंते शतृ प्रत्यय होय जेवा धातुओ.

विदन्तम्	विदन्तौ	विदतः	द्वि०
विदता	विदद्भ्याम्	विदाग्निः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ' भूभृत् ' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

विदती	विदत्यौ	विदत्यः	प्र०
-------	---------	---------	------

इत्यादि ' नदी ' शब्दवत् ।

नपुंसके—

विदत्-द्	विदती	विदान्ति	प्र० द्वि०.सं०
----------	-------	----------	----------------

तृतीयादौ ' भूभृत् ' शब्दवत् ।

एवम्—^१अदत् यत् युवत्, ^२मुन्वत् धून्वत्, ^३रुन्वत् भिन्दत्,
^४तन्वत् घृण्वत्, ^५क्रीणत् प्रीणत्, ^६कुर्वत् आदयः ।

' ददत् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

ददत्-द्	ददतौ	ददतः	प्र० सं०
ददतम्	ददतौ	ददतः	द्वि०

इत्यादि ' भूभृत् ' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

ददती	ददत्यौ	ददत्यः	प्र०
------	--------	--------	------

इत्यादि ' नदी ' शब्दवत् ।

१ षीञ्ज गणना (अदादि गणना) वर्तमान कृदन्त (शतृ प्रत्ययान्त) धातुभेदः ।

२ षीञ्ज गणना (स्वादि गणना) धातुभेदः ।

३ सातमा गणना (ददादि गणना) धातुभेदः ।

४ आहमा गणना (तनादि गणना) धातुभेदः ।

५ नवमा गणना (प्रयादि गणना) धातुभेदः ६ कृ धातुः ।

थान्ता विशेषणरूपाः, दान्ताः पुं-स्त्री-नपुंसकलिङ्गाः ८१

नपुंसके

ददत्-द् ददती ददन्ति-ददति प्र० द्वि० पं०

तृतीयादौ ' भूभृत् ' शब्दवत् ।

एवम्-^१जुह्वत् दधत् विभ्यत् विभ्रत्, ^२जक्षत् दरिद्रत् जाग्रत्
चकासत् शासत्-अनुशासत्, ^३लेलिहत् वोभुवत् आदयः ।

थान्तो विशेषणरूपः-

' तक्रमथ् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

तक्रमत्-द् तक्रमथौ तक्रमथः प्र० सं०

तक्रमथम् तक्रमथौ तक्रमथः द्वि०

तक्रमथा तक्रमद्भ्याम् तक्रमद्भिः तृ०

इत्यादि ।

नपुंसके-

तक्रमत्-द् तक्रमथी तक्रमन्थि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-अग्रिम, समुद्रमथ आदयः ।

दान्तः पुंलिङ्गः-

' क्रव्याद् ' शब्दः ।

क्रव्यात्-द् क्रव्यादौ क्रव्यादः प्र० सं०

क्रव्यादम् क्रव्यादौ क्रव्यादः द्वि०

१ त्रीण गणना (ह्रादि गणना) वर्तमान रुद्रन्त (शतृ प्रत्ययान्त) धातुभ्यो.

२ त्रीण गणना (अडादि गणना) जङ्घ विगरे पांच धातुभ्यो.

३ यद् प्रत्यय आसीने तेनो लुप् यथो होय येना इरेक वर्तमान रुद्रन्त (शतृ प्रत्ययान्त) धातुभ्योना उप हन्त गणने येना इरेक

कव्यादा
कव्यादि

कव्याद्भ्याम् कव्याद्भिः

तृ०

कव्यादोः कव्यात्सु

स०

दान्तः स्त्रीलिङ्गः

‘शरद्’ शब्दः ।

शरत्-इ

शरदौ

शरदः

प्र० स०

इत्यादि ‘कव्याद्’ शब्दवत् । एवम्-दृपद् विपद् आपद् पद् संसद् संविद् प्रतिपद् प्रमुखाः ।

दान्तो नपुंसकलिङ्गे-

‘भसद्’ शब्दः ।

भसत्-इ

भसदी

भसन्दि

प्र० द्वि० स०

वर्तीयादौ ‘कव्याद्’ शब्दवत् ।

दान्तो विशेषणरूपः-

‘तच्चविद्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

तच्चवित्-इ

तच्चविदौ

तच्चविदः

प्र० स०

इत्यादि ‘कव्याद्’ शब्दवत् ।

नपुंसके

तच्चवित्-इ

तच्चविदी

तच्चविन्दि

प्र० द्वि० स०

वर्तीयादौ ‘कव्याद्’ शब्दवत् । एवम्-शास्त्रविद् बहुसंख्यादि आदयः ।

‘सिंहपाद्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

सिंहपात्-इ

सिंहपादौ

सिंहपादः

प्र० स०

दान्ता विशेषणरूपाः, धान्ताः स्त्रीलिङ्ग-विशेषणरूपाः २३

सिंहपादम्	सिंहपादौ	सिंहपदः	द्वि०
सिंहपदा	सिंहपाद्भ्याम्	सिंहपाद्भिः	तृ०
सिंहपदे	”	सिंहपाद्भ्यः	च०
सिंहपदः	”	”	पं०
सिंहपदः	सिंहपदोः	सिंहपदाम्	ष०
सिंहपादि	सिंहपदोः	सिंहपात्सु	स०

स्त्रीलिङ्गे-

सिंहपदी,	}	सिंहपद्यौ	}	सिंहपद्यः	}	प्र०
सिंहपात्-इ		सिंहपादौ		सिंहपादः		
सिंहपदीम्,	}	सिंहपद्यौ	}	सिंहपदीः	}	द्वि०
सिंहपादम्		सिंहपादौ		सिंहपदः		
सिंहपद्या,	}	सिंहपदीभ्याम्	}	सिंहपदीभिः	}	तृ०
सिंहपदा		सिंहपाद्भ्याम्		सिंहपाद्भिः		

इत्यादि ।

नपुंसके-

सिंहपात्-इ सिंहपदी सिंहपान्दि प्र० द्वि० सं०

१ सिंहपाद् शब्दने श्रीसिंभभां विकल्पे ई (द्वी) प्रत्यय आवे छे. न्यारे ते ई (द्वी) प्रत्यय आवे त्तारे दरेक विभक्तिभां पाद् नो पद् थाय छे. आवी रीते जनेवा सिंहपदी शब्दनां अर्धा ३५ नवी शब्द नेवां सभज्यां.

२ सिंहपाद् शब्दने श्रीसिंभभां न्यारे ई (द्वी) प्रत्यय न आवे त्तारे. तेनां ३५ पुंसिंभ सिंहपाद् प्रभाणे सभज्यां.

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्—ध्याघपाद् उरुपाद् घृपाद् द्विपाद्
भादयः ।

धान्तः स्त्रीलिङ्गः—

‘समिध्’ शब्दः ।

समित्-इ	समिधौ	समिधः	प्र० सं०
समिधम्	समिधौ	समिधः	द्वि०
समिधा	समिद्भ्याम्	समिद्भिः	तृ०
समिधि	समिधोः	समित्सु	स०

इत्यादि । एवम्—क्षुप् युष् क्रुष् ममुखाः ।

धान्तो विशेषणरूपः—

‘सुसमिध्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुसमित्-इ	सुसमिधौ	सुसमिधः	प्र० सं०
-----------	---------	---------	----------

इत्यादि ‘समिध्’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

सुसामित्-इ	सुसामिधौ	सुसामिन्धि	प्र० द्वि० सं०
------------	----------	------------	----------------

तृतीयादौ ‘समिध्’ शब्दवत् ।

एवम्—भृगाविष् मर्षाविध विक्रुष् अतिक्रुष् सुपुष् आदयः ।

‘ज्ञानबुध्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

ज्ञानभुत्-इ	ज्ञानबुधौ	ज्ञानबुधः	प्र० सं०
ज्ञानबुधम्	ज्ञानबुधौ	ज्ञानबुधः	द्वि०
ज्ञानबुधा	ज्ञानभुद्भ्याम्	ज्ञानभुद्भिः	तृ०
ज्ञानबुधे	”	ज्ञानभुद्भ्यः	च०

ज्ञानबुधः	”	”	पं०
ज्ञानबुधः	ज्ञानबुधोः	ज्ञानबुधाम्	प०
ज्ञानबुधि	ज्ञानबुधोः	ज्ञानभुत्सु	स०

नपुंसके—

ज्ञानबुत्-इ ज्ञानबुधी ज्ञानबुन्धि प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम् बुध् तत्त्वबुध् आदयः ।

नान्तः पुंलिङ्ग—

‘ आत्मन् ’ शब्दः ।

आत्मा	आत्मानौ	आत्मानः	प्र०
आत्मानम्	आत्मानौ	आत्मनः	द्वि०
आत्मना	आत्मभ्याम्	आत्मभिः	तृ०
आत्मने	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः	च०
आत्मनः	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः	पं०
आत्मनः	आत्मनोः	आत्मनाम्	प०
आत्मनि	आत्मनोः	आत्मसु	स०

एवम्—ब्रह्मन् अश्मन् शर्मन् कृष्णवर्त्मन् अध्यन् यज्वन्

अर्वन् सुपर्वन् आदयो नान्त-वान्तसंयोगाद् अचन्ताः ।

१ अर्धन् शब्द पक्ष अलग छे, तेना पुत्रिंशभां तथा श्रीसिंशभां
 घृहन् शब्द जेवा इय समञ्जस। जेभके-पुत्रिंशभां अर्धन् अर्धन्ती अर्धन्तः ।
 श्रीसिंशभां अर्धन्ती अर्धन्ती अर्धन्तः । शुभो पृथ ७६ भु.

२ तेने अते म् अंधरा छु होय जेवा संयोग पक्षी आवेता अन्
 ना अकारने। द्वितीया वक्तव्यचन विगेरे स्वरदि विभक्ति पर रहेता राजन्
 विगेरे अर्धन्ती जेग होय ततो नथी.

'राजन्' शब्दः ।

राजा	राजानो	राजानः	प्र०
राजानम्	राजानो	राज्ञः	द्वि०
राज्ञा	राजभ्याम्	राजभिः	तृ०
राज्ञे	राजभ्याम्	राजभ्यः	च०
राज्ञः	राजभ्याम्	राजभ्यः	पं०
राज्ञः	राज्ञोः	राज्ञाम्	प०
राज्ञि-राजनि	राज्ञोः	राजसु	स०
हे राजन्	हे राजानो	हे राजानः	सं०

एवम्-पञ्चन तक्षन् वक्षन् मूर्धन महिमन् गरिमन् लघिमन् गणिमन् आदयः ।

'पञ्चन्' शब्दस्य द्वितीयावहुवचने पञ्चः । 'तक्षन्' शब्दस्य तक्षः । 'महिमन्' शब्दस्य महिम्नः ।

'प्रतिदिवन्' शब्दे द्वितीयावहुवचनाश्री स्वरादिप्रत्यये परं यद्वा अकारलोपस्तदा इकारस्य दीर्घत्वम् । यथा-प्रतिदीवन्, प्रतिदीव्ना, प्रतिदीव्ने, प्रतिदीव्नि, प्रतिदीव्नोः, प्रतिदीव्नि-प्रतिदिवनि । शेषं 'राजन्' शब्दवत् ।

'पूपन्' शब्दः ।

पूपा	पूपणो	पूपणः	प्र०
हे पूपन्	हे पूपणो	हे पूपणः	सं०
पूपणम्	पूपणो	पूपणः	द्वि०

द्वितीयादौ 'राजन्' शब्दवत् । एवम्-अर्धमन् ।

‘वृत्रहन्’ शब्दः ।

वृत्रहा	वृत्रहणौ	वृत्रहणः	प्र०
हे वृत्रहन्	हे वृत्रहणौ	हे वृत्रहणः	सं०
वृत्रहणम्	वृत्रहणौ	वृत्रघ्नः	द्वि०
वृत्रघ्ना	वृत्रहभ्याम्	वृत्रहाभिः	तृ०
वृत्रघ्नि-वृत्रहणि वृत्रघ्नोः		वृत्रहसु	स०

इत्यादि । एवम्-मधुहन् गोत्रहन् आदयः ।

‘श्वन्’ शब्दः ।

श्व	श्वानौ	श्वानः	प्र०
हे श्वन्	हे श्वानौ	हे श्वानः	सं०
श्वानम्	श्वानौ	शुनः	द्वि०
शुना	श्वभ्याम्	श्वभिः	तृ०
शुनि	शुनोः	श्वसु	स०

‘युवन्’ शब्दः ।

युवा	युवानौ	युवानः	प्र०
हे युवन्	हे युवानौ	हे युवानः	सं०
युवानम्	युवानौ	यूनः	द्वि०
यूना	युवभ्याम्	युवभिः	तृ०
यूनि	यूनोः	युवसु	स०

‘मघवन्’ शब्दः ।

मघवा	मघवानौ	मघवानः	प्र०
हे मघवन्	हे मघवानौ	हे मघवानः	सं०
मघवानम्	मघवानौ	मघोनः	द्वि०
मघोना	मघवभ्याम्	मघवानिः	तृ०
मघोनि	मघोनोः	मघवसु	स०

‘दीर्घाहन्’ शब्दः ।

दीर्घाहाः	दीर्घाहानौ	दीर्घाहानः	प्र०
दीर्घाहानम्	दीर्घाहानौ	दीर्घाहः	द्वि०
दीर्घाहा	दीर्घाहोभ्याम्	दीर्घाहोभिः	तृ०
दीर्घाहे	दीर्घाहोभ्याम्	दीर्घाहोभ्यः	च०
दीर्घाहः	दीर्घाहोभ्याम्	दीर्घाहोभ्यः	पं०
दीर्घाहः	दीर्घाहोः	दीर्घाहाम्	ष०
दीर्घाहि	दीर्घाहोः	दीर्घाहस्तु	स०
दीर्घाहनि		दीर्घाहःसु	
हे दीर्घाहः	हे दीर्घाहानौ	हे दीर्घाहानः	सं०

‘शशिन्’ शब्दः ।

शशी	शशिनौ	शशिनः	प्र०
शशिनम्	शशिनौ	शशिनः	द्वि०
शशिना	शशिभ्याम्	शशिभिः	तृ०

शशिने	शशिभ्याम्	शशिन्त्यः	च०
शशिनः	शशिन्त्याम्	शशिन्त्यः	पं०
शशिनः	शशिनोः	शशिनाम्	प०
शशिनि	शशिनोः	शशिषु	स०
हे शशिन्	हे शशिनौ	हे शशिनः	सं०

एवम्—वाजिन् मन्त्रिन् कञ्चुकिन् करिन् परमेष्ठिन् आदयः ।

‘ पथिन् ’ शब्दः ।

पन्थाः	पन्थानौ	पन्थानः	प्र० सं०
पन्थानम्	पन्थानौ	पथः	द्वि०
पथा	पथिभ्याम्	पथिभिः	तृ०
पथे	पथिन्त्याम्	पथिन्त्यः	च०
पथः	पथिभ्याम्	पथिभ्यः	पं०
पथः	पथोः	पथाम्	प०
पथि	पथोः	पथिषु	स०

एवम्—मथिन् शब्दः ।

‘ ऋभुक्षिन् ’ शब्दः ।

ऋभुक्षाः	ऋभुक्षाणौ	ऋभुक्षाणः	प्र० सं०
ऋभुक्षाणम्	ऋभुक्षाणौ	ऋभुक्षः	द्वि०
ऋभुक्षा	ऋभुक्षिभ्याम्	ऋभुक्षिभिः	तृ०
ऋभुक्षे	ऋभुक्षिभ्याम्	ऋभुक्षिभ्यः	च०

ઋમુક્ષઃ	ઋમુક્ષિભ્યામ્	ઋમુક્ષિભ્યઃ	પં૦
ઋમુક્ષઃ	ઋમુક્ષોઃ	ઋમુક્ષામ્	પ૦
ઋમુક્ષિ	ઋમુક્ષોઃ	ઋમુક્ષિપુ	સ૦

નાન્તઃ સ્ત્રીલિङ્ગ:-

‘સીમન્’ શબ્દઃ

સીમા	{ સીમે ^૧	{ સીમાઃ	{ પ્ર૦
સીમા	{ સીમાનો ^૨	{ સીમાનઃ	
હે સીમે,	{ હે સીમે,	{ હે સીમાઃ,	{ સં૦
હે સીમન્	{ હે સીમાનો	{ હે સીમાનઃ	
સીમામ્,	{ સીમે,	{ સીમાઃ,	{ દ્વિ૦
સીમાનમ્	{ સીમાનો	{ સીમ્નઃ	
સીમયા,	{ સીમાભ્યામ્,	{ સીમાભિઃ,	{ તૃ૦
સીમ્ના	{ સીમભ્યામ્	{ સીમભિઃ	

इत्यादि । एवम्— पामन् प्रमुखाः ।

‘રાજન્’ શબ્દઃ । (સ્ત્રીલિङ્ગે)

રાજ્ઞી	રાજ્યૌ	રાજ્યઃ	પ્ર૦
--------	--------	--------	------

इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् । एवम्— तलन् प्रमुखाः । यथा तक्ष्णी तक्ष्ण्यौ तक्ष्ण्यः, आदयः ।

૧ જને અંતે મન્ હોય એવા શબ્દને સ્ત્રીલિંગમાં આ (ઙાપ્) વિકલ્પે આવે છે. બ્યારે આ (ઙાપ્) આવે ત્યારે તેના ૩૫ માલા શબ્દ જેવા સમજવા.

૨ બ્યારે આ ન આવે, પણ સીમન્ એ પ્રમાણે નકારાન્ત રહે ત્યારે તેના ૩૫ રાજન્ શબ્દ જેવા સમજવા.

नान्ताः स्त्रीलिङ्ग-नपुंसकलिङ्गाः

९१

‘ श्वन् ’ शब्दः । (स्त्रीलिङ्गे)

शुनी   शुन्यौ   शुन्यः   प्र०

इत्यादि ‘ नदी ’ शब्दवत् ।

‘ मघवन् ’ शब्दः । (स्त्रीलिङ्गे)

मघोनी   मघोन्यौ   मघोन्यः   प्र०

इत्यादि ‘ नदी ’ शब्दवत् ।

‘ युवन् ’ शब्दः । (स्त्रीलिङ्गे)

युवतिः   युवती   युवतयः   प्र०

इत्यादि ‘ पति ’ शब्दवत् ।

नान्तो नपुंसकलिङ्गः—

‘ पर्वन् ’ शब्दः ।

पर्व   पर्वणी   पर्वाणि   प्र० द्वि०

हे पर्व—हे पर्वन् हे पर्वणी   हे पर्वाणि   सं०

पर्वणा   पर्वभ्याम्   पर्वजिः   तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘ आत्मन् ’ शब्दवत् ।

एवम्—वर्षन् नर्मन् कर्मन् जन्मन् सन्नन् भर्मन् चर्मन् वर्मन्
वर्त्मन् शर्मन् ब्रह्मन् आदयः ।

‘ सामन् ’ शब्दः ।

साम   साम्नी—सामनी   सामानि   प्र० द्वि०

हे सामन्—हे साम   ”   हे सामानि   सं०

साम्ना   सामभ्याम्   सामभिः   तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘ राजन् ’ शब्दवत् ।

एवम्—दामन् धामन् व्योमन् नामन् लोमन्

‘अहन्’ शब्दः ।

अहः	अही-अहनी	अहानि	प्र० द्वि० सं०
अह्वा	अहोभ्याम्	अहोभिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘दीर्घाहन्’ शब्दवत् ।

नान्तो विशेषणरूपः—

‘सुपर्वन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

सुपर्वा	सुपर्वाणौ	सुपर्वाणः	प्र०
---------	-----------	-----------	------

इत्यादि ‘आत्मन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

सुपर्वो,	} सुपर्वे,	} सुपर्वाः,	} प्र०
सुपर्वौ			
सुपर्वाम्,	} सुपर्वे,	} सुपर्वाः,	} द्वि०
सुपर्वाणम्)			

इत्यादि ।

नपुंसके—

सुपर्व	सुपर्वणी	सुपर्वाणि	प्र० द्वि०
हेसुपर्वन्-हेसुपर्व	हेसुपर्वणी	हेसुपर्वाणि	सं०
सुपर्वणा	सुपर्वभ्याम्	सुपर्वभिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘आत्मन्’ शब्दवत् ।

एवम्—मिथव्रह्मन् सुशर्मन् शोभनाध्वन् बहुयज्वन् प्रियात्मन्
बहुकर्मन् प्रियसन्नन् प्रियराजयुध्वन् सुसहयुध्वन् प्रिययज्वन् आदयः।

‘सुसीमन्’ शब्दः । (सुसिम्)

सुसीमा सुसीमानौ

सुसीमानम् सुसीमानौ

इत्यादि ‘राजन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

सुसीमा, सुसीम्नी, सुसीमा } सुसीमे, सुसीमन्यौ, सुसीमानौ

हेसुसीमे-हेसुसी-म्नि, हेसुसीमन् } ”

सुसीमाम्, सुसीमनीम्, सुसीमानम् } ”

सुसीमया, सुसीमन्या, सुसीमना } सुसीमाभ्याम्, सुसीमनीभ्याम्, सुसीमभ्याम्

इत्यादि ‘माला’ वत्, ‘सुसिम्’, ‘सुसिम्’, ‘सुसिम्’

१ स्त्रीलिङ्गभां सुसीमन् २५ इकारान्त इकारान्त क्ति

२ आकारान्त होय त्वां

३ ईकारान्त होय त्वां

४ नकारान्त होय त्वां

नपुंसके-

सुसीम सुसीम्नी-सुसीमनी सुसीमानि प्र० द्वि०

हे सुसीम-हे सुसीमन् " " सं०

इत्यादि 'सामन्' शब्दवत् ।

एवम्-बहुषामन् उद्दामन् सुनामन् उच्चधाम प्रियराजन्

बहुसामन् स्थूलमूर्धन् प्रियमहिमन् सुदिवन् आदयः

'प्रियपूषन्' शब्दः (पुंलिङ्गे)

प्रियपूषा प्रियपूषणौ प्रियपूषणः प्र०

इत्यादि 'पूषन्' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

प्रियपूषा	}	प्रियपूषे	}	प्रियपूषाः	}	प्र०
प्रियपूषणी		प्रियपूषण्यौ		प्रियपूषण्यः		
प्रियपूषा		प्रियपूषणौ		प्रियपूषणः		

इत्यादि । एवम्-प्रियार्यमन् ।

'भ्रूणहन्' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

भ्रूणहा	भ्रूणहानौ	भ्रूणहानः	प्र०
भ्रूणहानम्	भ्रूणहानौ	भ्रूणघ्नः	द्वि०

इत्यादि 'हन्' शब्दवत् ।

१ स्त्रीलिङ्गभां प्रथमाना द्विवचनभां प्रियराजे प्रियराज्यौ प्रियराजानौ अत्र प्रभाषे ३५ ६२३।

२ न्या अकार नो दोष याप त्या प्रतिदिवन् शब्दनी नोम इकार नो दीर्घ करवो. ७७७। ५४ ८६ भुं.

३ माला शब्द नोम. ४ नदी शब्द नोम. ५ पूषन् शब्द नोम

स्त्रीलिङ्गे—

भ्रूणघ्नी,	}	भ्रूणघ्न्यौ,	}	भ्रूणघ्न्यः,	}	प्र०
भ्रूणहा		भ्रूणहानौ		भ्रूणहानः		
भ्रूणघ्नीम्,	}	भ्रूणघ्न्यौ,	}	भ्रूणघ्नीः	}	द्वि०
भ्रूणहानम्		भ्रूणहानौ		भ्रूणघ्नः		

इत्यादि ।

नपुंसके—

भ्रूणह	भ्रूणघ्नी-भ्रूणहनी	भ्रूणहानि	प्र० द्वि०
हेभ्रूणहन-हेभ्रूणह	”	”	सं०
भ्रूणघ्ना	भ्रूणहभ्याम्	भ्रूणहभिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ 'वृत्रहन' शब्दवत् ।

एवम्—अहिहन् व्रत्तहन् पशुहन् आदयः ।

'प्रियश्वन्' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे सर्वरूपाणि 'श्वन्' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियश्वा,	}	प्रियश्वे,	}	प्रियश्वाः,	}	प्र०
प्रियश्वाँ		प्रियश्वानौ		प्रियश्वाँनः		
प्रियश्वाम्,	}	प्रियश्वे,	}	प्रियश्वाः,	}	द्वि०
प्रियश्वानम्		प्रियश्वानौ		प्रियशुनः		

१ नदी शब्द लोवां ३५ सभन्वा. २ वृत्रहन् शब्द लोवां ३५ सभन्वा.

३ माला शब्द लोवां ३५ सभन्वा. ४ श्वन् शब्द लोवां ३५ हर्वा.

नपुंसके-

प्रियश्च   प्रियशुनी   प्रियश्चानि   प्र० द्वि०

हे प्रियश्चन्-   ] हे प्रियशुनी   हे प्रियश्चानि   सं०
 प्रियश्च

तृतीयादौ 'श्चन्' शब्दवत् ।

'अतिश्चन्' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे 'श्चन्' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

आतिशुनी   अतिशुन्यौ   अतिशुन्यः   प्र०
 इत्यादि 'नदी' शब्दवत् ।

नपुंसके-

नपुंसकलिङ्गे 'प्रियश्चन्' शब्दवत् ।

'अतियुवन्' । शब्दः (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे 'युवन्' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

अतियूनी   अतियून्यौ   अतियून्यः   प्र०
 अतियूनीम्   अतियून्यौ   अतियूनीः   द्वि०
 इत्यादि 'नदी' शब्दवत् ।

नपुंसके-

अतियुव   अतियूनी   अतियुवानि   प्र० द्वि०

हे अतियुव   ] हे अतियूनी   हे अतियुवानि   सं०
 हे अतियुवन्

तृतीयादौ 'युवन्' शब्दवत् ।

‘अतिमघवन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे सर्वरूपाणि ‘मघवन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

अतिमघोनी   अतिमघोन्यौ   अतिमघोन्यः   प्र०
अतिमघोनीम्   अतिमघोन्यौ   अतिमघोनीः   द्वि०
इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

अतिमघव   अतिमघोनी   अतिमघवानि   प्र०द्वि०
हे अतिमघव, } हे अतिमघोनी हे अतिमघवानि सं०
हे अतिमघवन् }
तृतीयादौ ‘मघवन्’ शब्दवत् ।

‘प्रियाहन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

प्रियाहाः   प्रियाहानौ   प्रियाहानः   प्र०
इत्यादि पुंलिङ्गे ‘दीर्घाहन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियाह्नी,   प्रियाह्न्यौ   प्रियाहन्यः }
प्रियाहा,   प्रियाहे,   प्रियाहां, }   प्र०
प्रियाहाः   प्रियाहानौ   प्रियाहानः }

१ स्त्रीलिङ्गमां प्रियाहन् शब्दना प्रियाह्नी प्रियाहा अने प्रियाहन् अं प्रभाषे नथ्यु इप अने छे. २ नदी शब्द जेवा इप करवा. ३ माला शब्द जेवा इप करवा ४ दीर्घाहन् शब्द जेवा इप करवा.

प्रियाह्वीम्,	}	प्रियाह्वन्यौ,	}	प्रियाह्वीः,	}	द्वि०
प्रियाह्वाम्,		प्रियाह्वे,		प्रियाह्वः,		
प्रियाह्वानम्		प्रियाह्वानौ		प्रियाह्वः		

इत्यादि ।

नपुंसके-

प्रियाहः प्रियाह्वी-प्रियाह्वनी प्रियाह्वानि प्र० द्वि०
इत्यादि 'अहन्' शब्दवत् । एवम्-दीर्घाहन् आदयः ।

'धीवन्' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

धीवा	धीवानौ	धीवानः	प्र०
धीवानम्	धीवानौ	धीवन्ः	द्वि०
धीवन्ना	धीवभ्याम्	धीवभिः	तृ०

इत्यादि 'राजन्' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

धीवरी	धीवर्यौ	धीवर्यः	प्र०
धीवरीम्	धीवर्यौ	धीवरीः	द्वि०

इत्यादि 'नदी' शब्दवत् ।

नपुंसके-

धीव धीवन्नी-धीवनी धीवानि प्र० द्वि०

इत्यादि 'सामन्' शब्दवत् ।

एवम्-पीवन् भूरिदावन् घृतपावन् अवावन् आदयः ।

‘ शर्वन् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

शर्वा	शर्वाणौ	शर्वाणः	प्र०
शर्वाणम्	शर्वाणौ	शर्वणः	द्वि०

इत्यादि ‘ आत्मन् ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

शर्वरी	शर्वर्यौ	शर्वर्यः	प्र०
--------	----------	----------	------

इत्यादि ‘ नदी ’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

शर्व	शर्वणी	शर्वाणि	प्र०	द्वि०
------	--------	---------	------	-------

इत्यादि ‘ पर्वन् ’ शब्दवत् ।

एवम्—मेरुदृश्वन् सुत्वन् सढकृत्वन् राजकृत्वन् प्रातरित्वन् आदयः ।

‘ राजयुध्वन् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

राजयुध्वा	राजयुध्वानौ	राजयुध्वानः	प्र०
राजयुध्वानम्	राजयुध्वानौ	राजयुध्वनः	द्वि०

इत्यादि ‘ आत्मन् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

राजयुध्व	राजयुध्वनी	राजयुध्वानि	प्र०	द्वि०
----------	------------	-------------	------	-------

इत्यादि ‘ पर्वन् ’ शब्दवत् ।

एवम् अतियज्यन् आदयः ।

‘विजावन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

विजावा   विजावानौ   विजावानः   प्र०
विजावानम्   विजावानौ   विजावन्ः   द्वि०

इत्यादि पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च पुंलिङ्ग‘राजन्’शब्दवत् ।

नपुंसके—

नपुंसक‘सामन्’शब्दवत्’

एवम्—विखावन् दधिक्रावन् घ्वावन् घूरावन् यावन् अग्रेगा-
वन् आदयः ।

‘प्रियधीवन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे ‘राजन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

प्रियधीवरी,	}	प्रियधीवर्यौ;	}	प्रियधीवर्यः;	}	प्र०
प्रियधीवा,		प्रियधीवे,		प्रियधीवाः;		
प्रियधीवा		प्रियधीवानौ,		प्रियधीवानः		
प्रियधीवरीम्,	}	”	}	प्रियधीवरीः;	}	द्वि०
प्रियधीवाम्,		”		प्रियधीवाः;		
प्रियधीवानम्		”		प्रियधीवन्ः		

नपुंसके—

नपुंसकलिङ्गे ‘सामन्’शब्दवत् । एवम्—प्रियपीवन् प्रियभू-
रिदावन् सुघृतपावन् प्रियावावन् आदयः ।

१ इह व्याप्तौ धातुता वन् प्रत्यय पर रक्षतां २ गम् धातुता
३ नदी शब्द जेभ. ४ माला शब्द जेभ. ५ राजन् शब्द जेभ.

‘ प्रियशर्वन् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे ‘आत्मन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे

प्रियशर्वरी,	}	प्रियशर्वर्यो,	}	प्रियशर्वर्यः,	}	प्र०
प्रियशर्वा,		प्रियशर्वे,		प्रियशर्वाः,		
प्रियशर्वा		प्रियशर्वाणौ		प्रियशर्वाणः		
प्रियशर्वरीम्,	}	प्रियशर्वर्यो,	}	प्रियशर्वरीः,	}	द्वि०
प्रियशर्वाम्,		प्रियशर्वे,		प्रियशर्वाः,		
प्रियशर्वाणम्		प्रियशर्वाणौ		प्रियशर्वणः		

नपुंसके—

नपुंसकलिङ्गे ‘पर्वन्’ शब्दवत् ।

एवम्—प्रियमेरुदृश्वन् सुसुत्वन् सुसहकृत्वन् प्रियराजकृत्वन्
सुपातरित्वन् आदयः ।

‘ प्रियविजावन् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे ‘राजन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

स्त्रीलिङ्गे ‘सीमन्’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

नपुंसकलिङ्गे ‘सामन्’ शब्दवत् ।

एवम्—प्रियविखावन् प्रियाग्रेगावन् आदयः ।

‘अतिपर्वन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे ‘आत्मन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

अतिपर्वणी अतिपर्वण्यौ अतिपर्वण्यः प्र०
इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

नपुंसकलिङ्गे ‘पर्वन्’ शब्दवत् ।

‘दण्डिन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

दण्डी दण्डिनौ दण्डिनः प्र०
इत्यादि ‘शशिन्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

दण्डिनी दण्डिन्यौ दण्डिन्यः प्र०
इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

दण्डि दण्डिनी दण्डिनी प्र० द्वि०
हे दण्डिन्—हे दण्डि हे दण्डिनी हे दण्डिनी सं०
दण्डिना दण्डिभ्याम् दण्डिभिः तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘शशिन्’ शब्दवत् ।

एवम्—ग्राहिन् स्थायिन् भाविन् ध्वाङ्भाराविन् उष्द्रक्रोशिन्
मिन् आगामिन् सर्वदर्शिन् मियशशिन् सुवाजिन् मियमन्त्रिन् शृङ्गिन्
मिन् सग्निन् मुख्याः ।

‘सुपथिन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे सर्वरूपाणि पथिन्’शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

सुपथी सुपथ्यौ सुपथ्यः प्र०

सुपथीम् सुपथ्यौ सुपथीः द्वि०

इत्यादि ‘नदी’शब्दवत् ।

नपुंसके—

सुपथि सुपथी सुपन्थानि प्र०

हे सुपथि-हे सुपथिन् हे सुपथी हे सुपन्थानि सं०

सुपथा सुपथिभ्याम् सुपथिभिः तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘पथिन्’ शब्दवत् ।

एवम्—मियपथिन् अतिपथिन् मियमथिन् सुमथिन् आदयः ।

‘बहुक्रभुक्षिन्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पुंलिङ्गे ‘क्रभुक्षिन्’शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

बहुक्रभुक्षी बहुक्रभुक्ष्यौ बहुक्रभुक्ष्यः प्र०

बहुक्रभुक्षीम् बहुक्रभुक्ष्यौ बहुक्रभुक्षीः द्वि०

इत्यादि ‘नदी’शब्दवत् ।

नपुंसके—

बहुक्रभुक्षि बहुक्रभुक्षी बहुक्रभुक्षाणि प्र० द्वि०

हे बहुक्रभुक्षि) ; ; सं०

हे

बहुऋभुदाः बहुऋभुक्षिभ्याम् बहुऋभुक्षिभिः तृ०

इत्यादि तृतीयादौ 'ऋभुक्षिन्'शब्दवत् ।

एवम्-अवृभुक्षिन् प्रियऋभुक्षिन् आदयः ।

पान्तः स्त्रीलिङ्गो-

'अप्' शब्दः । (नित्यं बहुवचनान्तः)

आपः, प्रथमाबहुवचनम् । अपः, द्वि० व० ।
अद्भिः, तृ० व० । अद्भ्यः, च० व० । अद्भ्यः, पं०
व० । अपाम्, ष० व० । अप्सु, स० व० । हे आपः
सम्बोधनबहुवचनम् ।

पान्तो विशेषणरूपो-

'मन्त्रजप्' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

मन्त्रजप्-ञ्	मन्त्रजपौ	मन्त्रजपः	प्र० सं०
मन्त्रजपम्	मन्त्रजपौ	मन्त्रजपः	द्वि०
मन्त्रजपा	मन्त्रजव्भ्याम्	मन्त्रजव्भिः	तृ०
मन्त्रजपि	मन्त्रजपोः	मन्त्रजप्सु	स०

एवम्-मण्डपलिप्, अक्षरलुप् गुप् आदयः पान्ताः ।

'स्वप्' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

स्वाप्-ञ्	स्वापौ	स्वापः	प्र०
स्वापम्	स्वापौ	स्वपः	द्वि०
स्वपा	स्वद्भ्याम्	स्वद्भिः	तृ०

स्वप्ने	स्वप्नभ्याम्	स्वप्नभ्यः	च०
स्वपः	स्वप्नभ्याम्	स्वप्नभ्यः	पं०
स्वपः	स्वपोः	स्वपाम्	प०
स्वपि	स्वपोः	स्वप्सु	सं०
हे स्वप्	हे स्वापो	हे स्वापः	सं०

नपुंसके-

स्वप्-व् स्वपी स्वाम्पि-स्वम्पि प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-अत्यप् शुच्यप् बहूप आदयः ।

फान्तो विशेषणरूपो-

‘अरितुफ्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अरितुप्-व्	अरितुफौ	अरितुफः	प्र० सं०
अरितुफम्	अरितुफौ	अरितुफः	द्वि०
अरितुफा	अरितुवभ्याम्	अरितुवभिः	तृ०
अरितुफि	अरितुफोः	अरितुप्सु	सं०

नपुंसके-

अरितुप्-व् अरितुफी अरितुम्फि प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-माल्यगुफ् आदयः ।

वान्तो विशेषणरूपः-

‘सुकव्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुकप्-व्	सुकघौ	सुकथः	प्र० सं०
सुकवम्	सुकघौ	सुकथः	दि०
सुकथा	सुकब्भ्याम्	सुकविभः	तृ०
सुकवि	सुकघोः	सुकप्सु	स०

नपुंसके-

सुकप्-व्	सुकवी	सुकम्वि	प्र० दि० सं०
----------	-------	---------	--------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-अतिवलीव् आदयः ।

‘पुत्रचुम्बु’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

पुत्रचुम्	पुत्रचुम्बौ	पुत्रचुम्बः	प्र० सं०
पुत्रचुम्बम्	पुत्रचुम्बौ	पुत्रचुम्बः	दि०
पुत्रचुम्बा	पुत्रचुम्भ्याम्	पुत्रचुम्भिः	तृ०
पुत्रचुम्बि	पुत्रचुम्बोः	पुत्रचुम्बु	स०

नपुंसके-

पुत्रचुम्	पुत्रचुम्बी	पुत्रचुम्बि	प्र० दि० सं०
-----------	-------------	-------------	--------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एवम्-प्रियाचुम्बु अतिलम्बु सुकुम्बु आदयः ।

भान्तः स्त्रीलिङ्गः-

‘ककुम्बु’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

ककुप्-व्	ककुम्बौ	ककुम्बः	प्र० सं०
ककुम्बम्	ककुम्बौ	ककुम्बः	दि०

ककुभा	ककुब्भ्याम्	ककुब्भिः	तृ०
ककुभि	ककुजोः	ककुप्सु	स०

एवम्-भनुष्टुभ् आदयः ।

भान्तो विशेषणरूपः

‘सुककुभ्’ शब्दः ।

पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च ‘ककुभ्’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

सुककुप्-ब्	सुककुजी	सुककुम्भि प्र० द्वि० सं०
------------	---------	--------------------------

तृतीयादौ ‘ककुभ्’ शब्दवत् ।

एवम्-कृतानुष्टुभ् आदयः ।

‘विदभ्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

विधप्-ब्	विदभौ	विदभः	प्र० सं०
विदभम्	विदभौ	विदभः	द्वि०
विदभा	विधब्भ्याम्	विधब्भिः	तृ०
विदभि	विदभोः	विधप्सु	स०

नपुंसके-

विधप्-ब्	विदभी	विदम्भि प्र० द्वि० सं०
----------	-------	------------------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-गर्दभ् आदयः ।

मान्तो विशेषणरूपः-

‘प्राप्तशम्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

प्राप्तशम्	प्राप्तशमौ	प्राप्तशमः	प्र० सं०
प्राप्तशमम्	प्राप्तशमौ	प्राप्तशमः	द्वि०
प्राप्तशमा	प्राप्तशम्भ्याम्	प्राप्तशम्भिः	तृ०
प्राप्तशमि	प्राप्तशमोः	प्राप्तशम्सु	स०

नपुंसके—

प्राप्तशम्	प्राप्तशमी	प्राप्तशमि	प्र० द्वि० सं०
तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।			

‘प्रशाम्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

प्रशान्	प्रशामौ	प्रशामः	प्र० सं०
प्रशामम्	प्रशामौ	प्रशामः	द्वि०
प्रशामा	प्रशान्भ्याम्	प्रशान्भिः	तृ०
प्रशामे	प्रशान्भ्याम्	प्रशान्भ्यः	च०
प्रशामः	प्रशान्भ्याम्	प्रशान्भ्यः	पुं०
प्रशामः	प्रशामोः	प्रशामाम्	ष०
प्रशामि	प्रशामोः	प्रशाम्सु	स०

नपुंसके—

प्रशान्	प्रशामी	प्रशामि	प्र० द्वि० सं०
---------	---------	---------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एवम्—प्रताम् अतिदाम् परिवलाम् आदयः ।

यान्त-रान्ताः स्त्री-नपुंसकलिङ्ग-विशेषणरूपाः १०९

यान्तो विशेषणरूपो-

‘जय्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

जय्	जयौ	जयः	प्र० सं०
जयम्	जयौ	जयः	द्वि०
जया	जयन्त्याम्	जयभिः	तृ०
जयि	जयोः	जयसु	सं०

नपुंसके-

जय् जयी जयि प्र० द्वि० सं०

‘हृतीयोदौ’ पुंलिङ्गवत् । एवम्-नय् संय् अव्यय आदयः ।

रान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘गिर’ शब्दः ।

गीः	गिरो	गिरः	प्र० सं०
गिरम्	गिरो	गिरः	द्वि०
गिरो	गीर्भ्याम्	गीभिः	तृ०
गिरि	गिरोः	गीर्षु	सं०

एवम्-धुर् पुर् जूर् आदयः ।

१ जयम् आचष्टे इति (गिञ्) जययति, जययतीति (षिञ्)

जय्, गीर्षी इति नय् क्षय् अव्यय विशेषेणोः पृथु-विग्रह इत्येव ।

२ जूर् शब्दो विभक्त्या प्रथमयाः द्विष्ये ऊ होवायी इत्येव विभक्त्या शब्दोः इत्येव ।

'द्वार' शब्दः ।

द्वाः	द्वारो	द्वारः	प्र० सं०
द्वारम्	द्वारो	द्वारः	द्वि०
द्वारा	द्वाभ्याम्	द्वाभिः	तृ०
द्वारि	द्वारोः	द्वार्यु	स०

पवम्-वार् मादयः ।

रान्तो नपुंसकलिङ्गो-

'वार' शब्दः ।

वाः	वारी	वारि	प्र० द्वि० सं०
वारा	वाभ्याम्	वाभिः	तृ०
वारे	वाभ्याम्	वार्यः	ष०

इत्यादि तृतीयादौ 'वार' शब्दवत् ।

रान्तो विशेषणरूपः-

'सुगिर' शब्दः (पुंसिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुगीः	सुगिरो	सुगिरः	प्र० सं०
-------	--------	--------	----------

इत्यादि 'गिर्' शब्दवत् ।

नपुंसके-

सुगीः	सुगिरी	सुगिरि	प्र० द्वि० सं०
-------	--------	--------	----------------

तृतीयादौ 'गिर्' शब्दवत् । पवम्-मात्तपुर बहुपुर आदयः ।

लान्तो विशेषणरूपो-

‘विमल्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

विमल्	विमली	विमलः	प्र० सं०
विमलम्	विमली	विमलः	द्वि०
विमला	विमल्याम्	विमलिः	तृ०
विमलि	विमलोः	विमल्युः	सं०

नपुंसके-

विमल्	विमली	विमलि	प्र० द्वि० सं०
-------	-------	-------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एकम्-धवलं उज्ज्वलं पठितहलं कमलं आदयः ।

वान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘दिव्’ शब्दः ।

द्यौः	दिवी	दिवः	प्र० सं०
दिवम्	दिवी	दिवः	द्वि०
दिवा	द्युच्याम्	द्युभिः	तृ०
दिवे	द्युच्याम्	द्युभ्यः	च०
दिवः	द्युभ्याम्	द्युच्यः	पं०
दिवः	दिवोः	दिवाम्	प०
दिवि	दिवोः	द्युषु	सं०

१ विमलम् आचष्टे (णिच्) विमलयति, विमलयतीति (क्विप्)

विमल्, अे प्रभावे विमले हरेवो. अेपी शीते धवलं कमलं विशेषेण उज्ज्व-
भा ५७) समन्तं

वान्तो विशेषणरूपः—

‘सुदिव्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुधौः	सुदिवी	सुदिवः	प्र० सं०
सुदिवम्	सुदिवी	सुदिवः	द्वि०
सुदिवा	सुद्युज्याम्	सुद्युभिः	तृ०

इत्यादि ‘दिव्’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

सुद्यु	सुदिवी	सुदिवि	प्र० द्वि० सं०
--------	--------	--------	----------------

वृत्तीयादौ ‘दिव्’ शब्दवत् ।

एवम्—विमलदिव् अतिदिव् मियदिव् आदयः ।

शान्तः पुंलिङ्गो—

‘विश्’ शब्दः ।

विद्—इ	विशौ	विशः	प्र० सं०
विशम्	विशौ	विशः	द्वि०
विशा	विद्भ्याम्	विद्भिः	तृ०
विशे	विद्भ्याम्	विद्भ्यः	च०
विशः	विद्भ्याम्	विद्भ्यः	पं०
विशः	विशोः	विशाम्	ष०
विशि	विशोः	विदसु	स०

शान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘ दिश् ’ शब्दः ।

दिक्-ग्	दिशौ	दिशः	प्र० सं०
दिशम्	दिशौ	दिशः	द्वि०
दिशा	दिग्भ्याम्	दिग्भिः	तृ०
दिशे	दिग्भ्याम्	दिग्भ्यः	च०
दिशः	दिग्भ्याम्	दिग्भ्यः	पं०
दिशः	दिशोः	दिशाम्	प०
दिशि	दिशोः	दिक्षु	स०

एवम्-दृश् ।

शान्तो विशेषणरूपः-

‘ प्राश् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

प्राट्-ङ्	प्राशौ	प्राशः	प्र० सं०
प्राशम्	प्राशौ	प्राशः	द्वि०

इत्यादि ‘ विश् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

प्राट्-ङ्	प्राशी	प्रांशि	प्र० द्वि० सं०
-----------	--------	---------	----------------

वृत्तीयादौ ‘ विश् ’ शब्दवत् ।

‘ घृतस्पृश् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

घृतस्पृक-ग्	घृतस्पृशौ	घृतस्पृशः	प्र० सं०
-------------	-----------	-----------	----------

‘ शब्दवत् ।

नपुंसके-

घृतस्पृक्-ग् घृतस्पृशी घृतस्पृशि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ ' दिश् ' शब्दवत् ।

एवम्-मन्त्रस्पृश् दलस्पृश् दृष्टदिश् सुदृश् कीदृश् यादृश् तादृश्
ईदृश् भवादृश् युष्मादृश् अस्मादृश् सदृश् आदयः ।

' जीवनश् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

जीवनक्-ग्, जीवनद्-ङ् जीवनशौ जीवनशः प्र० सं०
जीवनशम् जीवनशौ जीवनशः द्वि०

जीवनशा	{	जीवनग्भ्याम्	{	जीवनग्भिः	} तृ०
		जीवनङ्भ्याम्		जीवनङ्भिः	
जीवनशे	{	जीवनग्भ्याम्	{	जीवनग्भ्यः	} च०
		जीवनङ्भ्याम्		जीवनङ्भ्यः	
जीवनशि		जीवनशोः		जीवनक्षु-दसु	
					स०

इत्यादि । एवम्-भाणनश् आदयः

पान्तः पुंलिङ्गो-

' द्विप् ' शब्दः ।

द्विद्-ङ्	द्विपौ	द्विपः	प्र० सं०
द्विपम्	द्विपौ	द्विपः	द्वि०
द्विपा	द्विङ्भ्याम्	द्विङ्भिः	तृ०
द्विपि	द्विपोः	द्विट्	

पान्तः स्त्रीलिङ्गः-

‘ त्विप् ’ शब्दः ।

त्विद्-ङ् त्विपौ त्विपः प्र० सं०

इत्यादि ‘ द्विप् ’ शब्दवत् ।

एवम्-प्राष्टप् रूपं विप्रप् वृप् मुप् आदयः ॥

पान्ता विशेषणरूपो-

‘ रत्नमुप् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

रत्नमुद्-ङ् रत्नमुपौ रत्नमुपः प्र० सं०

इत्यादि ‘ द्विप् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

रत्नमुद्-ङ् रत्नमुपी रत्नमुंपि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एवम्-कूरद्विप् सुत्विप् अतिरुप् आदयः ।

‘ दधृप् ’ शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

दधृक्-ग् दधृपौ दधृपः प्र० सं०

दधृपम् दधृपौ दधृपः द्वि०

दधृपा दधृग्न्याम् दधृग्भिः तृ०

दधृपि दधृपोः दधृक्षु स०

नपुंसके-

दधृक्-ग् दधृपी दधृपि प्र० द्वि० सं०

‘सजुप’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सजूः	सजुपौ	सजुपः	प्र० सं०
सजुपम्	सजुपो	सजुपः	द्वि०
सजुपा	सजूर्भ्याम्	सजूर्भिः	तृ०
सजुपि	सजुपोः	सजूःपु-सजूप्यु	स०

नपुंसके-

सजूः	सजुपी	सजूपि	प्र० द्वि० सं०
------	-------	-------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘काष्ठतक्ष्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

काष्ठतद्-इ	काष्ठतक्षौ	काष्ठतक्षः	प्र० सं०
काष्ठतक्षम्	काष्ठतक्षौ	काष्ठतक्षः	द्वि०
काष्ठतक्षा	काष्ठतद्भ्याम्	काष्ठतक्ष्भिः	तृ०
काष्ठतक्षि	काष्ठतक्षोः	काष्ठतदसु	स०

नपुंसके-

काष्ठतद्-इ	काष्ठतक्षी	काष्ठतद्वक्षि	प्र० द्वि० सं०
------------	------------	---------------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-गोरस् दन्तत्वक्ष् रिपुस्त्वक्ष् श्व-
प्रविषिष् मयुलिलिष् आदयः ।

‘धान्यापिपक्ष्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

धान्यापिपक्ष्-ग्	धान्यापिपक्षौ	धान्यापिपक्षः	प्र० सं०
------------------	---------------	---------------	----------

धान्यापिपक्षम् धान्यपिपक्षौ धान्यपिपक्षः द्वि०
धान्यापिपक्षा धान्यपिपग्भ्याम् धान्यपिपग्भिः तृ०

नपुंसके—

धान्यापिपक्—ग् धान्यपिपक्षी धान्यपिपङ्क्षि प्र०द्वि० सं०
तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्—विवक्ष् दिधक्ष् आदयः ।

सान्तः पुंलिङ्गः—

‘चन्द्रमस्’ शब्दः ।

चन्द्रमाः	चन्द्रमसौ	चन्द्रमसः	प्र०
चन्द्रमसम्	चन्द्रमसौ	चन्द्रमसः	द्वि०
चन्द्रमसा	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभिः	तृ०
चन्द्रमसे	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोन्यः	च०
चन्द्रमसः	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभ्यः	पं०
चन्द्रमसः	चन्द्रमसोः	चन्द्रमसाम्	प०
चन्द्रमसि	चन्द्रमसोः	चन्द्रमःसु—स्तु	स०
हे चन्द्रमः	हे चन्द्रमसौ	हे चन्द्रमसः	सं०

एवम्—वेपस् उच्चैःश्रवस् जातवेदस् हिरण्यरेतस् पुरोधस्
अङ्गिरस् मुख्याः ।

‘पुंस्’ शब्दः ।

पुमान्	पुमांसौ	पुमांसः	प्र०
पुमांसम्	पुमांसौ	पुमांसः	द्वि०

पुंसा	पुंभ्याम्	पुंभिः	तृ०
पुंसि	पुंसांः	पुंसु	सं०
हे पुमन्	हे पुमांसौ	हे पुमांसः	सं०

‘ दोस् ’ शब्दः ।

दोः	दोषो	दोषः	प्र० सं०
दोषम्	दोषौ	दोष्णः-दोषः	द्वि०
दोष्णा,	{ दोषभ्याम्, } { दोर्ज्याम् }	{ दोषभिः, } { दोर्जिः }	} तृ०
दोषा			
दोष्णे,	{ दोषभ्याम्, } { दोर्भ्याम् }	{ दोषभ्यः, } { दोर्भ्यः }	} च०
दोषे			
दोष्णि-दोषणि,	{ दोष्णोः } { दोषोः }	{ दोषसु, } { दोःपु-दोष्पु }	} सं०
दोषि			

‘ उशनस् ’ शब्दः ।

उशना	उशनसौ	उशनसः	प्र०
हे उशनन्, हे उशन,	{ हे उशनसौ हे उशनसः }	सं०	
हे उशनः			

द्वितीयादौ ‘ चन्द्रमस् ’ शब्दवत् ।

‘ पुरुदंशस् ’ शब्दः ।

पुरुदंशा	पुरुदंशसौ	पुरुदंशसः	प्र०
पुरुदंशसम्	पुरुदंशसौ	पुरुदंशसः	द्वि०

इत्यादि द्वितीयादौ ‘ चन्द्रमस् ’ शब्दवत् । एवम्-अनेहस् ।

सान्तः स्त्रीलिङ्गो-

‘अप्सरस्’ शब्दः ।

अप्सराः   अप्सरसौ   अप्सरसः प्र०

इत्यादि सर्वरूपाणि ‘चन्द्रमस्’ शब्दवत् ।

‘भास्’ शब्दः ।

भाः   भासौ   भासः   प्र० सं०

भासम्   भासौ   भासः   द्वि०

भासा   भाभ्याम्   भाभिः   तृ०

भासि   भासोः   भाःसु-भास्तु   स०

‘आशिस्’ शब्दः ।

आशीः   आशिषौ   आशिषः   प्र० सं०

आशिषम्   आशिषौ   आशिषः   द्वि०

आशिषा   आशीर्न्याम्   आशीर्भिः   तृ०

आशिषि   आशिषोः   आशीःपु-आशीष्पु   स०

सान्तो नपुंसकलिङ्गः-

‘पयस्’ शब्दः ।

पयः   पयसी   पयांसि   प्र० द्वि० सं०

पयसा   पयोभ्याम्   पयोन्निः   तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘चन्द्रमस्’ शब्दवत् । एवम्-तेजस् महस् तपस् वासस् श्रोतस् ओजस् शिरस् अयस् रक्षस् सरस् एनस् तपस् रेतस् । छन्दस् श्रेयस् रजस् म्रुत्याः ।

‘ सर्पिस् ’ शब्दः ।

सर्पिः	सर्पिणी	सर्पाणि प्र० द्वि० सं०
सर्पिणा	सर्पिभ्याम्	सर्पिभिः तृ०
सर्पिणि	सर्पिणोः	सर्पिःपु-सर्पिण्यु स०

इत्यादि । एवम्-वर्हिस् शोचिस् रोचिस् अर्चिस् हविस् ज्यो-
तिस् छर्दिस् मुख्याः ।

‘ धनुस् ’ शब्दः ।

धनुः	धनुषी	धनूषि प्र० द्वि सं०
धनुषा	धनुभ्याम्	धनुभिः तृ०
धनुषे	धनुभ्याम्	धनुर्भ्यः च०

इत्यादि । एवम्-वपुस् आयुस् चक्षुस् जनुस् यजुस् आदयः ।

‘ दोस् ’ शब्दः ।

दोः	दोषी	दोषि प्र० सं०
दोः	दोषी	दोषाणि-दोषि द्वि०

वृत्तीयादौ पुंलिङ्ग ‘ दोस् ’ शब्दवत् ।

सान्तो विशेषणरूपः

‘ सुमनस् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुमनाः	सुमनसौ	सुमनसः प्र०
--------	--------	-------------

इत्यादि ‘ चन्द्रमस् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

सुमनः सुमनसी सुमनांसि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ 'चन्द्रमस्' शब्दवत् । एवम्-प्रियचन्द्रमस् प्रियाप्सरस्
दुर्मनस् सुतेजस् अतिपुरोधस् आदयः ।

' प्रियपुंस् ' शब्दः । ((पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

प्रियपुमान् प्रियपुमांसौ प्रियपुमांसः प्र०

इत्यादि ' पुंस् ' शब्दवत् ।

नपुंसके-

प्रियपुम् प्रियपुंसी प्रियपुमासि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ ' पुंस् ' शब्दवत् ।

' उदर्चिस् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

उदर्चिः उदर्चिषौ उदर्चिषः प्र० सं०

उदर्चिषम् उदर्चिषौ उदर्चिषः द्वि०

तृतीयादौ ' सर्पिस् ' शब्दवत् ।

नपुंसके-

सर्वरूपाणि ' सर्पिस् ' शब्दवत् ।

एवम्-बहुशोचिस् सुरोचिस् प्रियहविस् आदयः ।

१ लुओ। पृ४ ११७ भुं. २ लुओ। पृ४ १२० भुं.

‘प्रियनुधस्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

प्रियधनुः प्रियधनुषौ प्रियधनुषः प्र० सं०

प्रियधनुषम् प्रियधनुषौ प्रियधनुषः द्वि०

तृतीयादौ ‘धनुस्’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

सर्वरूपाणि ‘धनुस्’ शब्दवत् । एवम्-दीर्घायुस् दृढवपुस् आदयः।

‘श्रेयस्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

श्रेयान्	श्रेयांसौ	श्रेयांसः	प्र०
हे श्रेयन्	हे श्रेयांसौ	हे श्रेयांसः	सं०
श्रेयांसम्	श्रेयांसौ	श्रेयसः	द्वि०
श्रेयसा	श्रेयोऽयाम्	श्रेयोभिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘चन्द्रमस्’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

श्रेयसी श्रेयस्यौ श्रेयस्यः प्र०

इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

श्रेयः श्रेयसी श्रेयांसि प्र० द्वि० सं०

इत्यादि सर्वरूपाणि ‘पयस्’ शब्दवत् ।

एवम्-गरीयस् लधीयस् साधीयस् ज्यायस् कनीयस् यवीयस्
क्षोदीयस् स्थेयस् स्फेयस् वरीयस् त्रपीयस् द्राधीयस् ह्रसीयस् भूयस्
मुख्याः ।

‘ सुवस् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुवः	सुवसौ	सुवसः	प्र० सं०
सुवसम्	सुवसौ	सुवसः	द्वि०

इत्यादि द्वितीयादौ ‘ चन्द्रमस् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

सुवः	सुवसी	सुवंसि	प्र० द्वि० सं०
सुवसा	सुवोभ्याम्	सुवोभिः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ‘ चन्द्रमस् ’ शब्दवत् । एवम्-पिण्डग्रस्
पिण्डग्लस् चर्मवस् आदयः^१ ।

‘ उखासस् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

उखासत्-इ	उखाससौ	उखाससः	प्र० सं०
उखाससम्	उखाससौ	उखाससः	द्वि०
उखाससा	उखासद्भ्याम्	उखासद्भिः	तृ०
उखाससि	उखाससोः	उखसत्सु	स०

नपुंसके-

उखासत्-इ	उखाससी	उखसंसि	प्र० द्वि० सं०
----------	--------	--------	----------------

१ अस् ङेने अति होय जेवा धातुधी ङनेसा असन्त नामना

३५ सुपस् शब्द जेवा समञ्ज्या.

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवत्-पर्णध्वस् आदयः ।

‘ सुपिस् ’ शब्दः (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सुपीः	सुपिसौ	सुपिसः	प्र० सं०
सुपिसम्	सुपिसौ	सुपिसः	द्वि०
सुपिसा	सुपीभ्याम्	सुपीभिः	तृ०

नपुंसके-

सुपीः	सुपिसी	सुपिसि०	प्र० द्वि० सं०
-------	--------	---------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ सुतुस् ’ शब्दः

सुतूः	सुतुसौ	सुतुसः	प्र० सं०
सुतुसम्	सुतुसौ	सुतुसः	द्वि०
सुतुसा	सुतूभ्याम्	सुतूभिः	तृ०

नपुंसके-

सुतूः	सुतुसी	सुतुंसि	प्र० द्वि० सं०
-------	--------	---------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ बह्वाशिस् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सर्वरूपाणि ‘ आशिस् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

बह्वाशीः	बह्वाशिपी	बह्वाशींषि	प्र० द्वि० सं०
----------	-----------	------------	----------------

तृतीयादौ ' आशिस् ' शब्दवत् ।

' बहुहिंस् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

बहुहिन्	बहुहिंसौ	बहुहिंसः	प्र० सं०
बहुहिंसम्	बहुहिंसौ	बहुहिंसः	द्वि०
बहुहिंसा	बहुहिन्श्याम्	बहुहिन्भिः	तृ०
बहुहिंसि	बहुहिंसोः	बहुहिन्सु	स०

नपुंसके—

बहुहिन्	बहुहिंसी	बहुहिंसि	प्र० द्वि० सं०
---------	----------	----------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्—जिघांस् आदयः ।

' कटाचिकीर्ष ' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

कटाचिकीः	कटाचिकीर्षी	कटाचिकीर्षः	प्र० सं०
कटाचिकीर्षम्	कटाचिकीर्षी	कटाचिकीर्षः	द्वि०
कटाचिकीर्षा	कटाचिकीर्ष्याम्	कटाचिकीर्भिः	तृ०

नपुंसके—

कटाचिकीः	कटाचिकीर्षी	कटाचिकीर्षि	प्र० द्वि० सं०
----------	-------------	-------------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एवम्—शत्रुशिशीर्ष मित्रसुस्पर्ष मुख्याः ॥

' विद्वस् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

विद्वान्	विद्वान्सौ	विद्वान्सः	प्र०
----------	------------	------------	------

विद्वांसम्	विद्वांसौ	विदुषः	द्वि०
विदुषा	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भिः	तृ०
विदुषे	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भ्यः	च०
विदुषि	विदुषोः	विद्वत्सु	स०
हे विद्वन्	हे विद्वांसौ	हे विद्वांसः	सं०

स्त्रीलिङ्गे—

विदुषी	विदुष्यौ	विदुष्यः	प्र०
--------	----------	----------	------

इत्यादि सर्वरूपाणि ' नदी ' शब्दवत् ।

नपुंसके—

विद्वत्—इ	विदुषी	विद्वांसि	प्र० द्वि० सं०
-----------	--------	-----------	----------------

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

' तस्थिवस् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

तस्थिवान्	तस्थिवांसौ	तस्थिवांसः	प्र०
तस्थिवांसम्	तस्थिवांसौ	तस्थुषः	द्वि०
तस्थुषा	तस्थिवद्भ्याम्	तस्थिवद्भिः	तृ०

स्त्रीलिङ्गे—

तस्थुषी	तस्थुष्यौ	तस्थुष्यः	प्र०
---------	-----------	-----------	------

इत्यादि ' नदी ' शब्दवत् ।

नपुंसके-

तस्थिवत्-द् तस्थुपी तस्थिवांसि प्र० द्वि० सं०
 एतोयादौ पुंलिङ्गवत् ।

एवम्-जग्मिवस् जग्धिवस् पेचिवस् शेकिवस् सेदिवस् आदयः ।

‘ जगन्वस् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

जगन्वान्	जगन्वांसौ	जगन्वासः	प्र०
जगन्वासम्	जगन्वांसौ	जग्मुपः	द्वि०
जग्मुषा	जगन्वद्भ्याम्	जगन्वद्भिः	तृ०

स्त्रीलिङ्गे-

जग्मुषी जग्मुष्यौ जग्मुष्यः प्र०

नपुंसके-

जगन्वत्-द् जग्मुषी जगन्वांसि प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ दाश्वस् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

दाश्वान्	दाश्वांसौ	दाश्वासः	प्र०
दाश्वासम्	दाश्वांसौ	दाशुपः	द्वि०
दाशुषा	दाश्वद्भ्याम्	दाश्वद्भिः	तृ०

स्त्रीलिङ्गे-

दाशुषी दाशुष्यौ दाशुष्यः प्र०

‘ नदी ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

दाश्वत्-इ दाशुपी दाश्वांसिः प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-साहस् मीद्वस् ।

‘निनीवस्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

निनीवान्	निनीवांसौ	निनीवांसः	प्र०
निनीवांसम्	निनीवांसौ	निन्युपः	द्वि०
निन्युपा	निनीवद्भ्याम्	निनीवाद्भिः	तृ०

स्त्रीलिङ्गे-

निन्युपी	निन्युप्यौ	निन्युष्यः	प्र०
----------	------------	------------	------

इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

निनीवत्-इ निन्युपी निनीवांसि प्र० द्वि० सं०
 तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-जिगिवस् आदयः ।

‘वभूवस्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

वभूवान्	वभूवांसौ	वभूवांसः	प्र०
वभूवांसम्	वभूवांसौ	वञ्चुवुपः	द्वि०
वञ्चुवुपा	वभूवद्भ्याम्	वञ्चुवाद्भिः	तृ०

स्त्रीलिङ्गे-

वञ्चुवुपी	वञ्चुवुप्यौ	वभूवुष्यः	प्र०
-----------	-------------	-----------	------

इत्यादि ‘नदी’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

वभूवत्-इ वभूवुषी वभूवांसि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुलिङ्गवत् ।

‘ शुश्रुवस् ’ शब्दः । (पुलिङ्गे)

शुश्रुवान्	शुश्रुवांसौ	शुश्रुवांसः	प्र०
शुश्रुवांसम्	शुश्रुवांसौ	शुश्रुवुपः	द्वि०
शुश्रुवुषा	शुश्रुवद्भ्याम्	शुश्रुवद्भिः	तृ०

स्त्रीलिङ्गे-

शुश्रुषुषी शुश्रुषुष्यौ शुश्रुषुष्यः प्र०

इत्यादि ‘ नदी ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

शुश्रुवत्-इ शुश्रुवुषी शुश्रुवांसि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुलिङ्गवत् ।

एवम-इत्यादि सुसुवस् सुसुवस् नुनुवस् आदयः ।

हान्तः पुंलिङ्गः—

‘तुरापाह्’ शब्दः ।

तुरापाद्—इ	तुरापाहौ	तुरापाहः	प्र० सं०
तुरापाहम्	तुरापाहौ	तुरापाहः	द्वि०
तुरापाहा	तुरापाद्भ्याम्	तुरापाद्भिः	तृ०
तुरापाहि	तुरापाहोः	तुरापादसु	स०

‘अनडुह्’ शब्दः ।

अनड्वान्	अनड्वाहौ	अनड्वाहः	प्र०
हे अनड्वन्	हे अनड्वाहौ	हे अनड्वाहः	सं०
अनड्वाहम्	अनड्वाहौ	अनडुहः	द्वि०
अनडुहा	अनडुद्भ्याम्	अनडुद्भिः	तृ०
अनडुहि	अनडुहोः	अनडुत्सु	स०

हान्तः स्त्रीलिङ्ग—

‘उपानह्’ शब्दः ।

उपानत्—इ	उपानहौ	उपानहः	प्र० सं०
उपानहम्	उपानहौ	उपानहः	द्वि०

१ सिद्धांत कौमुदी अने धातंत्र विजेरे व्याकरणशास्त्रां स्वराह प्रत्यय पर र्हेतां स र्हे छे, जेभ. ३—तुरासाहौ, तुरासाहः, इत्यादि ।

उपानहा	उपानद्भ्याम्	उपानद्भिः	तृ०
उपानहि	उपानहोः	उपानत्सु	स०

‘उष्णिह्’ शब्दः ।

उष्णिक्-ग्	उष्णिहौ	उष्णिहः	प्र० सं०
उष्णिहम्	उष्णिहौ	उष्णिहः	द्वि०
उष्णिहा	उष्णिग्भ्याम्	उष्णिग्भिः	तृ०
उष्णिहि	उष्णिहोः	उष्णिह्नु	स०

‘अनडुह्’ शब्दः । (स्त्रीलिङ्गे)

अनड्वाही	}	अनड्वाहौ	}	अनड्वाह्यः	}	प्र०
अनडुही		अनडुह्यौ		अनडुह्यः		द्वि०

इत्यादि सर्वविभक्तिषु द्वे द्वे रूपे ‘नदी’ शब्दवत् ।

हान्तो विशेषणरूपः—

‘प्रियतुरापाह्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

सर्वरूपाणि ‘तुरापाह्’ शब्दवत् ।

नपुंसके—

प्रियतुरापाद्-इ	प्रियतुरापाही	प्रियतुरापांहि	प्र०
			द्वि० सं०

तृतीयादौ ‘तुरापाह्’ शब्दवत् ।

‘स्वनडुह्’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

अनडुह्

नपुंसके-

स्वनडुत्-द् स्वनडुही स्वनड्वांहि प्र० द्वि० सं०
तृतीयादौ 'अनड्' शब्दवत् ।

'अनुपानह्' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

'उपानह्' शब्दवत् ।

नपुंसके-

अनुपानत्-द् अनुपानही अनुपानंहि प्र० द्वि० सं०
तृतीयादौ 'उपानह्' शब्दवत् ।

'मधुलिह्' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

मधुलिद्-र् मधुलिहौ मधुलिहः प्र० सं०

मधुलिहम् मधुलिहौ मधुलिहः द्वि०

मधुलिहा मधुलिद्भ्याम् मधुलिद्भिः तृ०

मधुलिहे मधुलिर्भ्याम् मधुलिद्भ्यः च०

इत्यादि ।

नपुंसके-

मधुलिद्-र् मधुलिही मधुलिंहि प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-अतिरह् भारवाह्^१ पृष्ठवाह्

१ इदंसांशेभ्यो भनमां द्वितीयाणां अङ्गवचनधी भांतीने स्वरादि
विभक्ति पर ररेषां घाह ना वा ने औ थाय छ, ल्म ३-भारौहः,
पृष्ठौहः, विभ्यौहः, इव्यौहः, श्वेतौहः-द्वितीयाङ्गवचन । भारौहा,
पृष्ठौहा-तृतीयाङ्गवचन. धत्यादि.

विश्ववाद् हव्यवाद् श्वेतवाद् आदयः ।

‘ मुह् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

मुक्-ग्, मुद्-इ	मुहौ	मुहः	प्र० सं०
मुहम्	मुहौ	मुहः	द्वि०
मुहा	मुग्भ्याम् मुद्भ्याम्	मुग्भिः मुद्भिः	तृ०
मुहि	मुहोः	मुक्षु-मुद्सु	स०

नपुंसके-

मुक्-ग्, मुद्-इ	मुही	मुंहि	प्र० द्वि० सं०
-----------------	------	-------	----------------

वृत्तीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-उत्सुह् चेलस्निह् आदयः ।

‘ मित्रद्रुह् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

मित्रद्रुक्-ग्, मित्रद्रुद्-इ	मित्रद्रुहौ	मित्रद्रुहः	प्र० सं०
मित्रद्रुहम्	मित्रद्रुहौ	मित्रद्रुहः	द्वि०
मित्रद्रुहा	मित्रद्रुग्भ्याम्, मित्रद्रुद्भ्याम्	मित्रद्रुग्भिः मित्रद्रुद्भिः	तृ०
मित्रद्रुहि	मित्रद्रुहोः	मित्रद्रुक्षु-मित्रद्रुद्सु	स०

नपुंसके-

मित्रद्रुक्-ग्, मित्रद्रुद्-इ	मित्रद्रुही	मित्रद्रुंहि	प्र० द्वि० सं०
----------------------------------	-------------	--------------	----------------

वृत्तीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-पितृद्द् मावृद्द् भ्रावृद्द् आदयः ।

‘ गोदुह् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

गोधुक्-ग्	गोदुहौ	गोदुहः	प्र० सं०
गोदुहम्	गोदुहौ	गोदुहः	द्वि०
गोदुहा	गोधुग्भ्याम्	गोधुग्भिः	तृ०
गोदुहि	गोदुहोः	गोधुक्षु	स०

नपुंसके-

गोधुक्-ग्	गोदुही	गोदुंहि	प्र० द्वि० सं०
-----------	--------	---------	----------------

वृत्तीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-काष्ठदद् आदयः ।

‘ वस्त्रगुह् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

वस्त्रगुट्-ड्	वस्त्रगुहौ	वस्त्रगुहः	प्र० सं०
वस्त्रगुहम्	वस्त्रगुहौ	वस्त्रगुहः	द्वि०
वस्त्रगुहा	वस्त्रगुग्भ्याम्	वस्त्रगुग्भिः	तृ०
वस्त्रगुहि	वस्त्रगुहोः	वस्त्रगुदसु	स०

नपुंसके-

वस्त्रगुट्-ड्	वस्त्रगुही	वस्त्रगुंहि	प्र० द्वि० सं०
---------------	------------	-------------	----------------

वृत्तीयादौ पुंलिङ्गवत् । एवम्-पर्णगुद् आदयः ।

अथ सर्वादिगणः ।

अकारान्तो विशेषणरूपः—

‘ सर्व ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

सर्वः	सर्वी	सर्वे	प्र०
सर्वम्	सर्वीं	सर्वान्	द्वि०
सर्वेण	सर्वाज्याम्	सर्वैः	तृ०
सर्वस्मै	सर्वाज्याम्	सर्वेभ्यः	च०
सर्वस्मात्	सर्वाभ्याम्	सर्वेज्यः	पं०
सर्वस्य	सर्वयोः	सर्वेषाम्	ष०
सर्वस्मिन्	सर्वयोः	सर्वेषु	स०
हे सर्व	हे सर्वी	हे सर्वे	सं०

स्त्रीलिङ्गे—

सर्वा	सर्वे	सर्वाः	प्र०
सर्वाम्	सर्वे	सर्वाः	द्वि०

१. सर्वादि गणेषुमां पतावेला शब्दो क्वाधनी संज्ञा तरिकि वपराय ते
तेमां सर्वादि कार्यं यतुं नथी, नेभके 'सर्व' अेषु क्वाधनुं नाम देव ते
तेतुं यतुथीनुं अेकवयन सर्वस्मै थाय नही, सर्वाय थाय पन्तु अ-
पदप्रधान अथवा पूर्वपदप्रधान समास होय तो पणु सर्वादि कार्यं यतुं
नथी. नेभ के—प्रियाः सर्वे यस्य तस्मै प्रियसर्वाय, सदां, अतिप्र-
न्ताय अतिसर्वाय आपी रीते पथा सर्वादि शब्दो अति अस्मान्.

सर्वया	सर्वाभ्याम्	सर्वाभिः	तृ०
सर्वस्यै	सर्वाभ्याम्	सर्वाभ्यः	च०
सर्वस्याः	सर्वाभ्याम्	सर्वाभ्यः	पं०
सर्वस्याः	सर्वयोः	सर्वास्ताम्	प०
सर्वस्याम्	सर्वयोः	सर्वासु	स०
हे सर्वे	हे सर्वे	हे सर्वाः	सं०

नपुंसके-

सर्वम्	सर्वे	सर्वाणि प्र०	द्वि०
हे सर्व	हे सर्वे	हे सर्वाणि	सं०

तृतीयादौ पुंलिङ्ग 'सर्वे' शब्दवत् ।

एवम्-विश्व^१ उभ^२ एकतर त्व सम सिम ।

' उभय ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

उभयः उच्ये प्रथमा

इत्यादि पुंलिङ्ग 'सर्वे' शब्दवत् । द्विवचनं नास्ति ।

१. विश्व शब्देनो अर्थ 'समस्त-सधणु', सर्व 'अत्रे' यतो होय तो तेना इप सर्व शब्दनी जेवा थाय, पणु विश्व शब्देनो अर्थ 'जगत-दुनिया' अत्रे यतो होय तो तेना इप ज्ञान शब्दनी जेवा समज्वा.

२. उभ शब्देने द्विवचन न छे, अेक वचन अने णडुवचन नथी.

३. सम अने सिम अे णने शब्देनो 'सधणु-सर्व' अत्रे अर्थ यतो होय तो तेमने सर्वादि शर्थ थाय छे, अन्यथा नही, जेम उ- 'समाद् देशाद् धावति-सरभा प्रदेशथी हाटे छे' अही सर्वादि शर्थ यथु नथी.

४. उभय शब्देने अेकवचन अने णडुवचनन छे, द्विवचन नथी.

स्त्रीलिङ्गे-

उत्तरी

उभय्यः

प्र०

इत्यादि ' नदी ' शब्दवत् । द्विवचनं नास्ति ।

नपुंसके-

नपुंसकलिङ्ग ' सर्व ' शब्दवत् । द्विवचनं नास्ति ।

' अन्य ' शब्दः । (पुंलिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च)

पुंलिङ्ग-स्त्रीलिङ्ग 'सर्व' शब्दवत् समस्तरूपाणि ।

नपुंसके-

अन्यत्-इ

अन्ये

अन्यानि

प्र० द्वि० सं०

तृतीयादौ ' सर्व ' शब्दवत् । एवम्-अन्यतर इतर कतर यतर ततर कतम यतम ततम एकतम ।

अन्यतम शब्दस्य तु पुंलिङ्गे ' जिन ' शब्दवत्, स्त्रीलिङ्गे ' गङ्गा ' शब्दवत्, नपुंसके च ' ज्ञान ' शब्दवत् रूपाणि भवन्ति ।

' नेम ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

नेमः

नेमौ

नेमे-नेमाः प्र०

हे नेम

हे नेमौ

हे नेमे-हे नेमाः सं०

द्वितीयादौ पुंलिङ्ग 'सर्व' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे नपुंसके च—

स्त्रीलिङ्ग-नपुंसकलिङ्ग 'सर्व' शब्दवत् समस्तरूपाणि ।

'पूर्व' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

पूर्वः	पूर्वो	पूर्वे-पूर्वाः	प्र०
हे पूर्व	हे पूर्वो	हे पूर्वे-हे पूर्वाः	सं०
पूर्वस्मात्-पूर्वात्	पूर्वाञ्चाम्	पूर्वेभ्यः	पं०
पूर्वस्मिन्-पूर्वे	पूर्वयोः	पूर्वेषु	स०

शेषरूपाणि पुंलिङ्ग 'सर्व' शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे—

स्त्रीलिङ्ग--'सर्व' शब्दवत् समस्तरूपाणि ।

नपुंसके—

पञ्चमो-सप्तम्योः पुंलिङ्ग 'पूर्व' शब्दवत् ।

शेषरूपाणि नपुंसकलिङ्ग 'सर्व' शब्दवत् ।

एवम्^१—पर अवर दक्षिण उत्तर अपर अधर

१ दिशा देश अथवा प्राणनी भयांश्च ज्ञातावयी होय तो न पूर्व पर अघर दक्षिण उत्तर अपर अने अधर अने सात शब्दनां ३५ उपर मुञ्ज्, थाय, छे, अन्यथा नहीं, जेभके-दक्षिणाय गायकाय देहि-प्रवीक्षु भव्यते व्याप 'दक्षिणायै द्राक्षणाः स्पृहयन्ति-आह्वयो दक्षिणां स्तुता रामे छे' आ स्थले दक्षिण शब्द दिशा देश अथवा प्राणनी भयां-शभो वपरायो नहीं, तथी तेनुं यतुर्थानुं अकथन सर्व शब्दनी जेभ यथुं नहीं, पशु जिम शब्दनी जेभ तथा गन्ना शब्दनी जेभ यथुं छे.

स्व' अन्तर' ।

‘द्वितीय’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

द्वितीयः	द्वितीयौ	द्वितीयाः	प्र०
द्वितीयस्मै-द्वितीयाय	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयेभ्यः	च०
द्वितीयस्मात्-द्वितीयात्	”	”	पं०
द्वितीयस्मिन्-द्वितीये	द्वितीययोः	द्वितीयेषु	स०

शेषरूपाणि ‘जिन’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

द्वितीया	द्वितीये	द्वितीयाः	प्र०
द्वितीयस्यै-द्वितीयायै	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयाभ्यः	च.

१ स्व शब्द 'पोने अथवा पोतानुं' अथवा अर्थमां सर्वादि गण्युष
 छ. केभी- 'यत् स्वस्म रोचते तत् स्वस्म ददाति-ने पोताने इये छे
 ते पोतीक्षाने आपे छे' पञ्च 'गति अने धन' अर्थमां सर्वादि गण्युषे
 नथी, केभी- 'स्वाय दानुं स्वाय स्पृहयति-गताने आपवा भारे ध-
 ननी स्पृहा शप्ते छे.'

२ अन्तर शब्द-गदारपश्यानी माये संभे होय, अदारनुं के देय
 तेनी माये संभे होय, के दंडाय, अने के परे दंडाय, के बार अन्तर,
 सर्वादि गण्युष छे, केभी- 'अन्तरस्माद् गृहात्-नभरनी अन्तरं नभ्यं
 मंथसादिना पर थरी, अथवा मंथसादिना पर मुना अथ नभरनी अन्तर
 श्रेय पर थरी.' 'अन्तरस्मिन् पटे-बार पदनी मभ्यर्थं अन्तरं अन्तरं
 योथा पदने वि' पञ्च अन्तर शब्द नभरना विरिण्णु तर्हि छे, के
 अथवा छे पर गण्युषेण बार अर्थमां न होय ते सर्वादि गण्युष
 केभी- 'अन्तराय पुरे कृष्यति-मंथसादिनी नभरी छे, के
 छे.'

मध्यमारी

द्वितीयस्याः—द्वितीयायाः   "   "   पं०
 "   "   द्वितीययोः द्वितीयानाम्   प०
 द्वितीयस्याम्—द्वितीयायाम्   "   द्वितीयासु   स०
 शेषरूपाणि ' गङ्गा ' शब्दवत् ।

नपुंसके—

द्वितीयम्   द्वितीये   द्वितीयानि   प्र० द्वि०
 हे द्वितीय   हे द्वितीये   हे द्वितीयानि   सं०

शेषरूपाणि पुल्लिङ्ग 'द्वितीय' शब्दवत् । एवम्—तृतीय ।

' तद् ' शब्दः । (पुल्लिङ्गे)

सः	तौ	ते	प्र०
तम्	तौ	तान्	द्वि०
तेन	ताभ्याम्	तेः	तृ०
तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः	च०
तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः	पं०
तस्य	तयोः	तेषाम्	प०
तस्मिन्	तयोः	तेषु	स०
हे स	हे तौ	हे ते	सं०

स्त्रीलिङ्गे—

सा   ते   ताः   प्र०

ताम्	ते	ताः	द्वि०
तया	ताभ्याम्	ताभिः	तृ०
तस्यै	ताभ्याम्	ताभ्यः	च०
तस्याः	”	”	पं०
”	तयोः	तासाम्	प०
तस्याम्	”	तासु	स०
हे से	हे ते	हे ताः	सं०

नपुंसके-

तत्-द्	ते	तानि	प्र० द्वि० सं०
--------	----	------	----------------

वृत्तीयादौ पुलिङ्गवत् । एवम्-त्यद् ।

‘ यद् ’ शब्दः । (पुलिङ्गे)

यः	यौ	ये	प्र०
हे य	हे यौ	हे ये	सं०

द्वितीयादौ ‘ तद् ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे

या	ये	याः	प्र०
हे ये	हे ये	हे याः	सं०

द्वितीयादौ स्त्रीलिङ्ग ‘ तद् ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

यत्-द्	ये	यानि	प्र० द्वि० सं०
--------	----	------	----------------

वृत्तीयादौ पुलिङ्ग ‘ तद् ’ शब्दवत् ।

‘ एतद् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

एपः	एतौ	एते	प्र०
एतम् }	एतौ }	एतान् }	द्वि०
एनम् }	एनौ }	एनान् }	
एतेन-एनेन	एताभ्याम्	एतैः	तृ०
एतस्मै	एताभ्याम्	एतेभ्यः	च०
एतस्मात्	एताभ्याम्	एतेभ्यः	पं०
एतस्य	एतयोः-एनयोः	एतेषाम्	प०
एतस्मिन्	” ”	एतेषु	स०
हे एप	हे एतौ	हे एते	सं०

स्त्रीलिङ्गे

एपा	एते	एताः	प्र०
एताम् }	एते }	एताः }	द्वि०
एनाम् }	एने }	एनाः }	
एतया-एनया	एताभ्याम्	एताभिः	तृ०
एतस्यै	एताभ्याम्	एताभ्यः	च०
एतस्याः	” ”	” ”	पं०
”	एतयोः-एनयोः	एतासाम्	प०

१ आ इप अ-वादेशमां. वपराय छे. कदेधाने इरीषी कदेवुं तेने अ-
 न्वादेश कदे छे, एतेभि-एतयोः शोभनं शीलम्, अथो एतयोर्मदती
 कीर्तिः ।

एतस्याम्	एतयोः-एनयोः	एतासु	स०
हे एषे	हे एते	हे एताः	सं०

नपुंसके-

एतत्-इ	एते	एतानि	प्र० सं०
एतत्-इ } एनत्-इ }	एते, } एने }	एतानि, } एनानि }	द्वि०

वृत्तीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ इदम् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

अयम्	इमौ	इमे	प्र० सं०
इमम्, } एनम् }	इमौ } एनौ }	इमान्, } एनान् }	द्वि०
अनेन-एनेन	आभ्याम्	एभिः	तृ०
अस्मै	”	एभ्यः	च०
अस्मात्	”	”	पं०
अस्य	अनयोः-एनयोः	एषाम्	प०
अस्मिन्	”	”	स०

स्त्रीलिङ्गे-

इयम्	इमे	इमाः	प्र० सं०
------	-----	------	----------

१ आ ३५ अन्वादेशमां वपराय छे.

२ डोषना मतमां इमै. ३५ पद्यु माय छे.

इमाम्, } एनाम् }	इमे, } एने }	इमाः, } एनाः }	द्वि०
अनया-एनेया	आभ्याम्	आभिः	तृ०
अस्यै	आभ्याम्	आभ्यः	च०
अस्याः	"	"	पं०
अस्याः	अनयोः-एनेयोः	आसाम्	प०
अस्याम्	" "	आसु	स०

नपुंसके-

इदम्	इमे	इमानि	प्र० सं०
इदम्, } एनत्-इ }	इमे, } एने }	इमानि, } एनानि }	द्वि०

तृतीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ किम् ’ शब्दः । (पुंलिङ्गे)

कः	कौ	के	प्र०
----	----	----	------

इत्यादि पुंलिङ्ग ‘ सर्व ’ शब्दवत् ।

स्त्रीलिङ्गे-

का	के	काः	प्र०
----	----	-----	------

इत्यादि स्त्रीलिङ्ग ‘ सर्व ’ शब्दवत् ।

नपुंसके-

किम्	के	कानि	प्र० द्वि० सं०
केन	काभ्याम्	कैः	तृ०

इत्यादि तृतीयादौ ' सर्व ' शब्दक्त् ।

' अदस् ' शब्दः । (पुंलिङ्गे)

असौ	अमू	अमी	प्र० सं०
अमुम्	अमू	अमून्	द्वि०
अमुना	अमूभ्याम्	अमीभिः	तृ०
अमुष्मै	"	अमीभ्यः	च०
अमुष्मात्-इ	"	"	पं०
अमुष्य	अमुयोः	अमीषाम्	प०
अमुष्मिन्	"	अमीषु	स०

स्त्रीलिङ्गे-

असौ	अमू	अमूः	प्र० सं०
अमूम्	"	"	द्वि०
अमुया	अमूच्याम्	अमूभिः	तृ०
अमुष्यै	"	अमूभ्यः	च०
अमुष्याः	"	"	पं०
"	अमुयोः	अमूषाम्	प०
अमुष्याम्	"	अमूषु	स०

नपुंसके-

अदः अमृ अमृनि प्र० द्वि० सं०

वृत्तीयादौ पुंलिङ्गवत् ।

‘ युष्मद् ’ शब्दः । त्रिषु लिङ्गेषु समानः-

त्वम्	युवाम्	यूयम्	प्र०
त्वाम्, त्वा	युवाम्, वाम्	युष्मान्, वः	द्वि०
त्वया	युवाभ्याम्	युष्माभिः	तृ०
तुभ्यम्, ते	युवाभ्याम्, वाम्	युष्यभ्यम्, वः	च०
त्वत्	युवाभ्याम्	युष्मत्	पं०
तव, ते	युवयोः, वाम्	युष्माकम्, वः	प०
त्वयि	युवयोः	युस्मासु	स०

‘ अस्मद् ’ शब्दः । त्रिषु लिङ्गेषु समानः-

अहम्	आवाम्	वयम्	प्र०
माम्, मा	आवाम्, नौ	अस्मान्, नैः	द्वि०
मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः	तृ०
मह्यम्, मे	आवाभ्याम्, नौ	अस्मभ्यम्, नैः	च०
मत्	आवाभ्याम्	अस्मत्	पं०
मम, मे	आवयोः, नौ	अस्माकम्, नः	प०
मयि	आवयोः	अस्मासु	स०

इति सर्वादिगणः

युष्मद् शब्दः त्रिषु लिङ्गेषु ५६ यद्वा ५२ होय त्वारे आ ३५ वपराय छे.
अस्मद् शब्दः त्रिषु लिङ्गेषु ५६ यद्वा ५२ होय त्वारे आ ३५ वपराय छे.

अथ संख्या शब्दाः ।

‘ एक ’ शब्दः ।

एकशब्दस्य त्रिषु लिङ्गेषु रूपाणि ‘ सर्वा ’ शब्दवद् भवन्ति ।

‘ द्वि ’ शब्दो नित्यं द्विवचनान्तः—

पुंलिङ्गे	स्त्रीलिङ्गे	नपुंसके	
द्वौ	द्वे	द्वे	प्र० द्वि० सं०
द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	तृ० च० पं०
द्वयोः	द्वयोः	द्वयोः	प० स०

‘ त्रि ’ शब्दो नित्यं बहुवचनान्तः—

पुंलिङ्गे	स्त्रीलिङ्गे	नपुंसके	
त्रयः	तिस्रः	त्रीणि	प्र० सं०
त्रीन्	तिस्रः	त्रीणि	द्वि०
त्रिभिः	तिसृभिः	त्रिभिः	तृ०
त्रिभ्यः	तिसृभ्यः	त्रिभ्यः	च० पं०
त्रयाणाम्	तिसृणाम्	त्रयाणाम्	प०
त्रिषु	तिसृषु	त्रिषु	स०

२ एक शब्द त्पारे संख्यावाचक होय त्पारे ते अेकवचनमां नं वपराय छे, पशु त्पारे तेना अर्थ ‘ अ-य ’ अथरा ‘ क्वाथ ’ अेवे थते. . होय त्पारे ते द्वि. . . अेकवचनमां पशु वपराय छे.

‘चतुर्’ शब्दो नित्यं बहुवचनान्तः ।

पुंलिङ्गे	स्त्रीलिङ्गे	नपुंसके	
चत्वारः	चतस्रः	चत्वारि	प्र० सं०
चतुरः	चतस्रः	चत्वारि	द्वि०
चतुर्भिः	चतसृभिः	चतुर्भिः	तृ०
चतुर्भ्यः	चतसृभ्यः	चतुर्भ्यः	च० पं०
चतुर्णाम्	चतसृणाम्	चतुर्णाम्	प०
चतुर्षु	चतसृषु	चतुर्षु	स०

त्रिषु लिङ्गेषु समाः, नित्यं बहुवचनान्ताः—

ञ्चन्	पप्	सप्तन्	
ञ्च्य	पद्-इ	सप्त	प्र० द्वि०
ञ्चभिः	पद्भिः	सप्तभिः	तृ०
ञ्चभ्यः	पद्भ्यः	सप्तभ्यः	च० पं०
ञ्चानाम्	पद्णाम्	सप्तानाम्	प०
ञ्चसु	पद्सु	सप्तसु	स०

त्रिषु लिङ्गेषु समो, बहुवचनान्तो, ‘अष्टन्’
 दः । अष्टौ, अष्ट प्र० द्वि० । अष्टभिः, अष्टाभिः तृ० ।
 अष्टभ्यः, अष्टाभ्यः च० पं० । अष्टानाम् प० ।
 अष्टसु, अष्टासु स० ।

‘नवन्’ शब्दो बहुवचनान्तः। नव प्र० द्वि० ।
नवभिः तृ० । नवभ्यः च० पं० । नवानाम् प० ।
नवसु० स० ।

एवम्—इशन् एकादशन् द्वादशन् त्रयोदशन् चतुर्दशन् पञ्चदशन्
षोडशन् सप्तदशन् अष्टादशन् ।

‘विंशति’ शब्दः, स्त्रीलिङ्गः—

अस्य हि सर्वरूपाणि ‘मति’ शब्दवद् भवन्ति^२ । एवम्—पष्टि
सप्तति अशीति नवति एकविंशति एकपष्टि आदयः ।

‘त्रिंशत्’ शब्दः, स्त्रीलिङ्गः

अस्य हि सर्वरूपाणि ‘सरित्’ शब्दवद् भवन्ति ।

एवम्—चत्वारिंशत् पञ्चाशत् एकत्रिंशत् एकचत्वारिंशत् एक-
पञ्चाशत् आदयः

१ विंशति शब्दानी जेडे संध रान्नार नाम गमे ते लिंगमां
होय, पशु विंशति शब्द तो स्त्रीलिंगमां न वपराय छे. वणी विंशति
शब्द ऐकवचनमांन वपराय छे, जेभडे—‘विंशतिब्राह्मणाः—वीश
आहणो.’ पशु न्यारे तेने द्विवचन के णडुवचन आवे छे त्यारे वाक्य-
रचनामां इर पडे छे, जेभडे—ब्राह्मणानां विंशती आहणोनी जे वीशी
ऐटजे यासीथ आहणो. ब्राह्मणानां विंशतयः ऐटजे आहणोनी
पशु वीशीओ. आवी रीने ऐकवचनमां पशु वापरी शक्य छे—ब्राह्म-
णानां विंशतिः आहणोनी ऐक वीशी.

७५२ मुञ्ज्य त्रिंशत् चत्वारिंशत् पञ्चाशत् पष्टि सप्तति
अशीति अने नवति पिगेरे शब्दमां पशु समन्तुं.

‘ शतं ’ शब्दः, नपुंसकलिङ्गः—

अस्य हि सर्वरूपाणि ‘ ज्ञान ’ शब्दवत् । एवम्-सहस्र अयु-
लक्ष प्रयुत ।

‘ कोटि ’ शब्दः, स्त्रीलिङ्गः—

अस्य हि सर्वरूपाणि ‘ मति ’ शब्दवद् भवन्ति ।

॥ इति सहस्रया शब्दाः ॥

संस्कृतशब्दरूपावलिः समाप्ता.

१ शत शब्देनो ‘ अष्ट सो ’ अथो अर्थ होय छे त्तारे ते अष्ट-
वचनर्मा वपराय छे. पञ्च अथो त्रयसो चारसो छत्यादि अर्थर्मां ते द्वि-
चन तथा षड्वचनर्मा वपराय छे, अथी रीते सहस्र विगेरे शब्दर्मां पञ्च
समञ्चुं. शत सहस्र विगेरे शब्देने पोताना विशिष्यनी विलिखि लागे
छे, अथवा विंशति शब्दनी नेम तेमनी पञ्च वाक्परचनर्मां देर थाय छे.

संस्कृत शब्दरूपावलीमां आवेला शब्दोनी अका-
रादि अनुक्रमणिका, तेओनो गुजराती

अर्थ, लिङ्ग तथा पृष्ठाङ्क—

	पृष्ठ		पृष्ठ
अकरणि, स्त्री० आडोद्य, निंदा, शाप, निष्पणता.	१३	अतिक्लोत्, वि० धत्तुं भीक्षु, धत्तुं अशक्त.	१०६
अक्का, स्त्री० माता, मा.	१०	अतिकल्ह, वि० धत्ता कृ धातुवाणुं वाक्य विगेरे.	४५
अक्षष्ट, वि० पासाथी रम- नार, लुगारी.	४०	अतिक्षुब्ध, वि० अत्यंत भूय्यु.	८४
अक्षरलुप, वि० अक्षरो भूंसी नाभनार.	१०४	अतिगम्भ, वि० धत्तुं हसनार.	५३
अक्षि, न० नेत्र, ध्रिय.	१८	अतितद्ग, वि० अतिशय भूज्जनार, वेगवाणुं.	५५
अग्नि, पु० आग, न्हंराग्नि.	१४	अतितन्त्री, वि० धत्ती नसवाणुं, वीष्ठा कर्तां पथु भीडा स्वरवाणुं.	२५
अग्निमत, वि० आगवाणुं.	७६	अतिदाम्, वि० अत्यंत हमन कर्नार, अतिशय क्षमूंमां राभनार.	१०८
अग्निमन्थ, वि० अग्नि भयनार.	८१	अतिदिष्ट, वि० स्वर्ग कर्तां यदियाणुं.	११२
अग्नेगा, वि० अग्नेसर, आगण न्नार.	१३	अतिपथिन्, पु० मुंहर रस्ता.	१०३
अग्नेगायन्, वि० अग्नेसर, आगण न्नार.	१००	अतिपथिन्, वि० रस्ताने ओणंगी न्नार.	१०३
अङ्गिरस्, पु० ध्वजानोपुत्र.	११७	अतिपर्वन्, वि० धत्ता डिसववाणुं.	१०२
अजननि, स्त्री० न न्भतुं. (शाप आपती वभते वपशय छे.)	१६	अतिपुरोधस्, वि० न्यां धत्ता गोर टाय ते, गोर	
अजर, पु० देव.	१२		
अजर, वि० वृद्धावरथा वगरनुं, अविनाशी.	१२		
अणिमन्, पु० सद्धमपाणुं, आड सिद्धि पैडी पहेवी.	८६		
अतिकल्ह, वि० अतिशय हसनार.	५३		

	पृष्ठ		पृष्ठ
अरुना उच्यते.	१२१	अतिशुष्क, वि० धञ्जे शोके	५
अतिमपघन, वि० धञ्जा		अरुना.	५
ध्रुवशवाणुं, धञ्जा ध्रुवशवाणुं.	६७	अतिश्वन्, वि० धञ्जा	६
अतिमङ्ग, वि० अतिशय		इतरवाणुं.	६
गमन अरुना.	५५	अतिसये, वि० अधाने	१३
अतियज्यन्, वि० ल्यां		उद्धधनार.	१३
यस अरुना धञ्जा होष ते.	६६	अत्ता, स्त्री० भा, भोरी	१
अतियुघन, वि० ल्यां धञ्जा		परेन, भोरी भाशा.	१
जुवागे होष ते, जुवान		अत्यर, वि० धञ्जा पाष्णि-	१०
अरुना धञ्जा अणवाणुं.	६३	वाणुं.	१०
अतिरङ्ग, वि० धञ्जं संका-		अत्यलाघु, वि० धञ्जा	४
शील.	५४	सुंशवाणुं.	४
अतिरङ्ग, वि० अनिशय		अत्यवी, वि० ल्यां	२
गमन अरुना.	५४	अटकाववाणी	२
अतिरङ्ग, वि० अति-		धञ्जी होष ते.	२
शय गमन अरुना.	५६	अत्यस्त्रिय, वि० धञ्जा दंडा-	१
अतिरङ्ग, वि० धञ्जं त्यागी.	१३२	वाणुं, अतिशय दंड्य.	१
अतिरङ्ग, वि० अत्यंत		अत्याञ्छ, वि० धञ्जं	६
होष अरुना.	११५	लाञ्छ अरुना.	६
अतिरेक, वि० धञ्जं		अदत्त, वि० आणुं, गोचन	८
संकाशील.	५२	अरुं.	८
अतिलम्ब, वि० अणुं लाञ्छं.	१०६	अदम्य, वि० आनी पासे	६
अतिलाघ, वि० अत्यंत		अरुना.	६
समर्थ.	५६	अदम्यञ्छ, वि० आने	६
अतियङ्ग, वि० धञ्जं वांङ्,		पूजना.	६
अतिशय गमन अरुना.	५३	अदमुयञ्, वि० आनी	६
अतियङ्ग, वि० धञ्जी		पासे अरुना.	६
वद्धवाणुं, वणुने उद्धधन		अदमुयञ्छ, वि० आने	६
अरुना.	३६	पूजना.	६
अतिशुद्ध, वि० अतिशय		अदम्, वि० आ, ते, वेणुं.	१४
मुधनार.	५६	अधर, पु० होके, नीनेनी होके.	१३

	पृष्ठ
अधर, वि० नीचेतुं, दक्षकुं, पा७.	१३८
✓ अध्यन, पु० रस्तो, मार्ग.	८५
अनडुह, पु० अण६.	१३०
अनडुहो, स्त्री० गाय.	१३१
✓ अनडुघाहो, स्त्री० गाय.	१३१
अनुपानह, वि० ज्ञेय वगरतुं.	१३२
अनुशासत, वि० उपदेश आपतुं, दुकम करतुं.	८१
अनुष्टुभ्, स्त्री० अनुष्टुप् छंद, सरस्वती.	१०७
✓ अनृभुक्षिन्, वि० धृ वगरतुं.	१०४
✓ अनेहस्, पु० क्षण, समय.	११८
✓ अन्तर, वि० दंडाय ते, जे वडे दंडाय ते, अक्षर प- ञ्जानी साथे संबंधवाणुं, अक्षरतुं.	१३६
✓ अन्य, वि० भीलुं, विन.	१३७
अन्यतम, वि० धशुभांथी अमुक अेक.	१३७
अन्यतर, वि० जेभांथी अमुक अेक.	१३७
अप्, स्त्री० अक्ष, पाण्णी.	१०४
✓ अपर, वि० पश्चिम दिशा तरक्षुं, अन्य, भीलुं, पाण्णीतुं.	१३६
✓ अपाच्, वि० दक्षिण तरक्षुं.	६०

	पृष्ठ
✓ अपाङ्च्, वि० पूज्ना२.	६३
अप्सरस्, स्त्री० अप्सरा, परी.	११६
अमुद्यच्, वि० आनी पासे ज्ना२.	६२
अमुद्यङ्च्, वि० आने पूज्ना२.	६४
अमुमुयच्, वि० आनी पासे ज्ना२.	६२
अमुमुयङ्च् वि० आने पूज्ना२.	६४
अम्घा, स्त्री० माता, दुर्गा.	१०
अम्घाडा, स्त्री० माता, दुर्गा.	६
अम्घाला, स्त्री० माता, दुर्गा.	१०
अम्घिका, स्त्री० माता, दुर्गा.	१०
अम्घुमुच्, पु० भेध, वरसा६	५७
✓ अयस्, न० लोदुं, लोभं३.	११६
✓ अयुत, न० दस हजार.	१५०
✓ अरिह्, वि० गमन न करना२, स्थिर.	५४
✓ अरित्तुफ्, वि० शत्रुने पी- डना२, शत्रुने मारी नाप- ना२.	१०५
✓ अचिस्, स्त्री० न० अग्नि- नी ज्वाला, यणक्षट.	१२०
✓ अर्धे, वि० अर्धुं, भाग करेस, अजित.	८

	पृष्ठ		पृष्ठ
अर्धभाज्, वि० अर्धे भाग लेनार.	६७	अव्यय्, वि० अव्यय हरेनार.	१०६
अर्धमन्, पु० अर्ध, आ३- अनुं आ३.	८६	अशक्य्, वि० अशक्त, अ- हन न करनार.	५२
अर्धन्, वि० दुःखिन, नीच.	८५	अशीति, स्त्री० अेशी.	१४६
अर्धती, स्त्री० धोडी. इच्छु इलाक्ष्य.	८५	अदमन्, पु० पत्यर.	८५
अर्धन्, पु० धोडे, धं.	८५	अधु, न० आंसु.	३३
अलग्, वि० असंगत, अलग, तोषुं.	५४	अध्वयुज्, वि० धोडा ले- नार.	६७
अल्प, वि० थोडुं.	८	अटन, वि० आ३.	१४८
अह्ना, स्त्री० माता, सर्वस- इवता.	१०	अटादशन, वि० अटार.	१४८
अवङ्ग्, वि० सीधु, सरल, रिथर.	५३	अष्टोषत्, वि० नानु, पुं- टशु	७३
अवङ्ग्, वि० न ननार, रिथर, न लंगडनार.	५५	असृज्, न० लाही, डसर, हंङुं.	६६
अवन्ती, स्त्री० उल्लापिनी नगरी.	२२	अस्थि, न० हाडकुं.	१८
अवर, वि० छेडुं, पाछुं, नानुं, नीच.	१३८	अस्मद्, वि० हुं, व्यमे.	१४६
अथाच्, वि० दक्षिणुं, नीचिनुं.	६०	अस्माद्दश्, वि० अमार नेतुं, आपशा नेतुं	११४
अवाच्य् वि० नीचे पुन- नार, पूग करनार.	६३	अहन, न० द्विस.	६२
अवाचन, वि० थोरी कर- नार, थोर.	६८	अदिहन, वि० सर्प मार- नार.	६५
अयो, स्त्री० अटकाववाणी, रकरवशा.	२२	आगमपट्, वि० आगम लायुनार.	७१
		आनामिन्, वि० आव- नार, अविध्यत्कालनी वृत्त.	१०२
		आग्निस्, पु० अग्निस् रूपिने पुन.	५
		आत्मन्, पु० आत्मा, श्व, स्वरेप, पोते.	८५

	पृष्ठ		पृष्ठ
आत्मन्, पु० अरिहंत प्रभु, अह्ना, धर्मदेव, पुत्र.	३६	उर्ध्वःध्वस्, पु० ते ना- भनो धर्मनो धोरो.	११७
आत्मन्नाच्, वि० पोता- नी प्रशंसा करनार.	५६	उज्ज्वल्, वि० उज्वल कहेनार.	१११
आपद्, स्त्री० आक्षत, आपत्ति.	८२	उत्तर, न० जवाण. उत्तर, वि० उत्तर दिशानुं, छेत्तुं, नीयेतुं, उपरतु, श्रेष्ठ.	१३८ १३८
आयतन, न० विश्रामस्थान देवमंदिर, घर.	६	उत्सुद्, वि० धृष्टी उल- टी करनार, ओउकार भानार.	१३३
आयुष्मत्, वि० लांगी आवरणवाणुं.	७६	उदक, न० जल पाणी, उदच्, वि० उत्तर तरङ्गं, उद्ये गयेल, अनंतरं.	७ ६१
आयुस्, न० आयुष्य, आ- वरण, अङ्गी.	१२०	उदञ्च्, वि० उत्तम रीते पूजनार.	६४
आषलि, स्त्री० पंक्ति, श्रेष्ठी, घर.	१६	उदम्बत्, पु० समुद्र, दरियो उदन्यत्, वि० धृष्टा पा- णीवाणुं.	७३ ७६
आशिस्, स्त्री० आशीर्वाद	११८	उदचिस्, पु० अग्नि, शिव, धर्मदेव.	१२१
आसन, न० आसन, भेडक.	६	उदचिस्, वि० सजगी उठेत्तुं, प्रज्वलित.	१२१
आस्य, न० भुष, मोहं.	६	उदश्वित्, न० अरधुं पाणी नाभेस छाश.	७४
इतर, वि० अन्य, लुप्त, नीय.	१३७	उदित्, वि० उ अक्षर भोलेल.	५७
इदम्, वि० आ.	१४३	उदित्, वि० उ अक्षर भोलेल.	७०
इयत्, वि० अटलुं.	७६		
ईदृग्, वि० अेवुं, अेवी रीतनुं.	११४		
उक्षन् पु० भणद.	८६		
उखायस्, वि० थाणी अथवा तपेसीभाथी नीये पडी जनाई.	१२३		
उखधामन्, वि० उंया धरवाणुं, प्रणयशाली, ते- जस्वी.	८४		

पृष्ठ

उदितम्, वि० अ अश्वर ओसेस.	७१
उदितम्, वि० अ अश्वर ओसेस.	७२
उद्गमन, वि० भदा तेजः स्वी, उवा धरवाणुं.	६४
उष्ठी, वि० उने लक्ष ननार	३०
उपानह, स्त्री० लोधा, आसुं	१३०
उभ, वि० भे, अन्ने.	१३६
उभय, वि० भे, अन्ने.	१३६
उद्यतम्, पु० शुक्रार्थ, आर्भय.	११८
उद्भ्रमोक्षिन, वि० उंटनी नेम आभरनार.	१०२
उष्णिह, स्त्री० यवाणु, राभ, राभडी.	१३१
ऊर्ह, स्त्री० यक्ति, उत्साह.	६८
ऊर्जं वि० अणवाणुं, उ- त्साहवाणुं.	६८
ऊर्ध्व, स्त्री० ऊर्ध्वेद.	५८
ऊर्ध्व, वि० सरस, सीधुं.	७४
ऊर्ध्विण, पु० पुत्रेदित, कुणयः.	६५
ऊर्ध्विण, पु० उर्ध्व.	८६
ऊर्ध्वम, पु० पहेसा तीर्थकर आदीश्वर, अणह.	२
ऊर्ध्वि, पु० साधु, मुनि.	१४
ऊ, पु० लेश्व, द्युज, रा- क्षस, आङ्गो स्वः.	४४
ऊ, पु० विष्णु.	४६

पृष्ठ

एक, वि० ओक, शुभ्य, उ- पस, समान, दैध, वीरुं.	१४७
एकचत्वारिंशत्, स्त्री० ओकताशारा.	१४६
एकतम, वि० अणुमांथी ओक.	१३७
एकतर, वि० अणुमांथी ओक	१३६
एकत्रिंशत्, स्त्री० ओकत्रीय	१४६
एकपञ्चाशत्, स्त्री० ओक- पन्.	१४८
एकविंशति, स्त्री० ओकवीथ	१४६
एकपष्टि, स्त्री० ओकस	१४६
एकवशन्, वि० अणुमांथी	१४६
एतद्, वि० आ, सामेनुं.	१४२
एतावत्, वि० ओतुं.	७६
एतस्, न० पाप, अपराध, निहा.	११६
ओजस्, न० अण, क्षिति, आश्रय.	११६
ओर्ध्व, पु० उर्व ऊपिना दिक्रानो दिक्रेश.	४
ओर्ध्वलामि, पु० उर्ध्वलामि ऊपिनो पुत्र	१५
ओर्ध्वम्, स्त्री० दिशा, क्षिति, शोभा, अणुमांथी कुलनी भाणा, शास्त्र.	१०६
ओर्ध्वीयत्, पु० उर्ध्वीयत् नामनो ऊपि.	७३
ओर्ध्वकिन्, पु० नाञ्च, अणुमांथीनामो नाञ्च, सर्प, रंटीभाण.	८६

	पृष्ठ
कटचिकीर्णं, वि० साद्री अनावधानी धर्मज्ञ राभ- नार.	१२५
कणोञ्छ, वि० कथु वी- धुनार.	६५
कतम, वि० धशुभांथी कथुं, धशुभांथी डालु.	१३७
कतर, वि० जेभांथी कथुं, जेभांथी डालु.	१३७
कति, वि० डेटलुं, डेवडुं.	२०
कतिपय, वि० डेटलुंअेक.	८
कथितद्, वि० ६ अक्षर जोलेल.	७२
कद्, स्त्री० सर्पनी ते ना- मनी माता, कश्यप ऋ- षिनी पत्नी.	३७
कनीयस्, वि० नातुं, थोडुं, धथुं थोडुं.	१२३
कमल, वि० कमल कहेनार.	१११
✓ करम्, वि० करवडे अथवा करने विषे थनार	४०
✓ करमोरु, स्त्री० सुंदर सा- थजवाणी, उत्तम स्त्री.	३७
करिन्, पु० हाथी.	८८
✓ करिष्यत्, वि० भविष्य काजे करनार.	७८
✓ कर्कण्डू, स्त्री० जेरडी.	३७
कर्त, वि० करनार, रथनार.	४३
कर्मन्, न० कर्म, काम, नसीध.	६१

	पृष्ठ
कचि, पु० काव्य करनार, कविता रथनार.	१४
✓ कारम्, वि० कर वडे अ- थवा करने विषे थनार, कार्यवडे थनार, विद्योगवडे थनार.	४१
✓ कारयत्, वि० करावतुं.	७८
✓ काराम्, वि० अंहीभाणा- मां थनार, डेडभाणामां थनार.	४०
✓ कारयप, पु० कश्यप ऋ- षिना दीशरतो दीशरो.	४
✓ काष्ठक्ष, वि० लाकडां छे- लनार, पु० सुतार.	११६
✓ काष्ठदह, वि० लाकडां थाणनार.	१३४
काष्ठभिद्, वि० लाकडां हाडनार.	८२
किम्, वि० डालु, शुं.	१४४
कियत्, वि० डेटलुं, डेवडुं.	७६
✓ कीदृश्, वि० डेतु, शा प्रकारतुं.	११४
✓ कीलालपा, वि० लोही पीनार, दाड पीनार.	१३
✓ कुमारी, स्त्री० कुंवारी कन्या.	२२
✓ कुमारी, वि० कुंवारीने हाडनार.	३०
✓ कुर्वत्, वि० करतुं, काम करतुं.	८०

	पृष्ठ		पृष्ठ
एतद्वत्, वि० नेत्रे ६५		फोष्टु, पु० शिवाण.	३२
होय ते, ३२५२.	७१	फलोमनः, म० भूराद्यय.	६१
हृत्तानुष्टुम्, वि० नेत्रे		ईशुं.	६१
अनुष्टुप् श्लोक द्वयो		फल, पु० सारथि, ६१२५५५,	
होय ते.	१०७	हसीपुत्र.	४२
हृत्ति, स्त्री० शम, शय, ३२५.	११	फल्, वि० शय ३२५२.	१०६
हृषा, स्त्री० ३३५५. व्या,		फामो, वि० शीशूने ३२५५२.३०	
भद्रश्यानी.	६	शिपत्, वि० ईशुं.	५६
हृषत्, वि० जेजुं. जेजुं.	७६	शीरपा, वि० इध पीनार,	
हृष्ण, पु० इंधु वासुदेव,		पाणी पीनार.	१३
अर्जुन, व्यास, शमरो,		शुभ्र, स्त्री० भूष्.	८४
शमस, भरी.	२	शोदीयम्, वि० अतिशय	
हृष्णधर्मन, पु० अग्नि.		भरीय, धर्ष नीय, अद्	
राद्.	८५	नातुं, अद् पारीक.	१२३
ह्र, पु० ई धातु.	४४	हमाभुज्, पु० शान.	१५
केशपरिमृज्, वि० पाण		म-ज्, वि० शकुं, शंगुं.	६८
साश् ३२५२.	७०	शक, वि० सोडे, इर, भर्ष.	
कोटि, स्त्री० ३२५३ती शंभ्या.	१५०	नीक्षु.	३४
कौरस, पु० इंस अपिने		शक्य, वि० जाद् ३२५२	४१
दिशे.	४	शहा, स्त्री० भंगा नदी.	६
कवा, पु० संशुधक जडा		शतभी, वि० निर्धय, नीडर	२७
इदंतो प्रत्यय.	६	शम्, वि० ज्नार.	४३
कव्याद्, पु० शक्षस, अशुग्.	८१	शमिन, पु० मुसाक्षर.	१०२
कीणत्, वि० भरीधुं.	८०	शमिन, वि० ज्नार.	१०२
कृष्ण पु० ओक पर्वत,		शरिमन् पु० आरेपत्, भोदार.	८६
जलकुंडी.	५८	शरीयस्, वि० धर्षु गोडुं;	
कृष्, स्त्री० शोष, गुस्सा.	८४	पजनदार, अगत्यनुं.	१२२
कूरमिन्, वि० इर उपर		शर्ध, वि० गधेअ नेवुं	
असे यनार, पातडी रीने		आयरथु ३२५२, गधेअने	
द्वेय शम्भार.	११५	उदेनार.	१०७

	पृष्ठ		पृष्ठ
गवाञ्च, वि० गाय पासे नर.	६२	गोरक्ष, वि० गामतुं रक्ष करनार.	११६
गवाञ्च, वि० गायने पूज नार.	६४	गौरी, स्त्री० पार्वती, आड परसनी दया, पृथ्वी.	२२
गार्ग्य, पु० गर्ग ऋषिना दिकसेना दिकसे.	४	गौरी, वि० पार्वतीने ध- ननार.	३१
गिरिराज, वि० पर्वत उपर शालनार, पु० पर्व- तोमां श्रेष्ठ, शत्रुन्त्य गिरि. उ०		ग्रामणी, पु० गामने पटेल, हमम	२६
गिर, स्त्री० वाया, वाष्पी, सरस्वती.	१०६	ग्रामणी, वि० मुष्य, श्रेष्ठ	२६
गुप्, वि० रक्षण करनार.	१०४	ग्रामपति, पु० गामने धर्मी.	१५
गुरु, पु० शिक्षक, गाय, वडिल.	३४	ग्रामविच्छ, वि० गाम नर.	६४
गुरु, वि० वजनदार, मोटुं, अगत्यनुं, किंमती.	३४	ग्राहिन, वि० लेनार, भा- नार.	१०२
गृहप्रविधि, वि० धरमां पेसवाने दनार.	११६	ग्लानि, स्त्री० थाक, सुस्ती, निंदा, दुर्गतिता.	१६
गो, पु० अणद, स्वर्ग, कि- रण, नक्ष, यंद्र, सूर्य, वायु	४८	ग्लौ, पु० यंद्र, कपूर, पृथ्वी.	५०
गो, स्त्री० गाय, आंभ, दशा, वाष्पी.	४८	घट, पु० कक्षरा, धडा.	२
गोअञ्च, वि० गाय पासे नर.	६२	घटसृज, वि० धडा बना- नार.	७०
गोअञ्च वि० गाय पूजनार	६४	घर्मत्रा, वि० तडकाथी रक्ष- ण करनार छत्री विगेरे.	१३
गोञ्च, वि० गाय पासे नर	६२	घूरावन, वि० लभनार, काकार करनार.	१००
गोञ्च, वि० गायने पूजनार.	६४	घृण्यत, वि० प्रकाशनुं.	८०
गोत्रहन, पु० धन.	८७	घृतपावन, वि० घी पीनार.	८८
गोदुह, वि० गाय दानार.	१३४	घृतस्पृश वि० घीने अ- नार	११३
गोमत, वि० गायवाणुं, अणदवाणुं.	७६	घ्वावन, वि० लभनार. य- काकार करनार.	१००

१६० संस्कृतशब्दरूपावली अकाराद्यनुक्रमणिका.

	पृष्ठ		पृष्ठ
नभासत्, वि० प्रकाशत्.		अक्षर शीतयो द्वाय ते.	७०
अणश्च.	८१	चिप्रित्तम्, वि० ज्ञेये मू	
चक्रिन्, पु० चक्रवर्ती राज्ञ,		अक्षर शीतयो द्वाय ते.	७१
शहेनशास्, अर्ष, धांयी,		चिप्रित्तम्, वि० ज्ञेये ३	
कुभार, गर्धडे.	१०२	अक्षर शीतयो द्वाय ते.	७२
चक्रिन्, वि० पैशवाणुं.	१०२	चेलास्निहः, वि० वरुने	
चक्रोयत्, प० गर्धडे.	७३	भीतुं इरनार.	१२३
चक्षुस्, न० आंभ, दोयन्.	१२०	चेत्य, न० जिन प्रतिभा,	
चतुर, वि० आर.	१४८	जिन मंदिर.	६
चतुर्दशन्, वि० औद.	१४६	चौरयत्, वि० योरुं,	
चतुष्टय, वि० आर सं-		योरी इरतुं.	७६
प्यावाणुं.	७	छन्दस्, न० छंद, वेद,	
चत्वारिंशत्, स्त्री० आणश	१४६	गरुड, छन्डा.	११६
चन्द्रमत्, पु० अंद, आदि.	११७	छर्दिस्, न० वमत, छिन्नी.	१२०
चम्पू, स्त्री० गध-पद्यवाणुं		जंक्षत्, वि० भातुं, दसतुं.	८१
पुरतक.	३७	जगत, न० विश्व, दुनिया.	७४
चरम, वि० छेदुं.	८	जगम्यस्, वि० गयेकुं,	
चर्मन्, न० आमहुं, आम-		ननार.	१२७
डी, छाल, दास.	६१	जग्मिषत्, वि० गयेकुं,	
चर्मयस्, वि० आमहुं		ननार.	१२७
पहेरनार.	१२३	जडिबस्, वि० आरनार,	
चिकीर्षत्, वि० इरवाने		भारी नापनार.	१२७
ध्विच्छतुं.	७८	जतु, न० लाक्षा-झाप्,	
चित्रम्, वि० जेने चित्र		असतो.	३३
विचित्र गायो द्वाय ते.	५०	जनुस्, न० जन्म, उत्पत्ति.	१२०
चित्रलिम्, वि० अद्भुत		जन्मन्, न० जन्म, उत्पत्ति.	६१
सम्भनार.	५४	जम्बु, स्त्री० लम्बुडे.	३७
चिप्रित्तम्, वि० ज्ञेये ३		जय, वि० जय इहेनार.	१०२
अक्षर शीतयो द्वाय ते.	५७	जरत्, वि० वृद्ध, जूतुं.	७७
चिप्रित्तम्, वि० ज्ञेये मू			

	पृष्ठ		पृष्ठ
जरा, स्त्री० वृद्धावस्था, श्रद्धापो, धडपथु.	११	ज्योतिस्, न० प्रकाश, नक्षत्र, ज्ञान.	१२०
जलपी, वि० पाणी पीनार.	२६	टा, पु० तृतीया विभक्तिनो टा प्रत्यय.	६
जलमुच्, पु० मेघ.	५७	तक्रमथ्, वि० छाश वलो- वनार.	८१
जामत्, वि० जगतुं.	८१	तक्षन्, पु० सुतार.	८६
जातघेदस्, पु० अग्नि.	११७	तक्षणी, स्त्री० सुनारथु.	९०
जामातृ, पु० जमाध.	४१	तडिन्, स्त्री० विजणी.	७४
जाम्बवत्, पु० ते नामनो कृशुनो साशरो.	७३	ततम, वि० धशुमानुं अेक अमुक्.	१३७
जायु, पु० औषधि, दवा.	३२	ततर, वि० जेमानुं अेक- अमुक्.	१३७
जिघांस्, वि० मारी ना- भवानो धरदो राभनार.	१२५	तथप्राक्छ्, वि० तरवने पूछनार.	६४
जिम, पु० तीर्थकर, देवकी, शुद्ध, विष्णु.	१	तथयुध्, वि० तत्त्व जलशुकार.	८५
जीवनश्, वि० श्रवतो नाश, श्रवतो नाश, जेनो श्रवतो नाश छे ते, जे- ना श्रवतो नाश छे ते.	११४	तथविद्, वि० तत्त्व जलशुकार.	८२
जुहत्, वि० आपतुं, ज्ञो- जन करतुं, होम करतुं.	८१	तद्, वि० ते.	१४०
जूद, स्त्री० दुःख, पीडा.	१०६	तनु, स्त्री० शरीर, यामडी.	३३
ज्ञातृ, वि० जलनार, ज्ञानुं अकक्षयान.	४३	तनु, वि० शारीक, पातणुं, नातुं.	३४
ज्ञान, न० ज्ञान, शुद्धि.	५	तन्त्री, स्त्री० वीष्णु-सार- गीनो तार, नक्ष, सारंगी.	२२
ज्ञानयुध्, वि० ज्ञान वडे जलनार.	८४	तन्धत्, वि० ईसावतुं, प्र- सारतुं.	८०
ज्यानि, स्त्री० वृद्धावस्था, दामि, श्रुथपथुं, त्याग.	१६	तपस्, न० तपशयो, सद्- गुण, गरभी, अग्नि.	११८
ज्यायन्, वि० पातुं मोदुं, उपरी. १६, उत्तम.	१२३	तमस्, न० अधकार, पाप, तमेशुधु.	११६
		तरा, स्त्री० होडी, मज्जे.	२२

	पृष्ठ		पृष्ठ
तस्थिषस्, वि० उभेयुं.	१२६	✓ त्वस्, खो० आभरी, छाल,	
तादृश, वि० तेरुंज, नेनेरुं.	११४	तय.	५८
तावत्, वि० तेदुं, नेवदुं.	७१	✓ निघण्टु. खो० क्षानि, गोभा,	
तिर्यञ्च, वि० वक्ष, कृदिक्ष,		प्रभञ्ज, प्रो.नि.	११५
पशु-पशो.	६१	✓ दक्षिण, वि० दक्षिणु दि-	
तिर्यञ्च, वि० वक्षताथी		शानुं, उन्त्युं, उदार, य-	
पूजनार.	६४	पुर, वगणुं.	१३८
मुदत्, वि० दुःख देतुं, क्षनइतुं.	७८	दण्डयत्, वि० दंड इरतुं,	
तुरापाह, पु० ई०.	१३०	सप्त इरतुं.	७८
तृतीय, वि० त्रीयुं.	१४०	दण्डन, पु० सं-यात्री,	
✓ तृष्, खो० नरस, तृष्णु.	११५	छरीदार, दारपाल.	१०२
तृष्णञ्, वि० तररयुं,		दण्डन, वि० दंडवायुं.	१०२
तृष्णवायुं.	६७	दहन, वि० व्यापतुं, देतुं.	८०
तेजस्, न० तेज, अज.		दधत्, वि० धारणु इरतुं,	
आमि, मोनुं, उतावगापायुं.	११६	संलाणतुं, पोपतुं.	८१
तोय, न० पाणी.	६	दधि, न० दधि.	१७
न्यक्तही, वि० निक्षिण्य,		✓ दधिक्रायन्, वि० दधिने	
भेक्षरम.	२१७	आकमणु इरनार.	१००
त्यद्, वि० ते, पेशुं.	१४१	✓ दधृप्, वि० निक्षिण्य, भे	
✓ प्रपौयस्, वि० धायुं अंगुष्ठ,		क्षरम.	११५
अद्दु शरभाण.	१२३	दन्त, पु० दंत, हाथीदंत.	३
प्रय, वि० प्रणु, प्रोचुं.	८	✓ दन्तत्वक्ष, वि० दंत छे-	
प्रयोदशन, वि० तेर	१४६	लनार.	११६
त्रि, वि० त्रणु.	१४७	✓ दरिद्रत्, वि० गरीय यतुं,	
प्रिशत्, खो० प्रीश	१४६	इंभास यतुं.	८१
प्रितय, वि० त्रणु.	८	✓ दल्लपृश, वि० पांशने	
✓ प्रयद्, पु० त्रणु द्विपसभां		स्पर्श इरनार.	११४
अपेक्ष.	२	दशन, वि० दस.	१४६
✓ त्व, वि० त्रीयुं, दुदुं.	१३६	✓ दामन्, न० दारुं, दामणु,	
		माणा.	६१

	पृष्ठ		पृष्ठ
दार, पु० स्त्री, वरु.	४	दुग्धू, वि० लिंसक यनार.	४१
दाश्वस्, वि० देनार, उदार.	१२७	दृश्, स्त्री० ज्येष्ठे ते, नगर,	
दासी, स्त्री० दासी, आक्षरणी	२२	नेत्र.	११३
दधिक्ष, वि० अणवाने धि-		दृषद्, स्त्री० पत्थर, पापाशु	८२
ञ्जनार, आणवाने धञ्ज-		दृष्टदिश, वि० ज्येष्ठे दिशा	
नार.	११७	ज्येष्ठे छे ते.	११४
दिव, स्त्री० आकाश, स्वर्ग,		देव, पु० देव, राज, मेघ,	
दिवस.	१११	पारा, दिवर.	२
दिश, स्त्री० दिशा.	११३	देवमच्, वि० देव पासे ननार	६२
दीर्घाङ्गुलि, वि० लांभी		देवद्राञ्च्, वि० देवो पूजनरी	६४
आंगणीओवाणुं.	१८	देवमी, वि० देवने संतुष्ट	
दीर्घायुस्, वि० लांभी		हरनार.	२७
आवरदावाणुं.	१२२	देवभ्लाष्ट, वि० देवो	
दीर्घाहिन, पु० उनाजो-	८८	वभाषुनार.	५५
दीर्घाहिन, वि० लांभा दि-		देष्टु, पु० देर, दिवर.	४१
वसोवाणुं.	६८	देवैज, वि० देवनी पूजन	
दीव्यत्, वि० रभतुं, अ-		हरनार.	६६
क्षयतुं, वभाषुतुं.	७८	दोस्, पु० हाथ, भाङ्.	११८
दुध्वस्, वि० लींजयेस,		दोस्, न० हाथ, भाङ्.	१२०
पीगजेस, पलजेस.	१२६	दो, स्त्री० आकाश, स्वर्ग.	४६
दुर्मनस्, वि० दुष्ट उदय-		द्राघीयस्, वि० अङ्गु लांभुं	१२३
वाणुं, व्याकुणी यित्तवाणुं,		द्वय, वि० ज्येष्ठ्या वाणुं,	
दीक्षगीर मनवाणुं.	१२१	जे, ज्येष्ठुं.	८
दुहितृ, स्त्री० पुत्रो, दीक्षरी.	४२	द्वादशन, वि० पार.	१४६
दग्धू, वि० आंभमां य-		द्वाद्, स्त्री० पारतुं.	११०
नार, दक्षिणते यनार.	४०	द्वि, वि० जे.	१४७
दृढयणुस्, वि० मञ्जुत		द्वितय, वि० जे संभ्या-	
शरीरवाणुं.	१२२	वाणुं, जे, ज्येष्ठुं.	८
दृढसक्थि, वि० मञ्जुत		द्वितीय, वि० गीणुं.	१३६
स वाणुं.	१६	द्विदत्, वि० जे दांतवाणुं.	७७

१६४ संस्कृतशब्दरूपावली अकाराद्यनुक्रमणिका.

	पृष्ठ		पृष्ठ
द्विपद्, वि० जेने जे पां- गणा स्त्रीओ होय ते.	४०	धृन्धत्, वि० हसावत्, हं- पावत्.	८०
द्विपाद्, वि० जे पञ्चराशुं	८४	धृमपा, वि० पीडी पीनार, देदि पीनार.	१३
द्विष्, पु० शत्रु.	११४	धृलि, स्त्री० धृण, रत्न.	१६
द्व्यद्, पु० जे द्विवस, जे द्विवसमां थयेस.	२	धृतपत्, वि० धारथु कर- नार, अहथु करनार.	७६
धम, न० द्रव्य, धनराशि.	६	धृष्णञ्, वि० निर्लक्षण, अज्ञाभार.	६७
धनयाञ्छ, वि० द्रव्य धं- ञ्छनार.	६४	धेनु, स्त्री० माय.	८२
धनान्, वि० द्रव्य भेणवनार	६८	ध्यादक्षारायिन्, वि० धा- गजानी जेम जेस जेस करनार, भीषारीनी जेम करनार.	१०२
धनुस्, न० धनुष्य, कामुं, धनराशि.	१२०	नग्न्हा, पु० भव छादी वेणा तेमां नाभवानी जेक गतनी औपधि.	३६
धरणि, स्त्री० पृथ्वी, जमीन	१६	नदी, स्त्री० नदी.	२१
धयल्, वि० धवल कहेनार	१११	नदी, वि० नदीने छञ्छनार.	३१
धातृ, वि० धारथु करनार, पोपथु करनार, पु० अज्ञा, विभज्य.	४३	ननम्बु, स्त्री० नथुं.	४२
धानाष्टस्ञ्, वि० न्य शेकनार, लोट शेकनार.	७०	ननाम्बु, स्त्री० नथुं.	४२
धान्यपिपक्ष, वि० अन्न पकाववाने छञ्छनार.	११६	नप्त्, पु० दीकरेनो दीकरे, दीकरेनो दीकरे.	४२
धामन्, न० धर, अक्षा, तेज, प्रसाप.	६१	नप्त्री, स्त्री० दीकरानी दीकरी, दीकरीनी दीकरी.	४२
धी, स्त्री० बुद्धि.	२२	नभस्वत्, पु० वायु, भवन.	७३
धीमत्, वि० बुद्धिशास्त्री, पंडित.	७५	नथ्, वि० नीति कहेनार, साय नथनी व्याप्या कर- नार.	१०६
धीवन्, वि० धारथु करनार पोपथु करनार.	७८	नमन्, न० भक्षरी, गम्भत.	६१
धुर, स्त्री० घांसरी, होसत, सार, चिंता.	१०६		

	पृष्ठ		पृष्ठ
नवति, स्त्री० नेवु.	१४८	पञ्चतय, वि० पांयसंख्या	
नवन्, वि० नव.	१४८	वा०	८
नाट्यनट, वि० नायक		पञ्चदशान्, वि० पं०, १४८	
नार, नाटक करनार.	७१	पञ्चन, वि० पांय.	१४८
नामन्, न० नाम, संज्ञा.		पञ्चाशत्, स्त्री० पचाम	१४८
वि०	७१	पट, पु० पत्र, कपडुं, वि०	
नासिका, स्त्री० नाक.	११	त्रेक्षु कपडुं.	२
निनीषस्, वि० लक्ष गयेल,		पट्ट, वि० यतुर, अर्धुं,	
दोरी गयेल.	१२८	धुतारं,	३४
निरुज्, वि० रोग रहित,		पठितः, वि० जे इ. अक्षर	
नीरोगी.	६७	लक्ष्म होय ते.	५७
निशा, स्त्री० रात्रि, लज्जर	१०	पठितहट्ट, वि० जे व्यंगन	
नी, वि० दोरनार, लक्ष		लक्ष्म होय ते.	१११
जनार.	२८	पति, पु० धर्मी, स्वामी.	१४
नुनुषस्, वि० पञ्चाशुनार	१२८	पती, वि० धर्मीने पञ्च-	
नृ, पु० मनुष्य, भरह, पुरय.	४१	नार,	३०
नेतृ, वि० नायक, धर्मी,		पथिन, पु० मार्ग, रस्तो,	
दोरनार, लक्ष जनार.	४३	धर्माचार,	८८
नेम वि० अरधुं.	१३५	पद्धति, स्त्री० मार्ग, पंक्ति.	११
नेमि, पु० आनीशमा तीर्थ-		पपी, पु० सूर्य, अंश, कपूर,	
कर श्रीनेमिनाथ, पत्र,		आकडानुं अक्ष.	२३
अकनो धेरावो.	१४	पयस्, न० पाणी, दूध.	११८
नेट्ट, पु० पुरोहित विशेष.	४२	पयोमुच्य, पु० मेघ, ना-	
नी, स्त्री० वहाशु, नाव.	५१	गरमेथ.	५७
न्यायपट्ट, वि० न्याय		पर, वि० पीणुं, हर, उत्त-	
लक्षुनार,	७१	म, पारकुं, उत्तर.	१३८
पह्, स्त्री० लक्ष्मी स्त्री, पां-		परभृत्. पु० शगडो.	७३
भगा स्त्री.	४७	परमे, पु० उत्कृष्ट क्षयदेव.	४६
पषत्, वि० रंधितुं पका-		परमेष्ठिन, पु० अरिहंत	
वतुं.	७७	सिद्ध आचार्य उपाध्याय	

	पृष्ठ		पृष्ठ
द्विपद्, वि० जेने जे पां- गणा श्रीओ होय ते.	४०	धुन्वत्, वि० तसावत्, कं- पावत्.	८०
द्विपाद्, वि० जे पगवाणुं	८४	धूमपा, वि० श्रीश्री पीनार, दोडो पीनार.	१३
द्विपु, पु० शत्रु.	११४	धूलि, स्त्री० धूण, रत्न.	१६
द्वयद्, पु० जे द्विस, जे द्विसमां यथेस.	२	धृतवत्, वि० धारथु कर- नार, अरथु करनार.	७६
धम, न० द्रव्य, धनराशि.	६	धृष्णजू, वि० निर्धरत्, अडाधरार.	६७
धनयाज्ज, वि० द्रव्य धं- ञ्जनार.	६४	धेनु, स्त्री० गाय.	३२
धनार्जु, वि० द्रव्य भेणवनार	६८	ध्यादक्षाराविन्, वि० कं- गडानी जेम जोस जोस करनार, भीषारीनी जेम करनार.	१०२
धनुस्, न० धनुष्य, कामहुं, धनराशि.	१२०	धनम्, पु० मघ अटती वेणा तेमां नाभयानी अक गतनी औपधि.	३६
धरणि, स्त्री० पृथ्वी, जमीन	१६	नदी, स्त्री० नदी.	२१
धपत्, वि० धवत कहेनार	१११	नदी, वि० नदीने धञ्जनार.	३१
धातु, वि० धारथु करनार, पोषथु करनार, पु० धला, विषय.	४३	ननम्, स्त्री० नथुं.	४२
धानामृस्ज, वि० द्रव्य शेकनार, दोट शेकनार.	७०	ननम्, स्त्री० नथुं.	४२
धाव्यपिपक्ष, वि० अत्र पक्षवपाने धञ्जनार.	११६	नष्ट, पु० दीकराने दीकरे, दीकराने दीकरे.	४२
धामन्, न० धर, अकाश, तेज, प्रभाव.	६१	नष्ट्री, स्त्री० दीकरानी दीकरी, दीकरीनी दीकरी.	४२
धी, स्त्री० बुद्धि.	२२	नमस्वत्, पु० वायु, पवन.	७३
धीमत्, वि० बुद्धिशाही, पंडित.	७५	नय, वि० नीति कहेनार, सात नयनी व्याख्या कर- नार.	१०६
धीवन्, वि० धारथु करनार पोषथु करनार.	६८	नमैन्, न० भरकरी, अभत.	६१
धुर, स्त्री० धीसरी, होयत, आर, चिंता.	१०६		

	पृष्ठ		पृष्ठ
नक्षति, स्त्री० नेषु.	१४६	पञ्चतय, वि० पांय संप्या	
नयन्, वि० नव.	१४६	वाग्.	८
नाट्यमद्, वि० नाय क-		पञ्चदशन्, वि० पं६र,	१४६
रनार, नाटक करनार.	७१	पञ्चन, वि० पांय.	१४८
नामन्, न० नाम, सं०.		पञ्चाशन, स्त्री० पयाम	१४६
शिद्.	६१	पट, पु० वस्त्र, कपडुं, वि-	
नासिका, स्त्री० नास.	११	त्रेक्षु कपडुं.	२
निनीषस्, वि० लक्ष गयेक्ष,		पटु, वि० यतुर, शब्दुं,	
दोरी गयेक्ष.	१२८	धनाई,	३४
निबन्, वि० शैव रक्षित,		पठितद्, वि० जे इ. अक्षर	
नीशैगी.	६७	लक्षेक्ष होय ते.	५७
निशा, स्त्री० शत्रि, हणदर	१०	पठितद्दद्, वि० जे व्यंजन	
नी, वि० दोरनार, लक्ष		लक्षेक्ष होय ते.	१११
जनार.	२८	पति, पु० धर्मी, स्वामी.	१४
नुनुषस्, वि० वभाषुनार	१२६	पती, वि० धर्मीने धरु.	
वृ, पु० भुष्य, भरु, पुत्रप.	४१	नार,	३०
नेसु, वि० नायक, धर्मी,		पयिन, पु० मार्ग, रस्ते,	
दोरनार, लक्ष जनार.	४३	धर्मायार,	८६
नेम वि० अरधुं.	१३६	पद्धति, स्त्री० मार्ग, पंक्ति.	११
नेमि, पु० आशीशमा तीर्थ-		पपी, पु० सुर्ष, अंर, कपूर,	
कर शीनेभिनाथ, वन्.		आइडानुं आइ.	२१
अकतो घेरावे.	१४	पयस्, न० पाशी, इध.	११६
नेष्ट, पु० पुरोहित विशेष.	४२	पयोसुच, पु० मेध, ना-	
नौ, स्त्री०- वहाषु, नाव.	५१	गरमेथ.	५७
न्यायपद्, वि० -याय		पर, वि० भीर्तुं, इर, उत्त-	
लक्षुनार,	७१	म, पारकुं, उत्तर.	१३८
पद्, स्त्री० लक्ष्मी स्त्री, पां-		परमृत्, पु० कागडे.	७३
गणी स्त्री.	३७	परमे, पु० उत्कृष्ट कामदेव.	४६
पवत्, वि० शंघुं पक्ष-		परमेष्ठिन, पु० अरिहंत	
वतुं.	७७	सिद्ध आचार्य विपाध्याय	

१६६ संस्कृतशब्दरूपावली अकाराद्यनुक्रमणिका.

	पृष्ठ		पृष्ठ
अने साधु अे पांय पर-		विण्ड्यल्लस्, वि० पिंड	
मेथी, महादेव,	८६	आनार	१२३
पराच्, वि० अय्युं ज-		पितृ, पु० गाप. (द्विव्य-	
नाई, उमे जनार.	६०	नमां-) भा गाप.	४१
पराञ्च्, वि० अय्युं पु-		पितृद्रुह्, वि० पितानो द्रोह	
जनार, भीजनते पूजनार.	६३	करनार.	१३४.
परिक्लाम, वि० थाडी		✓ पिपासत्, वि० पीवाने	
जनार.	१०८	धन्तुं, तरन्तुं,	७८
परिव्राज्, पु० साधु, पति,		पिबत्, वि० पीतुं.	७८
संन्यासी.	७०	✓ पी, वि० पीनार, पान	
परिव्राज्, वि० दाक्ष ले-		करनार.	२८
नार.	७०	✓ पीवन, वि० ज्ञेयवाणुं,	
परिपद, स्त्री० शला, भेड-		गडुं, मोडुं.	६८
ठ, भञ्जी.	८२	✓ पीवन, पु० पवन, वायु.	६८
पर्णमुह्, वि० पांड्यथी,		पुंसु; पु० पुंसु, भरु.	११७
दांडनार, पांभथी दांडनार.	१७४	पुत्रचुम्ब, वि० दांडराने	
✓ पर्णध्वस्, वि० पांड्यभने		सुंभन करनार.	१०६
नाश करनार, पांभने		✓ पुनर्भू, स्त्री० इरीथी पर-	
नाश करनार	१२४	क्षेत्र विधवा.	३८
✓ पर्वन, न० उत्सव, पर्व,		✓ पुनर्भू, वि० इरीथी धनार,	
गांड, प्रसंग.	६१	वारंवार होनार.	४१
पशुहन, वि० पशुजाने		✓ पुर, स्त्री० नगरी	१०६
भारनार	६५	✓ पुरुदंशस्, पु० धं	११८
✓ पाद, पु० पग, श्लोकतुं		✓ पुरोधस्, पु० गोर, पुरो-	
यरणु, डिगणु.	३	हित.	११७
✓ पामन, स्त्री० भस.	६०	✓ पुरुष, न० इक्ष, स्त्रीरण,	
✓ पाययत्, वि० पीवशवतु.	७८	आंभतुं इक्षुं.	६
✓ विण्ड्यस्, वि० पिंड		✓ पूनी, वि० नाश पाभेक्षने	
आनार.	१२३	धन्तुं, गोवारेक्षने ध-	
		न्तुनार.	३०

	पृष्ठ		पृष्ठ
एवं, वि० पर्व दिशानुं, प्रथम, आशुज.	१३८	पूजनार. प्रतिदूष पृज- नार.	६३
एष, पु० सुर्ष, आकडो.	८६	प्रथम, वि० पडेसुं, प्रधान.	८
एषता स्त्री० सेना.	९	प्रधी, वि० बुद्धिशासी.	२७
एषु, वि० भोडुं, विस्ता- रवायुं.	३४	प्रधी, वि० उत्तम ध्यान करनार, धलो विचार क रनार.	२८
एषुत्, न० शीयुं, शिंदु.	७४	प्रयुत्, वि० दस क्षाभ.	१५०
एषुषाद्, वि० पीः उपर अशनी वही जनार योडो अण्ड निगेड	१३२	प्रै, वि० पैसादार, धना- दण.	४८
एषिषत्, वि० पडावनार.	१२७	प्रशाम्, वि० अतिशय शांत.	१०८
एषो, वि० पवित्र, शुद्ध, पवित्र करनार.	५०	प्रशास्तु, पु० याजिक गोर, राम, सखादकार	४२
एषुत्, पु० यासिक गोर.	४२	प्रसू, स्त्री० माता, घोडी, डण.	३८
एषुण्, वि० प्रभाषिक, अतुर, उत्कृष्ट गुणुनार.	७३	प्रान्, वि० पडेसुं, अ- भाडुनुं, पृष दिशानुं.	६०
एषाम्, वि० दुःखी, तीव्र धन्धावाणुं.	१०८	प्राञ्च, वि० उत्तम राने पृज करनार.	६२
एषामण, न० पाशुं दंडुं, पापथी पाशुं द- डुं, लैनोनी सवार सां जनी धार्मिक क्रिया.	६	प्राणनश्, वि० प्राणना नाशवाणुं, अवनं भूरेडुं,	११४
एषादिषन्, पु० सुर्ष, आकडनुं गड.	८६	प्रातरित्पन, वि० सत्रा- रमां जनार.	८६
एषापद्, स्त्री० पडवे, गोपत, राश्यात.	८२	प्रातधुर्, वि० नेणे भो- ले उशनी क्षीमा छे ते, नेणे पांसरी उशनी छे ते.	११०
एष्यच्, वि० पाजुनुं, पश्चिमनुं.	६०	प्रासद्, वि० नेणे शप- नार भेजवेध छे ते.	४०
एष्यञ्च, वि० प्रत्येकने		प्रासशम्, वि० नेणे सुप भेजनुं छे ते.	१०८

	पृष्ठ		पृष्ठ
प्राच्यु, स्त्री० वरसाह इतु (श्रावण्य अने पारवणे भास)	११५	दाश अथवा इवर्ष प्रिय होय ते.	५०
प्राज्ञ, वि० आनार, णडु आनार.	११५	प्रियधनुम्, वि० जेने धनुष्य प्रिय होय ते.	१२२
प्रियप्रभुक्षिन्, वि० जेने ६६ वदासो होय ते,	१०४	प्रियघोषन्, वि० जेने रोपनार वदासो होय ते.	१००
प्रियफुल, वि० जेने अं- वशी कुइ रामनी पुनी वदासी होय ते.	४०	प्रियनदि, वि० जेने नदी प्रिय होय ते.	२४
प्रियकृ, वि० जेने कृधातु प्रिय होय ते.	४४	प्रियनी, वि० जेने वदास्य वदासु होय ते.	५१
प्रियगम्ल, वि० जेने गम् धातु वदासो होय ते.	४५	प्रियपयिन्, वि० जेने इतो प्रिय होय ते.	१०३
प्रियगु, वि० जेने गागो प्रिय होय ते;	५०	प्रियपयोमुच्, वि० जेने वरसाह प्रिय होय ते.	५६
प्रियगुली, वि० जेने अं- भा वदासो होय ते,	५१	प्रियपोषन्, वि० जेने भग्युत प्रिय होय ते.	१००
✓ प्रियहु, स्त्री० क्षंभ, राध, गन्धीपर.	३३	प्रियपुंत्, वि० जेने पुंत् वदासो होय ते.	१२१
प्रियचन्द्रमस, वि० जेने अंद्रमा वदासो होय ते.	१२१	✓ प्रियपूषन्, वि० जेने सूर्य वदासो होय ते.	६४
प्रियतुरापाह, वि० जेने ६८ प्रिय होय ते.	१३१	✓ प्रियमहन्, वि० जेने परमात्मा प्रिय होय ते.	६२
प्रियदधि, वि० जेने दधी वदासु होय ते.	१६	✓ प्रियमूरिदायन्, वि० जेने धनुं दान इतनार प्रिय होय ते.	१००
प्रियदिव्य, वि० जेने दिव- स प्रिय होय ते.	११२	✓ प्रियमयिन्, वि० जेने रवै प्रिय होय ते.	१०३
प्रिययो, वि० जेने आ-		✓ प्रियमन्त्रिन्, वि० जेने प्रधान वदासो होय ते.	१०२

	पृष्ठ		पृष्ठ
ममदिमन्, वि० जेने		जेने प्रिय होय ते.	१०१
यश वहासो होय ते.	६४	प्रियशर्वन्, वि० जेने	
यमाल, वि० जेने		द्विसंज्ञ प्रिय होय ते.	१०१
भाजा वहासी होय ते.	८	प्रियशशिन, वि० जेने	
यमेरुदृश्वन्, वि० मेरु		यंद्रमा वहासो होय ते.	१०२
देवेक्ष माध्वसे जेने प्रिय		प्रियश्वन्, वि० जेने	
होय ते.	१०१	इतरा प्रिय होय ते.	६५
यययन्, वि० यय		प्रियश्वस्तु, वि० जेने सासु	
करोवनार जेने प्रिय होय ते.	६२	वहासी होय ते.	४०
मेयराजकृत्वन्, वि०		प्रियसघ्न, वि० जेने धर	
गाल अनावनार जेने प्रिय		वहासु होय ते.	६२
होय ते.	१०१	प्रियसर्प, वि० जेने सधजा	
प्रियराजन्, वि० जेने		प्रिय होय ते.	१३६
राज वहासो होय ते.	६४	प्रियसे, वि० जेने रति-	
प्रियराजयुश्वन्, वि०		क्षमक्षीय प्रिय होय ते.	४६
राजने युद्ध करोवनार जेने		प्रियस्तरी वि० जेने	
प्रिय होय ते.	६२	धसाडा अथवा वाछरडी	
प्रियरुष्ट, वि० जेने क्षति		प्रिय होय ते.	२५
वहासी होय ते.	५६	प्रियस्त्रि, वि० जेने स्त्री	
प्रियरे, वि० जेने दाग्नी		वहासी होय ते.	२५
वहासी होय ते.	४८	प्रियस्रियस, वि० जेने धी	
प्रियधामोद, वि० मधुर		प्रिय होय ते, जेने होम	
गंधपाणी स्त्री जेने प्रिय		प्रिय होय ते.	१२१
होय ते.	४०	प्रियागोमायन्, वि० जेने	
प्रियविद्याधर, वि०		अभिसर प्रिय होय ते.	१०१
सारी शक्ति जोवनार जेने		प्रियायुग्म, वि० वहासी	
प्रिय होय ते.	१०१	स्त्रीने युग्म करनार.	१०१
प्रियविजायत, वि०		प्रियारमन्, वि० जेने अय	
अनिक्षण जेने मनार		वहासो होय ते.	६२

पृष्ठ

प्रियाप्सरस्, वि० जेने
अक्षरा पदावी होय ते. १२१

प्रियायमन्, वि० जेने
सर्ष प्रिय होय ते. ६२

प्रियाघावन, वि० जेने
चार पदावा होय ते. १००

प्रियाहन्, वि० जेने
द्विस प्रिय होय ते. ६७

प्रीणत्, वि० प्रुश करतुं,
संतुष्ट करतुं. ८०

फल०, न० इण, अक्षरा,
धनाम, दास. १

यभूयस्, वि० यभेष्ट. १२८

यद्विस्, न० दाव, यमि,
शक्ति. १२०

यद्, वि० यद्, यद्. ३४

यद्भ्रमुक्तिन्, वि० यथा
उद्रोवाणु. १०३

यद्कर्मन्, वि० यथा क्रम
वाणु, यथा क्रमोवाणु. ६०

यद्गु, वि० यथा गोपीवाणु. ५०

यद्दान, वि० यथा जानवाणु. ८

यद्गुपामन्, वि० यथा य
सवाणु. ६४

यद्गुपुर्, वि० यथा नगरी
वाणु. ११०

यद्गुम्, वि० यथा रना
न करनार. १८

यद्गुयन्, वि० यथा य
वाणु यन करनारी होय ते. ६२

यद्गुयन्, वि० अतिप्रभाटी.
यद्गुर्, वि० यथा सदेभी-
वाणु. १

यद्गुशोचिस्, वि० अति-
शय अतिवाणु. १

यद्गुसम्पद्, वि० यथा
स प्रतिवाणु. १

यद्गुसामन्, वि० अतिशय
गरमांसवाणु. ६

यद्गुद्विस्, वि० यथा नो भाव
करनार, यद् द्विसा करनार. १२

यद्गुर्, वि० यथा अक्षवाण,
यथा उत्साहवाणु. ११

यद्गु, वि० यथा प्राणीवाणु १०५

यद्गुशिस्, वि० यथा आ-
शीरोहवाणु. १२४

यिभ्यत्, वि० यीत्, लय
भाभत्. ८१

यिमत, वि० यारणु करतुं,
पोपत्. ८१

युद्धि, ली० अक्षर, जान. ११

युष्, वि० यथा, अक्षु. ८५

युहत्, वि० योह, ल. ७१

योभुयत्, वि० यारवार
यत्, अतिशय यत्. ८१

य्यन्, पु० अक्षय, अक्ष-
देव, अक्षप्रति. ८५

य्यन्, न० परमात्मतत्त्व,
तय, सय, सयसर्ष. ८१

पृष्ठ

ब्रह्महन्, वि० ध्वाकथने	६५
भारी नाभनार.	६५
भगवत्, वि० अपार अ.	
भृगुवाणु, नसीपदार, श्रीमत्. ७६	
भणित्, वि० ने ३ अ.	
क्षर लक्ष्मो होय ते.	५७
भमेन्, न० सेतुं, नाभि.	
पणार, धपरो.	६१
भवत्, वि० आप, तमे.	७६
भवत्, वि० गनतुं, यतुं.	७८
भवाहश्, वि० आपना नेतुं	११४
भविष्यत्, वि० अविष्य-	
क्षणमां यनार.	७६
भसद्, न० लंघ.	८२
भात्, वि० प्रकाशतुं, दीपतुं.	७६
भानु, पु० सूर्य, किरण,	
राज, प्रभु, धष्ठी.	३१
भारवाह, वि० लारं वहन	
करनार.	१३२
भार्गव, पु० शुक्रार्थ.	५
भाविन्, वि० अविष्य कणे	
यनार.	१०२
भास्, स्त्री० क्षति, किरण,	
प्रकाश, पञ्जयो, क्षति,	
धृज्.	११६
भास्यत्, पु० सूर्य, वीर,	
प्रभात.	७३
भास्यत्, वि० प्रकाशित,	
यगञ्जु.	७६
भिरहन्, वि० लेधुं, जेधुं.	८०

पृष्ठ

भियज्, पु० वेत्, विष्णु.	६५
भी, स्त्री० धारती अय.	२३
भीरु, वि० ग्रीकथु.	३७
भीरु, स्त्री० नारी, स्त्री.	३७
भू, स्त्री० पृथ्वी, जम्भा,	
जमीन, आणत.	३७
भूपति, पु० राज.	१४
भूमृत्, पु० राज, परत.	७३
भूमि, स्त्री० जमीन, पृथ्वी,	
परमार्थ, जेक, भीकत,	
हृ, अण.	१६
भूयस्, वि० धतुं, मोडुं.	१२३
भूरि, न० मोतुं.	१७
भूरि, वि० धतुं, मोडुं,	
वारवार.	१८
भूरिदावन, वि० धतुं	
दान करनार.	६८
भोक्त्, वि० भोगवनार,	
भोगन करनार, रक्षथु	
करनार.	४३
भ्रात्, पु० लार्ध.	४१
भ्रातृहृद्, वि० लार्धतो,	
दोह करनार.	१३४
भ्रू, स्त्री० लभर.	३८
भ्रूणहन्, वि० आलक्ष्या	
करनार, गर्भतो धात	
करनार.	६४
भ्रघवत्, वि० अक्षीसवाणु,	
पु० हृ, पुनः, स्त्री०	
हृज्.	१०१

मघवन, पु० ध्रु, सुव.	८८
मघोनी, स्त्री० ध्रुवाणी.	८९
मज्जान्, पु० अश्वी, २२-	
नो गर्ल-सारंश.	८९
मज्जा, स्त्री० "	९०
मण्डपलिप्, वि० मंडपने	
दांश्वार, मांडवाने स्त्रीप-	
नार.	१०४
मति, स्त्री० बुद्धि, धर्म, ध-	
रभृति, विचार, धारण,	
संसार.	११
मयिन्, पु० वसोष्ठी, रवाध	८६
मधु, न० मध, दार, पा-	
ष्ठी, पुष्पतो रस, वि०	
मधुर.	३३
मधुल्लिख, वि० मधु	
यादवाना धरादावाण.	११६
मधुलिह, पु० लभरी,	
मधुभाण.	१३२
मधुलिह, वि० मधु या-	
द्वार.	१३२
मधुवन, पु० ध्रुव.	८०
मनस्, न० मन, अंतःक-	
रण, धरादा.	११६
मनोन्, पु० कामदेव.	३६
मन्त्रकण्, वि० मंत्र	
पनार.	१०४
मन्त्रकण्, वि० क्षात्री	
मंसवत करनार, मंत्रो	
रपत् करनार.	११४

मग्निन्, पु० मन्त्री, म-	
धान, सदाहर, नदुगर.	८६
महत्, पु० वायु, वास,	
द्व.	७३
महत्त्वत्, वि० दधावाण्,	
पु० ध्रु, दनुमान.	७६
मर्माधिष्, वि० ममरथा-	
नने पीडनार.	८४
महत्, वि० गेडु, सांश,	
मन्थुन.	७६
महत्, न० उत्सव, तेज,	
भ्यानं.	११६
महात्, वि० अडपथी गमन	
करनार.	४०
महिमन्, पु० शक्ति,	
प्रभाव, मोटाध.	८६
महिषी, स्त्री० जेस, पद-	
राणी, धीनाण स्त्री.	२२
मही, स्त्री० पृथ्वी, जमीन.	२२
मांस, न० मांस. पु०	
डीडा, भादडी, समय.	६
मातृ, स्त्री० माता, मा,	
गाय, दक्षिणी, पृथ्वी,	
आकाश, दुर्वार.	४२
मातृ, वि० मापनार, मो-	
ननार.	४३
मातृपुत्र, वि० मातृने	
दोड करनार.	१३४
माता, स्त्री० माणा, दार,	
पगत, जेरयो.	४
मातावत्, वि० माणावाण्.	७६

	पृष्ठ		पृष्ठ
माल्यगुफ, वि० धार	६१२	यजघ्न, पु० यज करनारो,	
शुभनार.	१०५	विष्णु.	८५
मास, पु० महिनो, अं०	२	यत्, वि० जतुं, गमन	
मित्रब्रह्म, वि० मित्रनो		करतुं.	८०
श्री० करनार.	१३३	यतम, वि० धन्यामानुं जे	
मित्रसुस्मूर्ण, वि० मित्रने		डाध.	१३७
संभारवानो धरादो शम्भ-		यत्तर, वि० जेमानुं जे डाध.	१३७
नार.	१२५	यद्, वि० जे.	१४१
मो, वि० भारी नाणनार,		ययी, पु० धोडा, महादेव.	२१
जनार, समजनार.	२८	यघमो, वि० ज्य परीह-	
मोदवस्त, वि० छंदनार.	✓	नार.	२८
भूतनार, उदार, पु०		यधीयस्, वि० नातुं, शु-	
शिव, शंकर.	१२८	वान.	१२३
मुनि, पु० साध, योगी,		यात्, वि० जतुं.	७६
गोनी.	१३	यात्, स्त्री० देशस्त्री.	४२
मुरजित, पु० कृष्ण.	७३	यात्, वि० जनार.	४३
मुष्, स्त्री० मोरी.	११५	यादृश, वि० जेवुं जे	
मुह, वि० मोह पांमेल,		प्रकारतुं.	११४
मुंआध गयेल, मूर्ध.	१३३	यापत्, वि० जेटुं, जे-	
मूर्धन, पु० माथु, टोय,		वुं.	७६
भयाणु, सरदार.	८६	याघ्न, वि० व्यापनार,	
मूलघृष्ण, वि० मूण डा-		भुरा करनार.	१००
पनार.	५६	युग्, वि० मननी समा-	
मृगाविधु, वि० शिकारी.	८४	धियाणुं.	६७
मुद्, वि० कामध, नम,		युज, वि० जेडनार, यो-	
नमणुं.	३४	जनार.	६८
मेघध्वज, वि० जेजे मेर		युध, स्त्री० युध, लडाध.	८४
पर्वत देण्यो छे ते.	६६	युधत्, वि० जेजसेज करतुं,	
पहन, न० कसेणुं.	७५	मिथित करतुं.	८०
पहुम्, न० पयुनेद.	१२०	युवति, स्त्री० लुवान स्त्री,	
		दण्डर.	२६१

	पृष्ठ
युवक, पुं० युवान् युव, त्रिशु.	१७
युष्मद्, वि० त्वं, तमे.	१४३
युष्माद्दश, वि० तमारा नेवुं.	११४
यूप, पुं० न० भग विगे- रेना क्त्राय, सेहेतुर्वुं आः	७
योपित्, स्त्री० स्त्री, नारी.	७४
रक्षस्, न० रक्षसः.	११६
रजनि, स्त्री० रात्रि, दण- हर, क्षाप.	१३
रजस, न० धृणः, पराग, अधिकार, क्षीरण, अट- क्षय, श्लेष्मणु.	११६
रजोहरण, न० जैन सा- धुषो हर्मेशां पोतानी पासे राणे छे ते-ओषी.	१
रज्जु, स्त्री० दोरटी, तुलकां.	७३
रत्नमुष, वि० रत्नेनी बोरी करनार.	११५
रमा, स्त्री० बदमी, शोभा, नक्षीय.	६
रयि, पुं० सय, आकडां.	१४
रज्जु, वि० शोभनार.	७०
रक्तस्वन, वि० नेले राग होयें होय ते.	४६
रात्र, पुं० राग, भयु, अदः.	८१
राजयुष्मद्, वि० नेले राग साथे युद्ध क्युं होय ते.	६६
राजि, स्त्री० रात्रि, रणा.	११

	पृष्ठ
राज्ञी, स्त्री० राप्ती, कांठ, सुधनी पत्नी.	६०
रात्रि, स्त्री० रात्रि, दणहर.	१३
राम, पुं० रामचंद्र, परश- राम, अक्षयन	३
रिपुस्यूक्ष, वि० शत्रु आभे- जनार.	११६
रघु, स्त्री० रघु, शोभा, शक्ति.	५८
रज्जु, स्त्री० राग, भीम, आक, मेठी, नीरा.	६६
रन्धत, वि० रोकतु, धेरुं.	८०
रमणवत्, पुं० ते नामने पर्वत.	७३
रघु, स्त्री० रघु, सुस्सा.	११५
रितस्, न० रीय, पारे.	११६
रै, पुं० स्त्री० धन, सोतुं, का- ४७-४८	
रोधिस, न० शक्ति, तेज, मला.	१२०
रक्ष, न० क्षापनी संख्या.	१५०
रक्षमी, स्त्री० धन, नक्षि, शोभा, दणहर, भीमरी.	२२
रघिमन्, पुं० रक्षमणु.	८१
रघीयस्, वि० सौधी नापु.	१२०
रघु, वि० नापु, रघु, नभणु, भनोहर, अयस.	७४
रिचितम्, वि० नेले अक्षर क्षाप्यो छे ते.	७०
रिचितम्, वि० नेले ज अक्षर सप्या छे ते.	७१

	पृष्ठ
विनाश, वि० ज्ञेयः	७२
अक्षर, लघुः ॐ ते.	२८
ली, वि० भेदनार.	४०
लृ, वि० लघुनार, क्षपनार.	३०
लृनी, वि० लघुनेसाने क्षमिनार.	३०
लेलिहत्, वि० चारवार आटुं.	८१
लो, वि० लघुनार, क्षपनार.	५०
लोमन, न० इवाडा.	६१
लौहित्य, पु० लोहितः पिना दीकरानो दीकरे.	४
लघत्, न० वाशी, वयन, सखाह.	११६
लणज्, पु० वेपारी, वा- शीयो.	६५
लघ्, स्त्री० वह, दीकरानो वह, नरी भरकुशी स्त्री.	३७
लघ, न० अक्ष, पाणी, रहेक्षण, पर.	६
लघ्न, न० प्रथाम, नम- स्कार.	६
लघ्न, न० शरीर, सुहर आकार.	१२०
लघीयत्, वि० मोटं, उतम, धुंन सरस.	१२३
लघ्मेन्, न० रस्ता, आ- सार, पांशु.	८१
लघ्मेन्, न० मभतर.	११७
लघ्नि, स्त्री० देखा, धीडा.	३८

	पृष्ठ
वर्षाभू, वि० वर्षाक्षमां होनार.	४१
वस्तु, न० धन, सोतुं, पाणी	३३
वस्तु, न० शीत, पदार्थ.	३३
वस्त्रगुह, वि० लुगडां वडे. होकार.	१३४
वाच, स्त्री० वाणी, मर- स्वती.	५८
वाजिन, पु० घोडा, भाषु, अरकुसानुं डाड.	८६
वाक्य, पु० वक्त्र कृपिना दीकरानो दीकरे.	४
वाणी, स्त्री० शब्द, भाषा, वाक्य, सरस्वती.	२२
वाणी, वि० वाणीने ध- नोनार.	३१
वात, वि० वातुं, पुट्टुं.	७६
वातप्रमी, पु० अक्ष लीतनो अपथी आसनार हरषु.	२१
वातप्रमी, वि० वायु जेतुं अपथी वेगतायुं.	२६
वाक्स्थ, पु० वक्त्र कृपिना दीकरानो दीकरे.	४
वामोह, स्त्री० सुहर भाष- णवाणी स्त्री.	३७
वायु, पु० पवन, वायु.	३२
वार, स्त्री० न० पाणी, जत.	११०
वारि, न० पाणी, नर.	१७
वासत्, न० अपुं, वज, पक्षी.	११६

	पृष्ठ
वासिष्ठ, पु० वसिष्ठ ऋषिनाम	४
विशति, स्त्री० वीश.	१४६
विशुद्ध, वि० शोध रक्षित, धलुं शोध.	८४
विद्यापन, वि० धलुं ज्ञानार.	१००
विज्ञावन, वि० विशेष प्रकारे उत्पन्न बनार.	१००
विद्वत्, वि० गण्युः	७२
विद्वन्, वि० गण्युः दुष्टम करनार.	१०७
विद्युत्, स्त्री० वीजणी, संध्या.	७४
विद्युत्पत्, पु० मेघ.	७३
विद्युत्पत्, वि० वीजणीवाणु.	७६
विद्वस्, वि० शाणुं, ज्ञानी.	१२५
विधि पु० नसीम, शीति, आत्मा, धर्मा.	१४
विपद्, स्त्री० आहत सुसीमत्.	८२
विपन्नित्, पु० पतित, वि० शलुं, विद्वान्.	७३
विप्रुष्, स्त्री० मिदुं, विद्वि.	११५
विभु, पु० अरिहत परमात्मा, महादेव, धरुणी, शोध.	४२
विभु, वि० समर्थ, व्यापक, अविनाशी, निव.	३४

	पृष्ठ
विभ्रात, वि० शोभनार, अणभनार, दीपनार.	६७-७०
विमल, वि० योक्तुं कहेनार.	१११
विमलविद्य, वि० स्वच्छ व्याधशवाणु.	११०
विरक्त, वि० वैराग्य भासेल, आसक्ति रक्षित.	८
विद्यस्, वि० भास्वताने प्रचनार.	११७
विद्यस्वत्, पु० सूर्य, अक्षय, देव.	७३
विद्, पु० भाष्यस, वैश्य.	११२
विश्व, न० संसार, मुक्ति.	१३६
विश्व, वि० सधणु, समभ.	१०६
विश्वपा, वि० जगतनु रक्षय करनार. पु० सूर्य, अक्षय, आशि.	१३
विश्वराज, पु० जगतने शान्.	६६
विश्ववाह, वि० जगतने वहन करनार.	१३३
विषयवाङ्मय, वि० विषयनी साधमावाणु.	६५
विष्णु, पु० अयासनाथ प्रभुना पितातु नाम, वासुदेव.	२२
विश्वामय, वि० सर्वव्यापक.	११
विश्वामय, वि० सर्वते पुननार.	१४
विद्याण, वि० भोजनते प्रचनार, भूषणु.	७३

	पृष्ठ		पृष्ठ
वीरस्, स्त्री० वीरनी माता.	३८	✓ शम्भु, पु० अरिदंत पर-	
वृक्षवृश्च, वि० वृक्ष छेदनार.	५६	मात्मा, पक्षा, विषय,	
वृत्रहन, पु० धर्म.	८७	शिव.	३२
✓ वेगी, वि० वेग ध्वस्तनार.	२६	✓ शरद्, स्त्री० शरद ऋतु,	
वेदपट्ट, वि० वेद लक्षणार.	७१	वरस, साल.	८२
✓ वेधस्, पु० अक्षा, सूर्य,		शर्मन्, पु० आकाशुनी	
पंडित.	११७	अटक.	८५
✓ वैद, पु० विद ऋषिना दी-		✓ शर्मन्, न० सुभ. ✓	६१
करानो दीकरो.	४	✓ शर्वन् वि० भारी नाभनार.	६६
✓ वैश्वानर, पु० विश्वानरना		✓ शाला, स्त्री० धर, आरडा,	
दीकरानो दीकरो.	४	तमेलो, पांश्याला.	६
✓ वयकयाच्, वि० स्पष्ट ज्ञे-		✓ शास्त्र, वि० शिक्षा करतं,	
लनार.	५६	दुःख करतं, उपदेश	
✓ व्याह, पु० गयेलो दिवस.	२	आपतं.	८१
व्याकरणपट्ट, वि० व्या-		✓ शास्त्र, पु० राज, शूर, आप. ४२	
करण लक्षणार.	७१	✓ शास्त्र, वि० दुःख करनार.	४३
✓ व्याघ्रपाद्, वि० बाध ज्ञेवा		शास्त्रपट्ट, वि० शास्त्र लक्षणार. ७१	
पगवाणुं.	८४	शास्त्रविद्, वि० शास्त्रो	
✓ व्योमन्, न० आकाश,		लक्षणार.	८२
पाणी, अमरम्	६१	✓ शिरस्, न० माथुं, शिभर. ११६	
✓ शंस्तु, वि० वभाषुनार,		शिशु, पु० आसक.	३२
स्तुतिपाठक.	४३	शुक्ल, वि० सईद, धाणुं.	७
✓ शकृत्, न० विद्या, लक्षण.	७४	✓ शुच, स्त्री० शोक, पस्तावे. ५८	
✓ शक्ति, स्त्री० ज्ञेय, सत्ता,		✓ शुचि, वि० स्वच्छ, पवित्र. १८	
तरवार, द्वेषी.	१६	✓ शुच्यप्, वि० स्वच्छ पाणी-	
शत, न० सो.	१५०	वाणुं.	१०५
शशुजित्, वि० शशुने शतनार. ७५		शुनो, स्त्री० इतरी.	६१
✓ शशुशिशीर्ष, वि० शशुने.		✓ शुशुवस्, वि० सांभजनार. १२६	
भारी नाभवानो धरादि		✓ शृङ्गिन्, वि० शींगडावाणुं,	
शभनार.	१२५	शिभरवाणुं.	१०२

१७८ संस्कृतमन्त्ररूपायनी अक्षराण्यनुष्णपिप्पला.

	पृष्ठ		पृष्ठ
दोषिप्रम्, वि० इतिमान्	१२७	मंवाण, वि० सारी रीते	
दोषिसु, न० इति, प्रभा.	१२०	वाण रेस्ता, सारी अ-	
दोषनाथ्यन्, वि० सारा		वाण इति.	७३
स्वावाणुं.	६२	मंविद्, स्त्री० इति, मान,	
भा. पु० नरभा मन्ना		मन्तुरी, लक्ष्मी, नाम,	
व्यादि पाण्डिता वरी		संता.	६२
व्यापने विरह्य प्रत्य-	७	मंसद्, स्त्री० सभा, इमेरी.	६२
सदा. स्त्री० विद्यास, आ-		सहृन्द्, वि० अि वार	
६२, २५५.	७	सपना-वाणुना.	४१
घां. स्त्री० लक्ष्मी, रोम,		मविय, न० सारज, दाइ.	१६
मरीम, वाणु.	२३	सति, पु० पि०, रोस्त.	१४
धीमन्, वि० लक्ष्मीवाणुं,		सत्री, स्त्री० सादेवी, सदिवर.	२२
दीगावाणुं.	७५	सतो, वि० भिनने इतिना.	२०
धेयम्, न० इत्याण, पर्य,		सत्रुण, वि० प्रीतिवाणुं, सेवा.	
सभाप्य, मेता.	११५	इतिना, वापरी.	११६
धेयम्, वि० उत्तम, सारस,		सत्यवाण, वि० साधुं.	
इत्याणुकी.	१२२	भोतानार.	५६
धोपि, स्त्री० इति.	१५	सदना, वि० दान, समान.	११४
धोवत्, न० प्रयाद, शन,		सद्यन्, न० पर, पाणु.	६१
शुं.	११५	सद्यणु, वि० सोपती,	
ध्वन्, पु० इति.	६७	सद्यर.	११
ध्वन्, स्त्री० साधु.	३७	सद्यणु, वि० साधे	
ध्वन्, वि० सदे.	८	पुणनार.	१४
ध्वन्वाणु, वि० सदेवी व-		सप्तति, स्त्री० शीतेर.	१४५
दन इतिना पु० इति.	१३३	सप्तदशन, वि० सतर.	१४५
ध्व, वि० ७.	१४८	सप्तान, वि० सात.	१४८
ध्वि, स्त्री० साधु.	१४५	सप्त, वि० सर, अणुं,	
ध्विशन, वि० सोप.	१४६	सरणुं, दान्य.	१३६
ध्विराणु, वि० सारी रीते		समिधु, स्त्री० वाणुं,	
सन् इतिना.	७३	अणुतणु.	६४

	पृष्ठ		पृष्ठ
समुद्रमय, वि० समुद्रने, भयन करनार.	८१	सद्वृत्त्यन्, वि० ज्ञेये साथे ध्युं डोय ते.	८८
सम्यच्, वि० साई, व्या. ज्भी, संगत.	८ ६१	सद्व्युध्वन्, वि० ज्ञेये साथे युद्धं ध्युं डोय ते.	८८
सम्यङ्च्, वि० सारी रीते पूज्जानार.	६४	सद्वस्त्र, न० डलर, मोरी संभ्या.	१५०
सम्राज्, पु० यक्षवर्ती राज्, शङ्केनशाङ्क.	६५	साधीयस्, वि० अतिशय साई, ध्युं भज्ज्युत	१२३
सरस्, न० तंजाव, सरावर. पाष्ठी.	११६	साधु, वि० उत्तम, लायक, भनोदर, पु० नैन मुनि, वेपारी.	३४
सरस्वती, स्त्री० शारदा, सरस्वती, वाष्ठी, नदी, गाय, उत्तम स्त्री, सोम- वस्ती.	२२	सानु, पु० न० शिपर, टोय, पर्वत उपरनी स- पाट ज्भीन, वन, रस्ते.	३३
सरित्, स्त्री० नदी.	७४	सामन्, न० नरभाथ, सा- भवेद.	६१
सर्पिस्, न० धी.	१२०	सायाह्, पु० सांज.	२
सर्व, वि० सधुं, संपूर्ण.	१३५	साहित्यपट्, वि० सा- हित्य मधुनार.	७१
सर्वदर्शिन, वि० सधुं जेनार, सर्वग, पु० अं. रिदंत परमात्मा, युद्ध.	१०२	साहस्, वि० सहन करनार.	१२८
सर्वमच्च, वि० अधा पासे जनार, सर्व व्यापक.	६१	सिंहपाद्, वि० सिंङना जेवा पगराणुं.	८२
सर्वमच्च, वि० अधाने पूज्जानार.	६४	सिम, वि० सधुं, अधुं.	१३६
सर्वलोक, वि० अधाने जेनार.	५२	सोमन्, स्त्री० भर्षादा, दद.	६०
सर्वशक्, वि० सर्व शक्ति- मान्, अधुं सहनार.	५२	सोव्यत्, वि० सीवदुं.	७८
सर्व्येष्ट, पु० सारथि.	४१	सुककुम्, वि० सारी दिशा वाणुं, सारी क्षतिवाणुं.	१०७
		सुकग्, वि० सारी रीते कार्य करनार.	५४

	पृष्ठ
सुकङ्क, वि० सारी शीते गभन हरनार.	५३
सुकङ्क, वि० सारी शीते रंगनार, अतिशय वभा- धुनार.	१०५
सुकुम्ब, वि० सारी शीते दाङनार, सारी शीते सं- ताङनार.	१०६
सुकुञ्ज, वि० सुन्दर वल- कुङ्डीवाणु.	५६
सुकोष्ण, वि० सारा शि- याणवाणु.	४५
सुखी, वि० सुभने धन्वनार.	३०
सुगण, वि० सारी शीते गञ्जनार, अक्षयी गञ्जनार.	७२
सुगन्धि, वि० पुष्पभेदार.	१८
सुगिर, वि० सारी वाष्पीवाणु.	११०
सुगु, वि० सारी गायोवाणु.	५०
सुग्लौ, वि० भेताङ्कर अक्ष- वाणु, पुष्पभेदार क्षुर- वाणु.	५१
सुघृतपायन, वि० सारी शीते धी पीनार.	१००
सुषक, वि० सारी शीते प्रकाशनार, अतिशय सं- तोषी.	५२
सुतरी, वि० सारा मञ्जवा- वाणु.	२५
सुती, वि० दीक्षेरा धन्वनार.	३०

	पृष्ठ
सुतस, वि० सारी शीते अनाम हरनार.	१२४
सुतेजस, वि० सारा तेज- वाणु.	१२१
सुत्वत्, वि० अर्कं हाङनार.	६६
सुत्विण, वि० सुन्दर हाङति- वाणु.	११५
सुदत्, वि० सारा हाङत- वाणु.	७७
सुदिश, वि० सारा द्विस- वाणु.	११२
सुदिवन्, वि० सारा द्वि- सवाणु.	६४
सुदृश, वि० सारी आंभ- वाणु; सारी दृष्टिवाणु.	११४
सुधो, वि० सारा आभास- वाणु.	४६
सुधी, वि० सारी बुद्धिवाणु पु० पंडित.	२७
सुधी, वि० सारी शीते ध्यान हरनार, सारी शीते मनन हरनार, सारी शीते हर- नार-पीपनार.	२८
सुनामन्, वि० सारा ना- मवाणु.	६४
सुनी, वि० सारा वदाणु- वाणु.	५१
सुश्वत्, वि० अर्कं हाङतु, गाणतु.	८०

	पृष्ठ		पृष्ठ
सुपयिन्, वि० सारा २- स्तावाणुं.	१०३	सुयुध्, वि० सारी रीते सङ्गार.	८४
सुपपी, वि० सारा ३- वाणुं, सारा अंश वाणुं, ह्युरवाणुं.	२३	सुरङ्, वि० सारी रीते गमन करनार.	५५
सुपर्वन्, पुं० देव, आशु, धृमाडो, वांसडो.	८५	सुरभि० वि० शुभभोदार, भनोहर, विध्यात, पु० वसंत ऋतु, न्यपश्य, राण, पंडित.	१८
सुपर्वन्, वि० सारा ६- ववाणुं.	६२	सुराघ्, वि० अतिशय शक्तिवाणुं.	५६
सुपाद्, वि० सारा ५- वाणुं.	८४	सुरै, वि० धृषी दोसतवाणुं.	४८
सुपिस्, वि०-सारी रीते गमन करनार, सारी रीते प्रकाशनार.	१२४	सुरोचिस्, वि० तेजस्वी, भतिवाणुं.	१२१
सुप्रातरित्पन्, वि० स- वारभां गमन करनार न्यां सारा छे ते.	१०१	सुलक्ष्मी, वि० धृषी दो- सतवाणुं.	२४
सुप्रह्वयन्धु, वि० न्यां अंशअंधु श्री सारी छे ते.	४०	सुलङ्, वि० अतिशय लां- धु करनार, सारी रीते ननार.	५६
सुभ्रू, स्त्री० श्री, नारी, सु- हर भभरवाणी-श्री.	४३८	सुलिस्, वि० सारी रीते सभनार.	५३
सुमह्, वि० सारी रीते गमन करनार.	५४	सुल्, वि० सारी रीते सधुनार-डापनार.	४०
सुमयिन्, वि० सारी २- वाधवाणुं.	१०३	सुषल्, वि० अतिशय इंनार-ननार.	५४
सुमनस्, वि० सारा मन- वाणुं, सारं मनवाणुं, पु० देव, पंडित, वीधंडो, म० पु०५.	१२०	सुयंस्, वि० सारी रीते रडेनार, सारी रीते पडे- रनार.	१२३
		सुषाजिन्, वि० सारा धोधवाणुं.	१०२

	पृष्ठ
सुवृष्, वि० सारी रीते हापनार.	५६
सुशमेन्, वि० धष्ठा भू- भवाशुं.	६२
सुभो, वि०-धष्ठी शोभा- वाशुं, धष्ठी दौलतवाशुं.	२६
सुसखि, वि० सारा नि- त्रवाशुं.	१६
सुसमिष्ट, वि० सारा हा- शवाशुं.	८४
सुसहकृत्यन्, वि० जेने साथे काम करनारा सारा छे ते.	१०१
सुसहयुष्मन्, वि० जेने साथे युद्ध करनारा सारा छे ते.	६२
सुसोमन्, वि० सारा सी- भाडावाशुं.	६३
सुसुत्यन्, वि० सारी रीते अर्क हाडनार.	१०१
सुसुवस्, वि० अर्क हाड- नार, ननार.	१२६
सुसुवस्, वि० ननार, टपडनार.	१२६
सु, स्त्री० प्रसव, लक्ष्युं ते, गोडवतुं, प्रेरणा करवी.	३८
सुन्, पु० दीडरो, नाना भाष, दीडरीना दीडरो. सर्ध.	३२

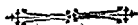
	पृष्ठ
से, पु० हाभी पुश्य, स्त्री० रति, हाभदेवती स्त्री.	४६
सेदियस्, वि० जेडकुं.	१२७
सेनानी, वि० सेनाधिपति, पु० क्षतिंक स्वामी.	३०
सोमपा, वि० सोमरस पीनार.	१३
स्तरी, स्त्री० धमाडा, वा- छरडी.	२२
स्त्री, स्त्री० नारी, भाषडी.	२२
स्यायिन्, वि० स्थिर, छु रडेकुं.	१०२
स्थूलमूर्धन्, वि० मोटा भावावाशुं.	६४
स्थूलाग्नि, वि० मोटी आं- भवाशुं.	१६
सद्येयस्, वि० अत्यंत स्थिर.	१२३
स्नात्, वि० नडातुं, स्नान करतुं.	७६
स्निग्धत्यच्, वि० श्रीकृष्णी यामडीवाशुं.	५६
स्फिच्, स्त्री० कुशो, दगरो.	५८
स्फेयस्, वि० अत्यंत, धर्तुं.	१२३
स्रविन्, वि० भासा प- डेरुड, हारवाशुं.	१०२
स्रज्, स्त्री० भासा, हार.	६६
स्व, वि० पीते, पीतानुं पु० आभा, सधुं, या- तितुं, न० धन.	१३६

	पृष्ठ
स्वनडुह्, वि० सःरा अ- णदनाशुं.	१३१
स्वप्, वि० सुंदर पाणी नाशुं.	१०४
स्वप्नज्, वि० उधनार	१७
स्वम्, पु० अरिहंत पर- मात्मा, प्रक्षा, कामदेव.	३६
स्वयम्, पु० अरिहंत परमात्मा, प्रक्षा, कामदेव.	३६
हनु, स्त्री० नडशुं, हडपयी.	३३
हनुमत, पु० हनुमान.	७३
हरित्, पु० सिंह, सूर्य, विष्णुं, सूर्यनां घोडा, अडपी मासना घोडा, भग, लीला वर्युं.	७३
हरित्, स्त्री० दिवा, हणदर.	७४
हविस्, न० धी, होम.	१२०
हव्ययाह्, वि० होमेल द्रोपने लघु ननार, पु० अग्नि.	१३३

	पृष्ठ
दानि, स्त्री० नुकसान, दाशु.	१६
दाहा, पु० ओक नतना गंधर्व देव.	८
दिमवत्, पु० डिमालय पर्वत.	७३
दिमवत्, वि० हंडीनाशुं.	७६
दिरण्यरेतस्, पु० अग्नि, सूर्य, शिव.	१९७
दृह, पु० ओक गंधर्व देव.	३६
दृति, स्त्री० योरी, नाथ, कमले.	१६
दृदय, न० छाती, मन, अंतःकरण.	७
द्वोत्, पु० होम करनार गोर, होता.	४२
द्वसीयस्, वि० अह नाशुं, धर्षुं न दुंडं.	१२३
द्वी, स्त्री० शरभ, लान, नभ्रता.	२३

संस्कृत शब्दरूपावलि अने शब्दकोष समाप्त ।

उत्तमोत्तम जैन पुस्तकें।

धर्मवीर ज्ञानाण्ड, जे भाग	...	...	...	२-८-
अध्यात्मसार, भाषांतर सह	...	...	...	२-८-
पाडवप्रभोष नोवेल	...	...	...	२-४-
मोहनचरित्र, भाषांतर सह	...	...	...	२-०-
जैन सती भंडल	...	...	...	१-८-
पद्मचरित्र, भाषांतर	...	...	...	१-८-
गीरतार आढात्म्य	...	...	...	१-८-
जैन रामरास	...	...	...	१-८-
भतीरभा नोवेल	...	...	...	१-४-
तत्त्व चिंतामण्डी	...	...	...	१-४-
लेख संग्रह	...	...	...	१-०-
व्याख्यान संग्रह	...	...	...	१-०-
महावीर प्रकाश	...	...	...	१-०-
दीक्षाकुमारी प्रवास	...	...	...	१-८-
जैन धर्तिकास	...	...	...	१-०-
श्रावक प्रगति, टीका, भाषांतर सह	...	...	...	०-१४-
श्रावक प्रगति, टीका सह	...	...	...	०-१०-
प्रश्नोत्तरी, रमल शकुनावली	...	...	...	०-१०-
तीर्थयात्रा वर्णन	...	...	...	०-१२-

उपरना पुस्तकें सिवाय मण्डी जतना संस्कृत प्राकृत अने गुजराती पुस्तकें अभावे त्यां भजे छे.

दरेक पुस्तकें भजवानुं देहावुं—

सदीत अमृतलाल अमरचंद्.

प्राचीताषा—काठियावाड.

